

EMRE DORMAN

Kendini  
Kınayan  
Nefis



**Eser Adı: Kendini Kınayan Nefis**

1.Baskı: Mart 2017 (Destek Yayınları)

15.Baskı: Ocak 2021

**Yazar:** Emre Dorman

**İletişim:** emredorman@yahoo.com

[www.emredorman.com](http://www.emredorman.com)



**emredorman**

**Kapak Tasarım:** İlknur Muştu

**Sayfa Tasarım:** Cansu Poroy

**ISBN: 978-605-06164-1-5**

**Baskı ve Cilt:** Eriha Basım Yayın Matbaa

Kitap ve Telif Ajansı Ltd. Şti.

Alemdar Mah. Ticarethane Sk. No:11/21 Fatih-İstanbul

Matbaa Sertifika No: 35238

**Genel Dağıtım**

**İstanbul Yayınevi**

Hobyar Mah. Cağaloğlu Yokuşu Evren Han No:17 Kat:1 Daire:33

SİRKECİ – İSTANBUL

Tel: (0212) 519 62 72 - 522 22 26

[www.istanbulyayinevi.net](http://www.istanbulyayinevi.net)

[bilgi@istanbulyayinevi.net](mailto:bilgi@istanbulyayinevi.net)

Fuar ve imza günü duyuruları için bizi takip edin.



*Kendini kınayan nefse yemin olsun... Doğrusu insan kendi  
nefsine tanıktır. Dökse de ortaya tüm mazeretlerini.*

**Kıyamet Suresi**

# Kendini Kınayan Nefis

EMRE DORMAN



**Emre Dorman**, Acıbadem Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslâm Bilimleri Kelâm Bilim Dalı'nda hazırladığı **Tanrı'nın Varlığının Kanıtlanmasında Kullanılan Modern Deliller: İnsancı İlke Örneği** başlıklı tezi ile yüksek lisans, **Deizm ve Eleştirisi: Tarihsel ve Teolojik Bir Yaklaşım** başlıklı tezi ile de doktora çalışmasını tamamladı.

Emre Dorman, Acıbadem Üniversitesi'nde **Felsefeye Giriş ve İslam Felsefesi**, Bahçeşehir Üniversitesi'nde ise **İslam Felsefesi ve Din Felsefesi** dersleri vermekte, ilahiyat, felsefe ve din-bilim ilişkisi alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

### **Yayımlanmış Eserleri**

- İnsanlar Uyurlar Ölünce Uyanırlar (2011)
- Modern Bilim: “Tanrı Var” (2011)
- Kur'an-ı Kerim'deki Temel Emirler ve Yasaklar (2011)
- People Are Asleep They Wake Up When They Die (2012)
- Duanız Olmasa Ne Öneminiz Var? (2013)
- Dini Konularda Kendini Kandırmanın 40 Yolu (2014)
- Din Neden Gereklidir? (2015)
- Allah'a Öğretilen Din (2016)
- Allah'ın Parmak İzi (2016)
- Kendini Kınayan Nefis (2017)
- İslam Ne Değildir (2018)
- Ayetler ve Dualar ile Allah'ın Rahmeti (2019)
- Teolojik ve Felsefi Açıdan Din Ahlâk İlişkisi (2019)
- Teolojik ve Felsefi Açıdan Din Bilim İlişkisi (2019)
- 101 Soruda Kur'an (2020)

*Rahmetli anneannem Sabiha Özkal'a...*



## İÇİNDEKİLER

Kendini Kınayan Nefis .....	13
Allah ve Biz: Allah'ın Hayatımızdaki Yeri ve Nefis Muhasebemiz .....	23
Film Başlıyor! Herkes Yerini Alsın!.....	31
Nasıl Bir Filmimiz ya da Hikâyemiz Olsun İstiyoruz?.....	37
Manevi Dünyamızdaki Boşluklar .....	40
Manevi Özden Uzaklaşp Başkalaşma Hevesimiz .....	43
Ayna Ayna Söyle Bana! Benden Daha Önemli Kim Var Bu Dünyada?.....	47
Kendimizi Beğenme ve Beğendirme Arzumuz.....	50
İnsan Kendini Yeterli Gördüğünde Azar .....	53
Hepimiz Tatil İçin Yaşıyoruz .....	56
Ruhuma El Fatiha .....	59
Su Misali Boşa Akan Ömrün, Faturası Kabarık Olur .....	62
Bir İyilik Yap Kendine, Yaklaş Rabb'ine .....	65
Öldükten Sonra Önemli Olacak Neyse Yaşarken de Önemli Olan Odur! .....	68
Yaratan Yarattığını Bilmez mi?.....	72
Soru ve Cevapların Belli Olduğu Bir Sınavdayız .....	75

Neden Ben? Neden Bunca Şeyle Sınanıyorum?.....	77
Bizdeki Nefis de Peygamberlerdeki Değil mi?.....	84
Allah Sonuca Değil Samimi Çabamıza Bakar .....	96
Yüksek Kulluk Derecesi.....	99
Allah'ın Bize İhtiyacı Yok, Bizim Allah'a İhtiyacımız Var ....	101
Tut Yüreğimden Allahım, Bir Tek Sana Muhtacım .....	104
Gönülden Seviilmeye Değer Birini Ararsak Allah Bize Yeter... ..	106
En Büyük Güvence .....	109
Arayan İçin Allah Her An Ulaşılabiliridir.....	112
Sabret! Tasalanma, Üzülme, Allah Bizimle.....	114
Allah Bizi Terk Etmedi .....	117
Biraz da Biz Allah'a Borç Verelim.....	119
En Güzel Alışveriş Allah ile Yapılandır.....	121
Umudumuzu Yitirmeyelim, Ümitsizliğe Düşmeyelim.....	125
Affedilmeyi Hak Edelim .....	129
Günahlarda Israrcı Olmayalım .....	134
Nefsimizi Temize Çıkarmayalım .....	139
Nefsimizi Günah Zincirinden Kurtaralım .....	142
Allah'a Karşı Değil, Nefsimize Karşı Dirençli Olalım .....	145
Nefsimizdeki İlahi Delillere Tanıklık Edelim .....	153
Biz Değişmeyi Dilemedikçe Allah Bizi Değiştirmez .....	156
Affedelim ve Rahatlayalım.....	158
Şükredelim ve Rahatlayalım.....	164
Allah'ı Analım ve Rahatlayalım .....	170
İnfak Edelim (Harcayalım) ve Rahatlayalım.....	174



Tevazu Sahibi Olalım.....	182
İyi İşlerde Yarışıp Yardımlaşalım .....	185
İnsanlardan Değil, Allah'tan Utanmaktan Korkalım.....	192
Hayırlısını İsteyelim ve Allah'tan Razı Olalım .....	197
Hak Ettiği Değeri Verelim Allah'a .....	200
Nefsimizi Dünyaya Değil, Allah'a Adayalım.....	203
Allah'ı Çok Sevelim ve Sevgisini Hak Edelim.....	211
Hayatımızı Allah'ın Boyası ile Renklendirelim.....	220
En Sağlam ve Güvenilir Bağ, Allah ile Kuralım .....	224
Rahata Erdiğimizde de Sağlam ve Kararlı Duralım .....	226
Allah'ın Rızasını ve En Yüksek Cennetlerini Hedefleyelim.....	229
Dünyamız ve Ahiretimiz İçin Allah'ın Kurallarına Uyalım ....	235



**KENDİNİ KINAYAN NEFİS**



## Kendini Kınayan Nefis

Kuran ayetlerine göre Müslüman, insan olmanın onuruna, yani yaratılışına uygun davranan insandır. Müslüman olabilmek yani gerçek anlamda içtenlikle Allah'a teslim olabilmek için, önce erdemli bir insan olabilmek gerekir. Erdemli insan, Allah'a derin bir sevgi ve saygı ile teslim olan ve en başta O'na sonra da O'nun yarattıklarına karşı sorumluluk bilincine sahip ilkeli insandır. Erdemli insan, iyi ve güzel olana yönelen, kötü ve çirkin olandan sakınan ve iyiliği yaymaya çalışan insandır. Doğruluk, güvenilirlik, cesaret gibi güzel özelliklere sahip ve aynı zamanda duyarlı, samimi, iyi yürekli, ölçülü ve tevazu sahibi olan insandır.

Erdemli insan, nefesine hâkim olan, Allah'ın sınırlarına tüm içtenliği ile riayet eden ve O'nun sınırlarını aşmaktan, nefesine ve şeytana uymaktan yine O'na sığınandır. Erdemli insan, nefsi ile yüzleşebilen, hatalarını görüp kabul eden, bahaneler üretmeyen, kendini düzeltmek için harekete geçen, eylemlerinin ahlaki sorumluluğunu üstlenen ve günahlarında ısrarcı olmayıp Allah'tan bağışlanma dileyen insandır.

İnsanın nefisini kınaması, nefsi ile yüzleşmesi ve vicdanının kınayan sesine kulak vermesidir. Çünkü insan kendi

hatalarının, kusurlarının ve eksikliklerinin farkındadır. Bu farkında olma halini daima diri tutmak ve bu iç denetim mekanizmasını sürekli olarak çalıştırmak gerekir. Önemli olan insanın nefisini ezmesi değil nefsi ile yüzleşmesidir. Çünkü nefsi kötülemez ya da ezmez değil, terbiye etmek, onarmak ve kontrol altına alarak iyiye eğilimli hale getirmek gerekir. Allah'ın ayetlerini dikkate alan, bozulmamış bir akıl ve vicdan, insan için yeterli ve adil bir hâkimdir. Dolayısıyla hepimizin kendimizi kınayarak hatalarımız ile yüzleşmemiz; hatalarımızdan dönerek aklımıza, vicdanımıza ve irademize hâkim olmamız gerekir. Kendi kendimizi kınamadığımızda, hatalarımızı fark etmemiz mümkün olmayacaktır. Böylece ahlaki bir hayattan uzak, amaçsız ve anlamsız yaşamamıza ve tek doğruluk ölçüsü olarak nefsimizin arzularını alacak olmamıza rağmen herkes kendini doğru yolda sanacaktır. Oysa insanın hatasını kabullenip düzeltmesi hem bir erdem hem de kendisine yapacağı büyük bir iyilik olacaktır.

Allah nefsi, insanın yaratılış amacına uygun şekilde biçimlendirmiş ve imtihanın bir gereği olarak nefse iyiyi ve kötüyü tanıyıp sorumlu ve sorumsuz davranma eğilimini yerleştirmiştir. İyi ve kötü arasında tercih yapan ve nefisini iyiyeye ya da kötüye eğilimli kılan insandır:

**“(Yemin olsun) Nefse ve onu (yaratılış amacına uygun şekilde) biçimlendirene. Ardından da ona (iyiyi ve kötüyü tanıyıp) sorumlu ve sorumsuz davranma eğilimini yerleştirene ki, (benliğini) temizleyip arındıran, gerçekten kurtulmuştur. Onu kirletip örtense kayba uğramıştır.”** (Şems Suresi 7-10)

Yine nefsin kontrol edilmesi ve kötü hislerden arındırılması kişinin kendi çabasına bağlıdır:

**“Biz herkesin kaderini (yaptıklarını-işlerini) kendi çabasına bağlı kıldık.”** (İsra Suresi 13)

Dolayısıyla doğruya ulaşmak isteyen de sapmayı dileyen de bunu, kendi nefsi için yapacaktır:

**“Kim hidayete ererse, kendi nefsi için hidayete erer; kim de saparsa kendi aleyhine sapar.”** (İsra Suresi 15)

Yine ayetler bu gerçeğe dikkat çeker:

**“Kim temizlenip arınırsa, artık o, kendi nefsi için temizlenip arınmıştır.”** (Fatır Suresi 18)

Nefsini kötülüklerden arındırmamak, nefsin ilahlaştırılmasına neden olur. Allah, bizden nefsimizi öldürmemizi değil güçlü bir irade ile kontrol altında tutmamızı yani ona hâkim olmamızı ister. Çünkü imtihanın bir gereği olarak nefis, kıskançlığa ve bencil tutkulara elverişli kılınmıştır:

**“Nefisler, kıskançlığa ve bencil tutkulara elverişli kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdar olandır.”** (Nisa Suresi 128)

Bazı anlayışlarda insanın nefsi ile mücadele edebilmesi için nefsinin öldürmesi gerektiği söylenir. Hatta son derece helal ve sıradan bir nimeti bile sırf nefsinin şımartmamak için kendine haram kılan kişilerden övgü ile bahsedilir.

Oysa Kuran ayetleri bize nefsimizi öldürmemiz mesajını değil, dünya hayatının geçiciliğini ve ölüm gerçeğini bil ama ölmeyen önce gerçekleri gör ve diril mesajını verir. Çünkü Kuran öldürmez aksine hayat vererek diriltir:

**“Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırıldığı zaman, Allah’ın ve Resul’ünün çağırısına uyun.”**  
(Enfal Suresi 24)

Helal dairesi içinde bir şeyleri istemek ve hayatın güzelliklerinden istifade etmek gayet doğaldır. Çünkü hayatın içindeki tüm güzellikleri Allah yaratmıştır. Aslı Farsça olan bir sözde de ifade edildiği gibi: “Allah vermeyi istemeseydi, istemeyi vermezdi.” Önemli olan istediğimiz ve önemseydiğimiz şeylerde aşırılıklardan uzak bir şekilde ölçülü olmayı bilmek ve kişisel isteklerimizi Allah’ın isteklerinin önüne geçirmemektir. Dolayısıyla asıl mesele nefsi öldürmek değil nefsi kontrol altında tutarak iyi ve güzel olanı istemektir. İnsanın imtihan edilebilmesi için nefsinin birtakım isteklerde bulunabilmesi gerekir. İstekleri öldürülmüş bir nefsin imtihan edilmesi mümkün değildir. Allah’ın belirlemiş olduğu sınırlarda faydalanılan güzel ve temiz nimetler dünya hayatında herkes için vardır ama ahirette yalnız inananların olacaktır:

**“De ki: Allah’ın kulları için yarattığı güzellikleri, temiz ve helal rızıkları kim yasak etmiştir? De ki: Bunlar dünya hayatında (herkesle birlikte) iman edenler için, kıyamet gününde ise yalnız onlara (iman edenlere) özgü olacaktır.”** (Araf Suresi 32)



Kuran, Allah'ın ayetlerini inkâr edip gerçeği yalanlayanların esasen kendi nefislerini yıkıma uğratarak yok olmaya sürüklediklerine ama bunun farkında olmadıklarına dikkat çeker:

**“Onlar, kendi nefislerinden başkasını yıkıma uğratmazlar ama farkında değillerdir.”** (Enam Suresi 26)

Biz kendimizi ne kadar iyi ve doğru görsek de gerçekte Allah, bizim neler yaptığımızı en iyi şekilde bilmektedir:

**“Melekler, kendi nefislerinin zalimleri olarak onların canlarını aldıklarında, ‘Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk’ diye teslim olurlar. Hayır, şüphesiz Allah, sizin neler yaptığınızı bilendir.”** (Nahl Suresi 28)

Allah kullarına zulmetmez. Ancak her nefis, kendi kendisinin zalimidir:

**“Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şeyle zulmetmez. Ancak insanlar, kendi nefislerine zulmediyorlar.”** (Yunus Suresi 44)

Hesap günü haklarında azap hükmü verilenler, esasen bu dünya hayatında kendi elleriyle kendi nefislerini hüsrana itenlerdir:

**“Kimin tartısı hafif gelirse, işte onlar da kendi nefislerini hüsrana uğratanlar, cehennemde de ebedi olarak kalacak olanlardır.”** (Müminun Suresi 103)

Allah'a gerektiği gibi saygı duyan ve nefisini kötü arzular-  
lardan uzak tutanlar ise kendi eliyle kendi nefisini Allah'ın  
rızasına ve cennete yönlendirenlerdir:

**“Rabb'inin makamına karşı saygı duyan ve nefisini kötü  
arzulardan alıkoyanların girecekleri yer cennet olacaktır.”**  
(Naziat Suresi 40-41)

Hesap günü kimseye zulmedilmeyecek ve her nefis kendi  
kazandığı ile karşılık görecektir:

**“Bugün her bir nefis, kendi kazandığıyla karşılık gö-  
rür. Bugün zulüm yoktur. Şüphesiz Allah, hesabı seri  
görendir.”** (Mümin Suresi 17)

Sürekli olarak nefsimizle yüzleşmemiz ve nefsimizin kö-  
tülüğe olan eğilimine karşı galip gelmemiz gerekir. Kötü-  
lüğe eğilimli hale gelmiş nefis, Allah'ın rahmetinden ümit  
kestirir ve bizi daha da kötü şeylere sürükler. Oysa Kuran,  
Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemesini söylemektedir:

**“Ey nefisleri aleyhine sınırı aşan/aşırı giden kullarım!  
Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Allah, günahları  
tümünden affeder. Çünkü O, çok bağışlayıcıdır, rahmet kay-  
nağıdır.”** (Zümer Suresi 53)

Yeter ki biz, kendimizi kandırmadan hatalarımızdan vaz-  
geçerek temiz bir kalp ile Rabb'imize yönelmek isteyelim.  
İnsan için af ve tövbe kapısı sonuna kadar açıktır:

**“Rabb’inizden af dileyin! O, bağışlamayı çok severdir.”**  
(Nuh Suresi 10)

Kendini bilen insanın, hata ve günahları ile yüzleşmesi için nefsi yeterlidir. Kuran’da, **“Kendini kınayan nefse yemin olsun”** (Kıyamet Suresi 2) denilmektedir. Başkalarını kınamak kolay olandır. Zor olan insanın kendini kınamasıdır. Kendimizi ne kadar iyi ve doğru görsek de ortaya bir yağın mazeret döksek de ne olduğumuzu biliriz gerçekte:

**“Doğrusu, insan kendi nefesine tanıktır. Dökse de ortaya tüm mazeretlerini.”** (Kıyamet Suresi 14-15)

Yine asıl mesele insanları kınamak ya da onlara tavsiyelerde bulunmak değil, aynı zamanda kendimizi de unutmamaktır:

**“Siz, insanlara iyiliği emrederken, kendinizi (nefsinizi) unutuyor musunuz?”** (Bakara Suresi 44)

Ayetler bize, üzerimizdeki yükümlülüğün kendi nefislerimiz olduğunu yani kendimizden sorumlu olduğumuzu, bu yüzden kendimizi düzeltmeye bakmamızı bildirir. Dolayısıyla başkaları ile uğraşmayı bırakıp önce kendi nefislerimizi kontrol altına almamız gerekir:

**“Ey iman edenler! Üzerinizdeki yükümlülük kendi nefislerinizdir (siz kendinizden sorumlusunuz). Siz doğru yolda oldukça sapmış olan size zarar veremez. Tümünüzün dönüşü Allah’adır. O, size yaptıklarınızı haber verecektir.”** (Maide Suresi 105)

Ayetten de anlaşıldığı gibi biz doğru yolda olmayı tercih edip doğru olmayı diledikçe, şeytan da dahil sapsmış olan hiç kimse zarar veremez bize. Şayet kendimize hayatımızın en büyük iyiliğini yapmak istiyorsak, bu dünyadayken kendimizle yüzleşmeli ve kınayıp suçlayacaksak şayet kendi nefsimizi kınayıp suçlamayı bilmeliyiz.

Hesap günü hata ve günahlarımızdan dolayı şeytanı sorumlu tutamaz ya da suçu şeytana atarak nefsimizi aklayamayız. Çünkü şeytanın insan üzerinde zorlayıcı bir gücü yoktur. O, şeytanlığını yaparak bizi kötü ve çirkin olana davet eder. Kendi özgür irademiz ile şeytanın davetine biz uyarız. Hesap günü yüzleşeceğimiz bu gerçeğe şu şekilde dikkat çekilir ayetlerde:

**“İş hükme bağlanıp bitince, şeytan der ki: Gerçek şu ki, Allah size gerçekleşmesi kesin olan bir söz vermişti, ben de size söz vermiştim fakat size verdiğim sözü tutmadım. Benim sizin üzerinizde zorlayıcı bir gücüm (bir yaptırımım) yoktu, yalnızca sizi çağırdım, siz de bana icabet ettiniz. Öyleyse beni (suçlayıp) kınamayın, kendi nefsinizi (suçlayıp) kınayın. Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz. Doğrusu daha önce beni ortak koşmanızı da tanımamıştım. Gerçek şu ki, zalimlere acı bir azap vardır.”** (İbrahim Suresi 22)

Dolayısıyla insan, nefsinin kötü eğilim ve vesveselerini değil sözlerin en güzeli olan vahyi dinlemelidir. Sözlerin en güzeli olan vahye uyanlar, gerçek iman ve erdem sahipleridir:

“Onlar, sözü dinler ve en güzeline uyarlar. İşte onlardır Allah’ın doğru yola ilettiği (doğru yolu bulan) kimseler. İşte onlar (gerçekten) derin kavrayış sahipleridir.” (Zümer Suresi 18)

Çünkü Allah, kullarına olan rahmeti ve sevgisi sebebiyle sözlerin en güzelini indirmiştir:

“Allah, bütün sözlerin (öğretilerin) en güzelini, kendi içinde tutarlı, (gerçeğin) her türlü ifadesini çeşitli biçimlerde tekrarlayan bir ilahi kelam şeklinde indirir.” (Zümer Suresi 23)

İnsan hem kendi nefisine tanıktır hem de nefsi bu tanıklığa en büyük kanıttır. Hesap günü insanın önüne yapıp ettiklerinin kaydı çıkartılacaktır. Siciline işlenmiş bu kayıtları okuyan kişinin kendisiyle hesaplaşması için nefsi yeterli olacaktır:

“Biz herkesin kuşunu (kaderini/yaptıklarını/işlerini) kendi boynuna doladık (kendi çabasına bağlı kıldık). Nitekim kıyamet günü onun önüne, (dünyada yapıp ettiği) her şeyi kayıtlı bulacağı bir sicil koyacak (ve diyeceğiz ki): Oku sicilini! Bugün kendi hesabını görmek için sen sana yetersin/nefsin sana yeter.” (İsra Suresi 13-14)

Kuran, “Kendi istek ve tutkularını ilah edineni gördün mü?” (Furkan Suresi 43) diye sorar ve nefsinin bençil tutkularından korunanların kurtuluşa erenler olacağını söyler:

**“Kim nefsinin bencil tutkularından korunursa; işte onlar, kurtuluşa erenlerdir.”** (Teğabun Suresi 16)

Yine Kuran, **“Allah’ın lütuf ve rahmeti üzerinizde olmasaydı, içinizden tek kişi bile temize çıkamazdı** (Nur Suresi 21) ve **“Kendi nefsinizi temize çıkarmayın; kimin sakındığını en iyi bilen Allah’tır”** (Necm Suresi 32) diyorken bize, kınamak için kendi nefsi yeter herkese.

**Ey nefsim!**

**Sen iyi ve güzel olana yönelerek  
erdemli bir kul ol da, değeri yok  
isterse tüm dünya sana karşı dursun;  
yeter ki Allah senden razı olsun.**

## Allah ve Biz:

### Allah'ın Hayatımızdaki Yeri ve Nefis Muhasebemiz

Önce samimi olalım kendimize sonra soralım nefsimize: Allah hayatımızın neresinde? Belki de çoğu zaman kendimize sormaktan bile korktuğumuz bir soru bu. Çünkü biliriz, ayetin de ifadesiyle kendi kendimize tanık olduğumuzu:

**“Gerçek şu ki insan Rabb’ine karşı çok nankördür ve kendisi de buna tanıktır.”** (Adiyat Suresi 6-7)

Aslında hepimiz ileri sürdüğümüz mazeretlerimize tanık olduğumuz gibi Allah’a karşı ne kadar nankör olduğumuza da tanığız.

Gerçekten de Allah’a, hak ettiği yeri ve değeri vermeyiz hayatımızda. Hiçbir şey, Allah’a karşı nankör olmamıza mazeret olamaz aslında. Bizi yoktan var eden ve sahip olduğumuz her şeyi bize veren olması bir yana, bu kadar nankörlüğümüze rağmen yine de bize rahmeti, sevgisi ve merhameti ile muamele eden Allah’a nasıl nankörlük eder insan? Hak ettiği yeri ve değeri vermeyerek Allah’a, kendi kendimizi değersizleştiririz aslında.

Hep bir yerlere gelmek ve başarılar elde etmek isteriz hayatta. Oysa Allah'a gerçek anlamda kul olmaktır insan için gelinecek yer ve ulaşılabilecek son nokta. Allah'a gönülden kul olmaktan başka hiçbir şey insanı gerçek anlamda tatmin edemez bu dünyada.

Yine samimi olalım ve soralım kendimize: En son ne zaman hesaplaştık nefsimizle? Nefsimizle hesaplaşmak zorumuza gider genelde. Oysa her an nefis muhasebemizi yapabilmeliydik. İnsan maddi varlığı ile ilgili sürekli olarak kâr-zarar hesabı yapar. Gelir ve giderini kontrol ederek aralarında denge sağlamaya çabalar. Halbuki manevi dünyamızın daha fazla ihtiyacı vardır bu hesaba. Çünkü nefsimizi sürekli olarak zarara uğratırız, yaptığımız hatalarla.

**Ey nefsim!**

**Ne kadar nankör bir varlıksın sen!**

**Nasıl da kaçırıyorsun Rabb'ine kulluk etmekten.**

**Bir gözünün bile hakkını ödeyemezsin;**

**bir ömür secde etsen.**

Nefsimizi zarara uğratmamak için Allah'ın hayatımızın merkezinde olması gerekir. Peki, Allah nasıl hayatımızın merkezinde olabilir? Önce Allah'ı, gerektiği gibi en güzel şekilde takdir etmemiz gerekir. Allah'ın kudret ve rahmetini en güzel şekilde kavramamız ve gönülden bir teslimiyetle aklımızı ve nefsimizi O'na yöneltmemiz gerekir. Çoğu zaman, Allah'ı gerektiği gibi takdir edemediğimiz için Allah'ın varlığı ya da yokluğu pek bir şey değiştirmez hayatımızda.



Bizim için çok önemli olan bir insanla bir günümüzü geçirdiğimizi hayal edelim. Gün boyunca sürekli bizimle olan bu kişinin yanında son derece hassas ve dikkatli davranacak, isteklerini en güzel şekilde karşılamaya çalışacak, hata yapmamak ve kendimizi bu kişiye sevdirmek için telaşlanacağız. Allah'tan daha önemli hiç kimse yoktur hayatta. Her anımızda bizimle olan, memnun edilmeyi ve sevilmeyi en çok hak eden Allah'tır. Ancak bu gerçeğin kavranmadığı bir hayatta, Allah yokmuş gibi yaşanır.

Muhtemelen günümüz insanının en temel inanç problemi, Allah'ın varlığı yokluğu meselesinden çok, Allah hakkında doğru bir anlayışa sahip olunmamasıdır. Yani Allah'ın varlığına inanmamıza rağmen çoğu zaman sanki Allah yokmuş gibi yaşamamızdır.

Bu durum da en az yaratılışın bunca mucizevi deliline rağmen bir yaratıcının varlığının inkâr edilebilmesi kadar hayret edilecek bir durumdur. Allah'ın varlığının yaşamımız üzerinde kayda değer bir etkisinin bulunmamasını, birilerinin bir yerlerde bulunuyor olması gibi Allah'ın da öylesine bir yerlerde bulunuyor gibi algılanmasını anlamak mümkün değildir.

Allah ya var ya da yoktur. Yoksa zaten mesele yoktur. Değişen ya da değişmesi gereken bir şey de yoktur. Ama varsa ve buna inanıyorsak sanki yokmuş ya da varlığı önemsizmiş gibi davranmamız mümkün değildir.

Allah'ın varlığına inanıyorsak, Allah'tan daha önemli hiç kimse, hiçbir şey olamaz hayatta. Tüm yaşam, o yaşamı verene göre yaşanır:

**“De ki: Benim tüm istek ve arzum, bütün ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabb'i olan Allah içindir.”**  
(Enam Suresi 162)

İnsan için dünya hedeflerinin en büyüğü Allah'ın rızasının en güzel şekilde kazanılmasıdır. Tüm planların bir gün yok olacaklar üzerine kurulması son derece anlamsızdır. Ancak Allah varsa anlam vardır. Değer vardır. Her şey Allah'ın varlığı ve rızasıyla anlam ve değer kazanır.

**Ey nefsim!**

**Unutma ki Allah'ın karşısında sen bir hiçsin! Sahip olduğun değeri sana Allah verdi. Teslim ol ve şükret ki hak edesin sana verilen değeri. Allah sana o değeri, kendisine nankörlük edesin diye vermedi.**

Allah'ı gerektiği gibi, yani şanına yaraşır şekilde kavrayıp takdir edebilmenin yolu, âlemlere hidayet rehberi olarak göndermiş olduğu kutsal mesajı Kuran'ı en güzel şekilde anlayıp yaşamaktan geçer.

Kuran bize peygamberleri örnek almamızı söyler. Peygamberlerin örnek alındığı bir yaşam, Allah'ın ayetlerinin en doğru ve en güzel şekilde içselleştirildiği bir yaşamdır. Gerçek anlamda iman ve erdem sahibi olabilmemiz için, Allah'ın talimatlarına en güzel şekilde uymamız gerekir. Allah, bizi iyi ve güzel olana sevk edecek hayat rehberimizi bize bildirmiştir. Allah, gerçek anlamda iman etmek isteyen samimi kullarına, üstün bir hayat tarzı olan örnek bir ahlaka sahip erdemli kişilerden olmayı teklif etmiştir. Biz ise çoğu zaman Allah'ın teklifini dikkate almayarak nefsimizi rehber edinmiş ve yanlış bir hayat tarzı benimsemişizdir. Bu yüzden Kuran ayetleri sorar bize:

“Hakikat buyken (ey insanlar), bu gidiş nereye?”  
(Tekvir Suresi 26)

Ey nefsim!

İman edip erdemli bir hayat yaşamaksa niyetin,  
Allah’a gönülünden bir teslimiyet göstereceksin.

Sevgini gönlünden, güvenini kalbinden,  
zickrini ve duanı dilinden, secde izini alından,  
ayetleri aklından eksik etmeyeceksin.

Nefsimizi hayatımızın merkezine koyarak kendi kurallarımıza göre bir hayat yaşayamayız. Allah’ı bırakarak nefsimi-ze tapamayız. Hayatın kurallarını; hayatı veren belirler. Hayatı veren Allah’tır ve hayat O’nun kurallarına göre yaşanır. Hayat nefis merkezli değil, Allah merkezli olmalıdır. Sahip olduğumuz maddi manevi her şeyi bir düşünelim. Bunların hangisine kendiliğimizden sahip olduğumuzu iddia edebiliriz? Nobel ödüllü bilim insanı Alexis Carrel’in ifadesiyle: “İnsan Allah’a hava kadar, su kadar muhtaçtır.” Allah’ı gerektiği gibi takdir edebilmiş bir kul için Allah’a kulluk ve ibadet etmek tüm yaşamı boyunca sahip olabileceği en yüce mevki, en şerefli görevdir.

Bir eylemi yapmadan, bir karar almadan ya da bir söz sarf etmeden önce bir an düşünüp “Acaba Rabbim bu eylemimden ya da sözümünden hoşnut olur mu?” diye kendimize sormamız gerekir. İnsan, kiminle muhatap olduğunu bilmelidir. Allah bizi muhatap alarak bize değer vermiştir. Biz de Allah’ı ve buyruklarını ciddiye almamız gerektiğini anlamalı, hatta

Allah'tan ve buyruklarından daha önemli ve ciddiye alınacak bir şey olmadığını sürekli hatırımızda tutmalıyız.

İnsan başta olmak üzere her güzel şey ancak Allah varsa anlam ve değer kazanır. Allah'ın var olmadığını düşündüğü bir dünyada, her uğraş anlamsızlaşır. Sanat, politika, felsefe ve spor gibi her insani uğraş anlamsızdır. İnsanlık tarihindeki tüm kahramanlıklar ve fedakârlıklar da boşa çıkacaktır. Çünkü yok olup gideceklerdir. Allah'ın olmadığı bir hayatta insan, devasa evrende bir kıvılcımdan ibarettir.

Dinin sunduğu paradigmada Allah varlığın merkezindedir. Allah insanı yaratmış, onu isteyerek bilinç ve irade sahibi olarak var etmiş, doğayı ve diğer canlıları da emrine vermiştir. Kuşkusuz bu, insanı değerli gören bir anlayıştır. Sahip olduğumuz değeri bize Allah vermiştir. Allah bize akıl ve kavrayış yeteneği vermiş ve bize doğru yolu göstermiştir. Bu gerçek karşısında şükredici ya da nankör olması ise insanın kendi tercihine kalmıştır. Allah bize o değeri vererek bizi, anılmaya değer bir varlık haline getirmiştir. Allah o değeri vermese insan, anılmaya değer bir varlık değildir:

**“İnsanın üzerinden, o tarih sahnesine çıkıncaya (kadar), tüm zamanlar içinden belirsiz ve uzun bir süre geçmemiş miydi (ki), henüz o (bu süre zarfında) anılmaya değer bir varlık bile değildi? İnsanoğlunu katmerli bir karışım olan hayat tohumundan biz yarattık. Sınava tabi tutmayı (diledik) ve ardından ona iştirme ve görme yeteneği verdik. Gerçek şu ki, biz onu yola kılavuzladık. Artık ya şükredici olur ya nankör.”** (İnsan Suresi 1-3)

Öte yandan bu paradigmaya karşı geliştirilen paradigmada Allah'ın yerini alan insan, merkeze konulmuştur. Artık

insan, tesadüfen var olmuş evrende birçok kör tesadüf sonucu oluşmuş bir canlıdan ibarettir. Varlık merdiveninde herhangi bir karıncadan, hamamböceğinden üstte değildir. Şans eseri var olduğu için yine şans eseri onlardan daha iyi çalışan bir beyne sahiptir. Ancak şans eseri olduğu düşünülen evrim süreci farklı gelişseydi, farklı mutasyonlar oluşsaydı insan onlardan daha düşük bir varlık da olabilirdi. Görüldüğü gibi Allah'ın merkezde olduğu bir sistemde insan gerçekten değerli bir varlıktır. Allah'ın olmadığı bir sistemde ise insan, kör tesadüfler sonucu oluşmuş bir canlıdır ve ancak sıradan bir sivrisinek kadar değeri vardır.

Din, insanın hayatına anlam katar. Bize bir amaç verir. Bizi değerli kılar. Allah bizi isteyerek yaratmış, bizi değerli görmüş, bizi dikkate alıp doğruyu göstermiş, doğrunun peşinden gitmemiz durumunda önce rızasıyla sonra da cennetleri ile ödüllendireceğini söylemiştir.

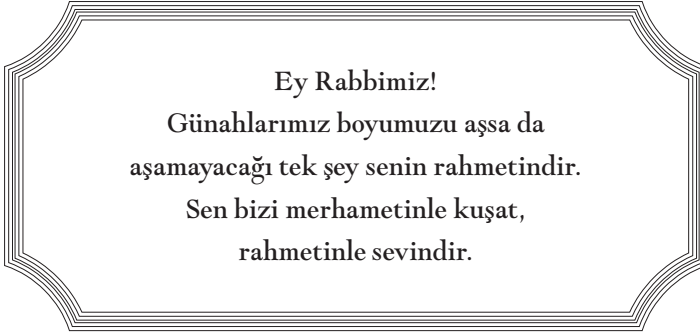
Bu yüzden insan her zaman umutlu olmalıdır. Felç veya kanser gibi en kötü hastalıklar dahi, hiçbir şeyin sonu demek değildir. Ölüm sonrası sonsuz yaşama kıyasla bunlar son derece kısıtlı bir zaman diliminde başa çıkılması gereken sorunlardır.

Allah ile bağ kurulmayan ömür, anlamsız ve ümitsiz olacaktır. Düşünelim, sıradan bir insan hayatını çocuklarına, torunlarına adayacaktır. Tüm hayatı boyunca onlar için yaşayıp onlar için ölecektir. Oysa normal bir ömür süresi yaşarsa birkaç on yıl içinde çocuğu da torunu da yok olacaktır. Bu durumda insan ömrünü, kendisinden sonra kendisi gibi yok olacak varlıklara adanmıştır.

Bazı mezarlarda baba ile oğlunun yan yana yattığını görürüz. Bu durum bir an şunu düşündürür insana: Bu kişi hayatını, şu an yanında yatana adadı. Onun sağlıklı yaşa-

ması ve rahatça ölmesi için yaşadı. Peki, bu kişi hayatını ne için harcadı? Var olma amacına uygun olarak Allah için yaşanılması gereken bir hayatla kıyaslandığında son derece sığ bir amaç uğruna harcadı. Evrimsel açıdan baktığımızda da insan, genlerini sonraki nesillere aktarma çabasında. Aşk dediğimiz duygu ve ahlak da dahil her şey bu amaca yönelik. Allah'ın olmadığı bir resimde insan, değersiz, biyolojik bir makineden ibaret kalır. İşte Allah'ın hayatımızdaki yerini bu gerçeği dikkate alarak belirlememiz, sahip olduğumuz değeri bize verdiği için minnet ve şükran hisleri ile O'na yönelmemiz ve bize verdiği değere yaraşır şekilde erdemli bir yaşam sürerek sorumluluğumuzun bilincinde olmamız gerekir:

**“Ey kullarım! Bana karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun.”** (Zümer Suresi 16)



## Film Başlıyor! Herkes Yerini Alsın!

Hiçbir şey yoktu. Zaman yoktu. Mekân yoktu. Uzay yoktu. Gün ve gece yoktu. Ben yoktum. Sen de yoktun... Bir patlama oldu önce. Hani bir şeyler var olsa, tamamını yok edecek türden bir patlama. Yokluktan varlığı çıkaran bir patlama. Narin bir goncanın açışı gibi açılıverdi tüm evren zamanla. Sağa sola dağılan inciler gibi saçılıverdi her şey etrafa. Her biri birbirinden değerli gözbebekleriydi sanki. Sonra bir sessizlik oldu. Her biri usulca yol aldı. Sanki hepsinin yeri belli gibiydi. Herkes kendi yurduna mahallesine ayrıldı. Bir yapbozun eksik parçalarının tamamlanması gibi; her bir parça usulca yerine kondu. Eşsiz bir sanatçının elinden çıktıkları belliydi. Bu kadar kalabalık içinde henüz yeni buluşmuş olmalarına rağmen hepsi birbirleriyle inanılmaz bir uyum içindeydi. Her birinin bir amacı var gibiydi. Var olmaları sanki bir şeyin var olması içindi...

Herkes yerleşince yerine, komşular tanışmaya koyuldular. Her biri kendi varlığını anlamlandırma telaşı içindeyken içlerinden biri söze girerek susturdu herkesi. “Ben...” dedi Güneş: “En kudretliniz ben olduğuma göre ben başlamalıyım söze. Bilin ki ben yaşam kaynağım.” Yıldızlar atıldılar ortaya: “Bir kere sen bizim familyadansın. Sen teksin ama dön bir bak etrafına biz ne kadar kalabalığız. Çoğunluk

biz olduğumuza göre söz etme hakkı bizde.” Ay atıldı birden ortaya: “Belki size göre küçüğüm ama bir bakın var mı içinizde benim kadar aydınlık olan? Gece karanlığındaki kandil gibiyim. Söz hakkı benim.” Derken maviliğinin verdiği cesaretle Dünya girer bir anda söze: “Bırakın tartışmayı da biraz beni dinleyin. Bilin ki hepiniz, benim için varsınız. İçinizde bir tek bende yaşam var. Siz de yaşam kaynağısınız. Şu koskoca evren boşluğu içinde yaşamdan daha anlamlı bir şey bilen var mı?”

Ardından dünya içinde bir tartışma olur. Gökyüzü söze başlar: “Bana bir baksanıza. Tüm dünyayı kaplayan mavilik ben değil miyim? Hepinizin üstünde duruyorum” der dünyadakilere. Bulutlar girer söze: “Evet, sen üzerimizdesin ama istesek maviliğini ve ışıltını keser bir anda seni simsiyah ederiz. Yani maharetli olan sen değilsin; biziz.” Yağmur katılır tartışmaya: “Arkadaşlar hiç boşa yormayın kendinizi. Tüm yaşam suya bağımlı değil mi? Ben olmasam söyleyin bana ne olurdu yaşam?” Böyle sürerken tartışma ve herkes görürken kendini en önemli konumda birden iki avuç açılır ve nidalar yükselir göğe **“Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada ve ahirette benim yanımda yakınımda olan/beni koruyup destekleyen sensin. Canımı, bütün varlığı ile kendini sana adamış biri olarak al ve beni dürüst ve erdemli insanların arasına kat”** (Yusuf Suresi 101) diye. Bir anda donar güneş, söner yıldızlar. Herkes emir olunduğu şekilde işe koyulmaya başlar. İnsan girmiştir dünya sahnesine ve yönelmiştir Rabb’ine; başrolün kendisine ait olduğunu herkese gösterircesine...

Evren olarak isimlendirdiğimiz bu müthiş âlemden, saymakla bitmeyecek derecede mükemmel oluşumlara tanıklık etmekteyiz. Gerek kendi varlığımız gerekse evrendeki



tüm canlı cansız varlıklar, kendilerini yaratan Allah'ın sanat eseri olarak varlık sahnesinde boy göstermektedirler.

Evrenin doğumu ve bilimi üzerine yapılan tüm gözlem ve incelemeler bize bu dünyadaki yaşamımızın, evrendeki mükemmel oluşumlar ile hassas ayarlarda düzenlenmiş bir planın sonucu olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Evrenin bir başlangıcı ve sonu vardır. Başlangıcı ve sonu olan her şeyin, başlangıcı ve sonu olmayan bir varlık tarafından var edilmiş olması gerekir. Evrenin ve yaşamın var olmasının bir amacı olduğu gibi, sonu olmasının da bir amacı vardır.

Dini açıdan evrenin ve yaşamın var olma sebebi Allah'tır. Allah'ın varlığı, hayatı anlamlı kılmaktadır. Dünya hayatındaki yaşamımız, varlığımızın amacı, evrendeki fiziksel kanunlar, yeryüzündeki iyiliğin ve kötülüğün varlığı, ölüm sonrası akıbetimiz gibi pek çok konu ancak Allah'ın varlığı ile anlam kazanmakta, yaşam üzerine düşünme ve onu sorgulama açısından da rasyonel ve sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Allah'ın varlığına duyulan ihtiyaç, üzerine düşündüğümüz ancak çoğu zaman anlamakta güçlük çektiğimiz boşlukların doldurulması için değildir. Aksine bu boşluklar Allah'tan bağımsız bir şekilde evreni ve varlığı anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmaktan kaynaklanmaktadır. Allah tarafından yaratılmadığı düşünülen bir evren resmi, her zaman eksik ve kusurlu kalacaktır.

Modern bilimin ortaya çıkardığı evren resmi, en küçüğünden en büyüğüne kadar detaylara inildikçe daha da güçlü bir biçimde Allah'ın eşsiz sanatına duyulacak hayranlığı artırmaktadır. Şüphesiz apaçık bilimsel ve mantıksal delillere rağmen söz konusu bu delillerin insanların bir kısmı için hiçbir şey ifade etmeyeceği ve bu kişilerin psikolojik

ve felsefi birtakım tutumları sebebiyle Allah'ın varlığını inkâr etmekte ısrar edecekleri bir gerçektir. Ancak bu gibi bir durum için ispat ve deliller açısından yapılabilecek bir şey bulunmamaktadır. Hatta bu durum bazı araştırmacılar açısından öyle boyutlardadır ki örneğin Montreal Üniversitesi Psikiyatri Bölümü eski öğretim üyesi Prof. Dr. Karl Stern (1906-1975) bunca bilimsel veriye rağmen zihinsel açıdan sağlıklı birinin evrenin tesadüfen oluştuğunu iddia etmesinin mümkün olmadığını söylemektedir:

*“Evrenin şu anki yapısının tümüyle bir tesadüf eseri olabileceği düşüncesi, tamamen delice bir düşüncedir. Delilik kavramını argo bir kelime olarak hakaret niyetiyle değil, aksine tamamen psikolojideki teknik anlamıyla kullanıyorum. Gerçekte bu tür bir düşünce ile şizofrenik düşünce tarzı arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır.”*

Kuran ayetleri insanları gerek kendi varlıkları gerekse evrenin varlığı hakkında sürekli olarak düşünmeye davet etmekte ve insanoğlunun etrafında gerçekleşen sayısız mükemmellik ve hassas dengelere dikkat çekmektedir:

**“Sizin için gökten su indiren O’dur; içilecek su on-  
dandır. Hayvanlarınızı otlattığınız bitkiler de onunla oluşur. Allah, o suyla size ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve her türlü meyveyi bitirir. Elbette bunda, düşünen bir topluluk için deliller vardır. O, geceyi, gündüzü, Güneş’i ve Ay’ı sizin emrinize verdi; yıldızlar da O’nun emriyle hizmetinize hazır kılınmıştır. Şüphesiz bunlarda, aklını kullanabilen bir topluluk için deliller vardır. Yeryüzünde sizin için çeşitli renk ve biçimlerde şeyleri de üretip-türetti**

(hizmetinize tahsis etti). Şüphesiz bunda, öğüt alıp düşünen bir toplum için pek çok deliller vardır. Denizi sizin emrinize veren O'dur, ondan taze et yemekte ve takınacağınız süs eşyalarını çıkarmaktasınız. Gemilerin orada suları yara yara akıp gittiğini görürsün. (Bütün bunlar) O'nun lütuflarından nasip aramanız ve şükretmeniz içindir. Sizi sarsmaması için yeryüzünde sarsılmaz dağlar yarattı, yolunuzu bulmanız için ırmaklar, yollar ve nice işaretler yarattı; insanlar yıldızlarla da yollarını bulabilirler. Şu halde Yaradan, hiç yaratmayan gibi midir? Artık öğüt alıp-düşünmez misiniz? Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız, asla böyle bir işin altından kalkamazsınız! Gerçek şu ki, çok acıyan çok esirgeyen gerçek bağışlayıcı elbette Allah'tır." (Nahl Suresi 10-18)

Evrene, Allah'ın sanatı gözü ile bakmak ile kendiliğinden meydana gelmiş amaçsız ve anlamsız bir madde yığını olarak bakmak arasında tarifi mümkün olmayacak kadar büyük bir fark vardır. Var olan her şeye Allah'ın yaratma amacı doğrultusunda bakabilmek, hem evreni hem de yaşamı anlayıp anlamlandırabilmek demektir.

Örneğin bir incir ya da zeytin ağacına Allah'ın yarattığı güzellikler olarak bakmadıkça o ağacın bize vereceği üründen gerçek anlamda lezzet alamayız. Çünkü bir gıdaya onun sadece bir gıda olması nazarından yaklaşmak insanın diline, Allah'ın sanatı nazarından yaklaşmak ise hem diline hem de ruhuna lezzet aldırır.

İnsanın doğaya duyduğu hayranlık ve minneti, Allah'a duyması gerekir. Doğa, bilinç ve irade sahibi olmayan, kendini var etme, organize etme ve devam ettirme kudreti bulunmayan bir sistemdir. İnsan sistemin kendisine değil,

var edicisine hayranlık duymalıdır. Sistemin güzelliği, var edenin güzelliğinden gelir. İnsan kendi eliyle diktiği ağacın meyvesini yiyince kendini o ağacın sahibi sanır. Oysa yeryüzünde biten en küçüğünden en büyüğüne her ne varsa hepsi Allah'ın yüce sanatının topraktan fışkırmasıdır.

Evreni ve yaşamı Allah'ın var etmiş olması demek, bu dünyadaki varlığımızın kendiliğinden olmadığı anlamına gelmektedir. Kendi kendimizi var etmediğimize göre, kendimize göre hareket edemeyiz. "Hayat benim dilediğim gibi yaşarım" diyemeyiz. Allah'ı hesaba katmadan hesap yapamaz, adım atamaz, nefes alamayız. Bunu yapmaya kalkarsak, yani içinde Allah'ın olmadığı bir hayat yaşarsak, yaşadığımız hayatın hesabını veremeyiz.

**Ey nefsim!**

**Ömrünü geçici hevesler peşinde tüketen  
ilk sen değilsin; son da olmayacaksın.**

**Kabirdekiler konuşabilse ne çok pişman bulacaksın.**

## Nasıl Bir Filmimiz ya da Hikâyemiz Olsun İstiyoruz?

Hayat, kimine göre kısa kimine göreyse uzun bir hikâyeye ya da maceralı bir film gibidir. İzlediğimiz filmlerdeki ya da okuduğumuz kitaplardaki gibi. Hayata gelişimizle başlar konu. Her hikâyenin kahramanı, o hayatı yaşayan kişidir. Biz büyüdükçe, olaylar da gelişmeye başlar. Sonra biz daha ne olduğunu anlayamadan bir de bakarız ki hikâyenin sonuna gelmişiz. Üstelik izlediğimiz kareler ya da okuyup çevirdiğimiz sayfalar eksilip gitmiştir artık elimizden. Geri dönüp tekrar yazma şansımız kalmamıştır hikâyemizi.

Buna rağmen hikâyenin sonundan çok, hikâyenin kendisi ile ilgileniriz. Dolayısıyla birçoğumuz için önemli olan hikâyenin nasıl yaşanacağıdır. Oysa hikâyeye, nasıl ilerlerse ona göre bir sona ulaşır.

Kimi hikâyeler aşk, kimileri dram, kimileri ise heyecan doludur; tıpkı yaşam gibi. Hayatı bir tür hikâyeden ibaret gördüğümüzde, kendimizi o hikâyenin akışına o denli kaptırırız ki bir an kafamızı kaldırıp gerçeklerle yüzleşme imkânı bulamayız.

“Hayatımı yazsam roman olur” deriz. Dünyanın bütün yükünü sırtladığımızı zannederiz. Oysa sandığımız gibi çok da farklı değildir hikâyelerimiz. Birçoğumuzun hikâyesi genellikle benzer temaları içerir. Daha önceden okunmuş bir romanın aynısını, yeni bir yazar ismi ile okumak gibidir.

Kahraman değişmiş ancak hikâye neredeyse hiç değişmemiştir. Genellikle hayattan beklentilerimizi, etrafımızdaki insanların ortalama hedeflerine göre belirleriz. Belki de bu yüzden hep benzer uğraşların, benzer ideallerin ve savrulduğumuz benzer heveslerin peşindeyiz. Nasıl bir hikâyemiz olsun ve bu hikâyemizin sonu nasıl bitsin istiyoruz? Kalem elimizde...

Bazımız için hayat, bir çeşit macera filmi gibidir. Hızlı ve heyecanın dorukta olduğu bir hayat yaşamak gerekir. Hareketli ve hararetili geçen hayattan geri kalan ise koca bir hiçtir. Tüm yaşamımız boyunca pek çok şey yapmışızdır ama sonunda elimizde sadece yapmış olmak kalmıştır.

Macera filmlerindeki gibi hep bir şeylerin peşinden koşmuş ama sonunda film makarası bitmiş ve filmin yenisini çekecek sermayemiz tükenmiştir. Üstelik maceralı geçirdiğimiz hayatımızı, ölüm sonrasını düşünmeden geçirmişsek şayet, asıl en büyük maceranın öldükten sonra başlayacağını unutmuşuzdur.

Birçoğumuz filmlerdeki gibi yaşarız hayatımızı. Yapımcısı, senaristi, yönetmeni ve başrol oyuncusu biz oluruz. Filmin akışını belirleyen ise seçimlerimiz olur. Menfaatimiz söz konusu olduğunda ise, hiç çekinmeden filmin kötü karakteri olabiliriz.

Hemen herkes dev bütçeli, büyük hasılatlı, her dalda ödüllü bir film olsun ister hayatı. Buna rağmen çoğumuzun filmi, vasatın altında, birbirini tekrar eden hikâyelerden ibaret kalır. Her bir senaryo, eski, siyah beyaz bir filmin yeni oyuncular ile günümüze uyarlanması gibidir. Oysa senarist, yönetmen ve başrol koltuğu elinde olan biri için film, daha iyi çekilmeli ve daha iyi bir sonla bitmelidir.

Christopher Booker, *The Seven Basic Plots* (Yedi Temel Konu/Tema) isimli çalışmasında dünya edebiyat tarihinde kurgulanan eserlerin yedi temel konu etrafında şekillendiğini ortaya koymuştur. Çekilen dizi ve film senaryolarının

tamamına yakını da genel olarak bu yedi temadan birini içerecek şekilde kurgulanmaktadır. Dolayısıyla hepimizin bu hayattaki hikâyesi, aşağı yukarı benzer senaryolara dayanır. Zannedildiği gibi çok farklı değildir.

Oysa bizi sadece dünya mutluluğuna ulaştıracak bir son yeterli gelmemeli, asıl film öldükten sonra başlayacak demeli ve buradaki filmimizin ancak bir ön gösterim olduğunu bilmeliydik. Bununla birlikte bu filmin tek gösterimlik olduğunu ve bir sahne çekildikten sonra olmadı baştan çekelim deme imkânımızın bulunmadığını da bilmeliydik. Canlı yayındaydık her birimiz. Üstelik yayın her an kesilebilirdi. Belki de içinde bulunduğumuz şu an, kendimizi gösterip ispat edebileceğimiz son sahnemizdi.

Yine her birimiz sadece kendi filmi için önemli bir karakterdi. Kıyamete kadar devam edecek hayat filmi içinde herkes gibi sıradan biriydi. Öyle yeri dolmayacak bir durumu yoktu kimsenin. Bir karede filme dahil olacak ve ölümü ile rolü son bulacaktı. Öyle ya kimler girip çıktı bu hayat filmine. Biz çıkınca da mutlaka birileri girecek yerimize. Bu yüzden kendimizi çok da farklı hissetmeyelim; biz de herkes gibiyiz işte. Nasıl bir filmimiz olsun ve bu filmimiz nasıl son bulsun istiyoruz? Kameralar kayıtta...

**Ey nefsim!**

**Unutma ki kısa bir film gibidir hayat.**

**Başladıysa bir kere bitecek elbet.**

**Sonunda ya beklentinin çok altında kalacak**

**ya da her dalda ödül alacaksın.**

## Manevi Dünyamızdaki Boşluklar

Belki de insanlık tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşadı dünya, son bir iki yüzyılda. Öyle ki insanın hayal gücünü zorlayan gelişmeler çıktı ortaya. Dünyanın sınırları da yeterli gelmedi insana ve uzaya çıktı sonunda.

Yüzlerce yıl ışıltısı altında nice şiirler yazılıp hayaller kurulan Ay bile artık insanın ayağının altındaydı. Uzayın derinliklerine kadar gözlemler yapıldı. Evrenin ve dünyanın yaşı hesaplandı. Dünya, uzay boşluğunun karanlığı içinde parıldayan küçük ve şirin mavi bir boncuk gibiydi artık. Gerek sanayide gerekse teknolojide inanılmaz gelişmeler sağlandı ve daha önce hayatın içinde olmayan pek çok şey yaşamımızın vazgeçilmez araçları halini aldı.

Yeni bir dünya vardı artık. Eskiden, doğduğu köyün bağlı olduğu ilçeyi dahi görmeden tüm hayatını aynı köyde geçiren insanlar varken şimdi koca dünya küçük bir köy haline gelmişti. Televizyon ve internet sayesinde dünyanın bir ucundan öteki ucuna iletişim kurmak artık parmaklarımızın ucundaydı.

Şimdi yeni binalar ve yeni yaşam tarzlarından, yeni ulaşım araçları, internet, bilgisayar ve cep telefonlarına kadar hem hayatımızı kolaylaştıran hem de vaktimizi doldurma-



mızı sağlayan pek çok şeyimiz vardı. Dünyanın bir ucundaki tropik bir meyvenin soframıza gelmesi için köşe başındaki markete kadar gitmemiz yeterliydi. Okumak ya da çalışmak için başka bir kıtaya giden bir yakınımızla, oturduğumuz yerden görüntülü ve sesli sohbet edebilme imkânımız vardı. Medya sayesinde dünyadaki olayları daha yakından takip edebiliyor ve tüm dünyayı televizyon ekranına sığdırabiliyorduk artık.

Hayatımızın içine yeni giren ve sanki binlerce yıldır insanlar için temel gereksinimler olarak algıladığımız şeyler saymakla bitmez şüphesiz. Ancak bunları detaylıca sıralayarak nereden nereye geldiğimizi göstermek amacında değiliz. Hayatımızı dolduran maddi şeylerin sayısı arttıkça manevi dünyamızın ciğerlerinin yeterince nefes alamamasına dikkat çekmek niyetindeyiz.

Muhtemelen modern çağın en sinsi hastalığı, manevi dünyamızın madde ile kirlenmiş olmasıdır. Söz konusu kirlilik insan yaradılışı ile uyumsuzluk göstermekte, bu sebeple pek çoğumuzun amaçsız bir yaprak gibi sağa sola savrulmasına neden olmaktadır. Bu durum aynı zamanda insanın kendisini geçici de olsa tatmin edebileceği bir yere ait hissetmek isteğini açığa çıkarmaktadır.

Kendini tatmin edemeyen insan, ruhunun acısını dindirmek için çareyi, her gün düzenli olarak içtiği antidepresan ilaçlarda arıyor ve ancak o sayede ayakta kalıyor. Yine pozitif düşünceye sevk edici, huzur verici, ruhu dinlendirici, stres ve depresyona karşı tedavi edici ve sakinleştirici olduğu düşünülen müziklerin bu kadar çok dinlenmesi, içimizdeki huzursuzluğu gözler önüne seriyor. Su, yağmur, orman ya da kuş sesi; belki de bunlarla gelsin istiyoruz ruhumuzun huzur ve neşesi.

Modern insan modernleştiiği oranda yalnızlaştı aslında. Bir yönüyle gelişirken onu insan yapan asıl yönleriyle körel-di. Yalnızlaştı, yavanlaştı, çoraklaştı ve sonunda kuraklaştı. Bu kuraklıktan kurtulmak için sürekli bir arayış içine girdi.

Aşk aradı, sevgi aradı, para, makam, mevki aradı. Bazen buldu, bazen mahrum kaldı. Ama ne yaptıysa bir türlü mut-lu olamadı. Her şeyi çabuk tüketir her şeyden çabuk sıkılır oldu. Tükettiğinin üzerine yenilerini koydu ama olmadı. Her şey oldu da nedense bir türlü asıl olması gereken olma-dı. Giden sevgilinin ardından ağlayan şiirler gibi, “Ne yap-tıysam olmadı yârim yerin dolmadı” der gibi ne yaptıysa da kalbi dolmadı, huzur bulmadı.

İnsanların sahteliği, dünyanın sahteliğindedir.

Sahte dünya sahte insanlar üretir.

Hedefi dünya olanın yüzeceği su sığ olur.

Gönül bir okyanustur.

Sığ sularda yüzenler, okyanusta boğulur.

## Manevi Özden Uzaklaşp Başkalaşma Hevesimiz

Kimiz biz? Kim? Kim gibi olmak bizi biz yapar? Birileri gibi olmak veya bir kalıba girmek midir bizi biz yapacak olan? Hayatımız boyunca hep birileri gibi olup, çeşitli beklentiler içinde yaşamaya çalışırız. Mevsime göre renk alan bir yaprak gibi şekilden şekile gireriz. Su misali önümüze konan her kaba girer ve o kabın kalıplarını benimseyerek her bir şey oluruz da bir türlü kendimiz olamayız. Kendimizden başka her şey olmak, her şeye sahip olmak isteriz. Bir tek kendimiz olamayız. Maddiyata değer biçmekten, manevi değerlerimizin farkına varamayız.

Her dönemde yeni bir giyim şekli, saç kesimi ya da yaşam tarzı çıkar ortaya. Alır elimize makasımızı moda göre keseriz saçımızı, paçamızı. Aşırılıklar kimlik gibi üzerimize yapışır. Özgür ve özgün olduğumuzu sanırız. Bir elimizde dış dünya bir elimizde makasımız. Keser dururuz özümüzle bağımızı. Bir süre sonra sıkılır ve yeni arayışlara dalarız. Buzul üzerinde gezerken yiyecek bir şeyler bulmak için burnunu her yöne uzatan kutup ayısı misali aranır dururuz. Şu olmadı bu, o olmadı şu...

Halbuki özünde özeldir her bir insan. Sol yanında kalp yerine taş taşımadığı müddetçe kendine has güzellikler barındırır içinde. Yeryüzüne düşen her bir kar tanesinin bir-

birinden farklı olması gibidir. Farkında değildir ama kendisi gibi olmasıdır onun en taklit edilemez yanı.

Unuturuz sonra bizi yaratana. Bu hayatta var olma amacımızı. Kendi kendimizi var etmesek de nefsimize göre belirlemek isteriz yaşadığımız hayatın kurallarını. Yaratılışımıza uygun bir hayatın değerinin farkında olmadan yaşarken, attığımız her bir yanlış adımla kendimizi biraz daha uçuruma sürükleriz.

Kendi elimizle toprağa verimiz can çekişen ruhumuzu. Bu da yetmez üzerine bir kamyon beton dökeriz. Sonra da ruhumuzun üzerine döktüğümüz bu toprak ve betonun altından, “Nefes!” diye acı içinde ineriz.

Hani özellikle şehirlerde beton ya da asfalt zeminden bir şekilde dışarı çıkan çiçek ve otlar vardır. Esasında bu, doğanın insanoğlunun zulmüne bir başkaldırışı, bir nevi isyanıdır. “Sen ne kadar beton yağarsan yağ toprağıma, ben yine de bir yolunu bulur filizlenirim senden yukarıya” der gibidir. İşte biz de manevi dünyalarımızın üzerine döktüğümüz bu betonların arasında varlık mücadelesi vermekte ve ruhumuzu hapseden bu betonlaşmadan bir çıkış yolu aramaktayız.

Bu sıkışmışlığımıza iyi gelecek şeyleri düşünüp ararken, “Ben de benzer bir durumdaydım, şunu yaptım çok iyi geldi, ferahladım” dedikçe birileri, bir anda o iyi geldiği söylenen şeylere doğru yönelmiş buluruz kendimizi. İçimizin karanlıklarını aydınlatmak ve kötü düşüncelerden arınarak huzuru bulmak isteriz. Oysa en büyük hatayı, çareyi dışarıda aramakla yaparız. Çünkü bizzat kendi içimizdedir çaremiz. Bizi yoktan var eden Rabbimiz, ihtiyaç duyduğumuz her şeyi güzel bir dantel gibi özümze işlemiştir. Yapmamız gereken şey özümze dönmemiz ve manevi doğamızın kaslarını güçlendirmemizdir.

Biz aydınlanmayı başka yerlerde ararız ve Allah'ın yerlerin ve göklerin nurunun (ışığının) kaynağı olduğunu ve her şeyi yoktan var ederek karanlıktan aydınlığa çıkardığını hatırlamayız. Allah doğru yolda olmayı dileyen kullarını nuru ile aydınlatır. Üstelik bu, nur üstüne nurdur ki başka hiçbir şey bu denli aydınlatamaz insanı:

**“Allah göklerin ve yerin nurudur. O'nun nuru içinde kandil bulunan bir oyuk(tan yayılan ışığa) benzer. O kandil ki sırça fanus içindedir; o fanus ki, inci (gibi parılda-yan) bir yıldızdır sanki! Ve o kandilin yakıtı, ne doğuda ne de batıda eşine rastlanmayan mübarek bir zeytin ağacından alınmaktadır. Ve o ağacın yağı (öyle arı duru, öyle parlak ki) neredeyse ateş değmeden de ışık verecek: Nur üstüne nur! Allah, (erişmek isteyen) nuruna eriştirir; işte (bunun içindir ki) Allah insanlara örnekler vermektedir; çünkü her şeyi bütün boyutlarıyla (yalnızca) Allah bilir.”** (Nur Suresi 35)

İnkâr ve azgınlıkta ısrar edenler ya da gerçek aydınlanmayı Allah'ın nurundan edinmeyi dilemeyenlerin durumu ise okyanuslar içindeki karanlıklar gibidir. Öyle ki bu da, karanlık üstüne karanlıktır. Çünkü Allah'ın nuru ile aydınlanmamış bir kimse için başka aydınlık bulunmamaktadır:

**“Yahut (onların yapıp ettikleri) bir okyanusun kopkoyu karanlıkları gibidir; (öyle bir deniz ki) üst üste kopan dalgalar ve tepedeki (kara) bulutlar o karanlığı daha da artırmıştır. Karanlık üstüne karanlık! (Öyle ki) insan, çıkarıp (baksa), neredeyse kendi elini dahi göremeyecek durumdadır. Çünkü Allah'ın nuru ile aydınlanmamış bir kimse için başka aydınlık yoktur!”** (Nur Suresi 40)

Bir tarafta karanlık üstüne karanlık, diğer tarafta nur üstüne nur; insan için bundan daha açık ve net seçim yoktur. Allah'ın nuru ile gerçek özgürlüğü tatmak varken, nefsimizin karanlığına tutsak olmayalım. Manevi özümze dönelim ve kulluk ayarlarımızla oynamayalım.

**Ey nefsim!**

Şu geçici dünyada gittiğin her yerde güzel  
karşılanmak isterken ahirette nasıl  
karşılanaçağımı düşünmeden yaşama;  
yazık etme bana.

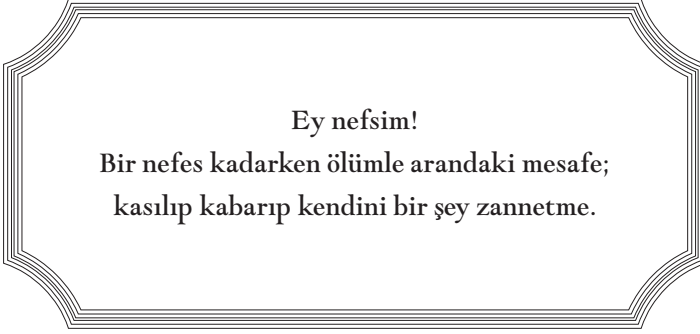
## Ayna Ayna Söyle Bana! Benden Daha Önemli Kim Var Bu Dünyada?

Çoğu insan kendini evrenin merkezinde sanır. Dünya sadece onun için döner. Güneş sadece onun için doğar. Yıldızlar sadece onun için kandil gibi yanar ve söner... Ne kadar önemli sayarız kendimizi. Çocukken hiç bilmediğimiz hesapları büyüdükçe yapmaya başlarız.

İnsan büyüdükçe, bedeniyle birlikte egosu da büyüyor. Hatta bedeni bir yerde büyümeyi bıraksa da egosu büyümeyi hiç bırakmıyormuş. Oysa büyüdükçe bir şeyler öğreniyor ve bazı gerçekleri fark ediyor olmalıydık. Öğrendikçe tevazu sahibi olmayı da öğrenmeliydik. Bilmek ve kibir arasında doğru bir orantı olmamalıydı. Montaigne'in dediği gibi, başaklara benzemeliydik ve içimiz boşken başımız havada olsa da içimiz doldukça eğilmeliydik.

Bir çocuğun gözünden görülmeliydi belki de dünya. Anlamsız hırsların ve hiç de masum olmayan yetişkin oyunlarının kurbanı yapılmamalıydı. Üstelik öyle kimseye de kalmıyorken. Hatta yaptıklarının hesabının sorulacağı şaşmaz bir hesap günü varken. En azından bu daima akılda olmalıydı; bir an olsun unutmadan.

Ancak Allah varsa anlam olduğunu ve ancak Allah varsa kendisinin bir değer ifade ettiğini bilmeliydi insan. Aksi halde yüz trilyondan fazla galaksinin olduğu gözlemlenebilir evrende, insanın neden bir anlam ve değeri olacaktı?



Herkesin herkesten önemli olduğu bir dünyada, gerçekte kimsenin bir önemi yoktu galiba. Küçük bir çocuğun elindeki oyuncuğı paylaşmak istemeyince “Vermem o benim” demesi, büyüklerin bir şeyleri verirken türlü hesaplar yapmasından daha masum ve samimiydi.

Herkesin bir hesabının olduğu dünyada herkesi var edenin de bir hesabı olduğu unutuldukça sadece kişisel menfaatlerin gözetildiği ve içtenlikten uzak cesetlerin yaşadığı bir yere dönüşmüştü yeryüzü.

Kalabalıklar içinde yalnızlaşmıştı insan. Kendi başına kalması ya da sadece çok sevdiği birinin yanında olması huzur verir olmuştu insana. Çünkü kalabalıkların içinde herkes kıyasıya rekabet halinde görüyordu kendini. Herkesin kendini öne çıkarma çabası, geri planda kalmayı daha sevimli hale getirmişti.



**Bilmem ki neden bu kadar kibirleniriz!  
Hepimiz dökülen meniden bir damla değil miyiz?**

Hepimiz her konuda çok şey biliriz. Ya da her fırsatta ne kadar çok şey bildiğimizi gösterme hevesindeyiz. Havalı sözler çarpışır durur da havada, inmek bilmez bir türlü sözü söyleyen kişinin kalbine ve ruhuna. Böyle bir karmaşada, çitin üzerinden atlayan koyunları saymayı hayal etmek bile daha anlamlıdır aslında.

Oysa böyle olmamalıydı. Önce dinlemeyi bilmek gerekirdi. Ama nefislerimizin dayattığı bir gerçek vardı bize; herkesten önce konuşmak kolay, dinlemek ise zorlandı. Erdemli insan gibi davranan çok, gerçekten erdemli olan azdı.

## Kendimizi Beğenme ve Beğendirme Arzumuz

Belki de çoğumuz için hayatta en çok beğendiğimiz şey kendimiziz. Ne çok beğeniriz kendimizi, ne çok severiz. Kendimizi çok beğendiğimiz için başkalarını beğenmez ancak beğenmediğimiz başkalarının bizi beğenmesini isteriz. Bizden de önem verdiğimiz şeylerden de daha önemli bir şey yoktur hayatta.

Beğenilmek en doğal insani duygulardan biri olsa gerek. Her birimiz az ya da çok beğenilmek isteriz. Çocukluktan başlar bu tutkumuz. Örneğin ilkönce kardeşlerimizle rekabet içine gireriz. Ebeveynlerimizin gözüne girmek olur genelde ilk hedefimiz.

Hep bir şeyleri iyi yapmaya çalışır, bazen de her şeyin en iyisini bizim yapabileceğimize inandırırız kendimizi. Mahalledeki arkadaşlarımız vardır bir de. Onlarla da kıyasıya bir rekabete gireriz. Kimin daha fazla gol atacağı ya da kimin ağacın en yükseğine çıkacağı gibi oyunlarla kendimizi ispat etmeye çabalarız.

Sonra okul başlar... Okul demek yeni rekabet alanı demektir. Öğretmenin gözüne girmek; bunun için bazen en yakın arkadaşlarımızı bile şikâyet etmek, sınıf başkanı olabil-

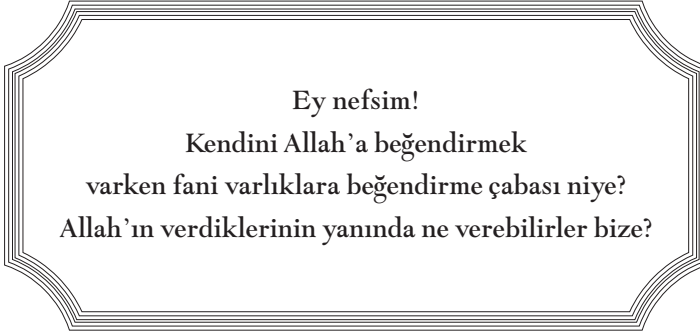
mek, beden eğitiminde en güzel taklayı atabilmek, en hızlı koşabilmek ve her sene sınıf birincisi olmak gibi şeyler olur hedeflerimiz. Arkadaşlarımız arasında popüler olmak isteriz.

Ne yapsam insanlar beni beğenir değil,  
ne yapsam Rabbim beni beğenir demek gerekir.  
Ömür bu kadar kısıyken insanlar bizi  
beğenmese de olur.

Hep bir şeylere ulaşmak, hep bir yerlere gelmek ve bu arada sürekli olarak beğenilmek isteriz. Yapmayacağımız şey kalmaz bunun için. Defalarca eğeriz başımızı. El üstüne el öperiz. Secde üstüne secde ederiz. Ödün veririz çoğu zaman kendimizden, karakterimizden, insanlığımızdan. İlkesizlik olur ilkemiz. Başarıdır tek derdimiz. Bir yandan da herkes bizi beğensin isteriz.

Ey nefsim!  
Bunca lütuf ve rahmet karşısında Allah'a şükürü çok  
görürken, keşke ufak bir dünya menfaati için önüne  
gelene secde etmesen.

Samimiyetten uzak yaşarız neredeyse hepimiz. Allah varken kendimizi kimlere sevdirebiliriz. Hep birileri bizden olsun isteriz. Bize destek olmalarını bekleriz. Bir işimiz olduğunda zorluk çekmeden kolayca halletmek isteriz. Kimlere güvenip dayanırız hayatta. Kimlerden güç alırız. Kendisine bile kefil olamayan, bir dakika daha yaşayacağı garanti olmayan insanlara. Şayet herkes bir gün yok olacaksa, Allah'tan başka kimse yok demektir gerçek anlamda. Şayet güvenip dayandığımız her şeyi ve herkesi Allah yaratmışsa, yaratan varken neden yönelir insan yaratılana?



Allah, rahmet ve sevgi kapılarını alabildiğine açmışken, kim var ki Allah'tan daha fazla sevilip güvenilmeyi hak eden? Kim var ki bizi O'nun gibi şefkatle kucaklayacak olan? Kim var ki bizi bizden daha iyi bilen? Kim var ki bizi herkesten çok koruyup gözeten? Allah'ın rahmet kapısından başka kapı olmadığını bilmeliyiz. Biz o kapıyı açmadıkça tüm ömrümüzce gerçek sevgi, güven ve muhabbet nedir hiç bilemeyeceğiz. İnsanların bizi beğenmesinin nereye kadar önemi olabilir? Önemli olan Allah'ın bizi beğenmesi değil midir?

## İnsan Kendini Yeterli Gördüğünde Azar

Kuran ayetleri, gerçeği hatırlatmak ve bizi özümüze döndürmek için kendimizle yüzleştirir bizi. İnsanın Allah'a teslim olması aynı zamanda nefsine hâkim olmasıdır. Teslimiyette bir sorun ya da zayıflık varsa şayet, insan nefsine değil, nefsi insana hâkim olur. Nefsinin esiri olan insan, kendini her türlü ihtiyacın üzerinde ve yeterli görür. Kendini yeterli gördüğü için de yanlış yola sapar ve azar:

**“Hayır! Şüphesiz insan (Rabb’inin bunca iyiliğine rağmen yine de) azar; kendini her türlü ihtiyacın üzerinde görüp kendi kendine yettiğini sandığında. Oysa şüphesiz sonunda Rabb’ine dönecektir.”** (Alak Suresi 6-8)

İnsanın azması kendini yeterli görmesi sebebiyledir. Oysa kendi kendisine yeterli olan ve her türlü noksanlıktan uzak olan tek varlık vardır, o da Allah’tır:

**“Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah’ındır. Şüphesiz yalnız Allah, kendi kendine yeterlidir, bütün övgüler yalnız O’na mahsustur!”** (Lokman Suresi 26)

Kendi kendimize yeterli olduğumuzu sanarak bizi yoktan var eden ve sayısız nimet ve imkân ile bizi yaşatan Rabb'imize karşı nankörlük ederiz. Ayetler, bu nankörlüğümüze dikkat çeker:

**“Kahrolası insan, ne kadar da nankördür! Hangi şeyden yarattı onu? Bir damla sudan yarattı da onu, bir ölçüyle biçime soktu. Sonra yolu (hayatı) ona kolaylaştırdı, sonra onun için ölümü takdir etti ve kabre koydurdu, sonra dilediği zaman onu diriltip kaldıracaktır. Hayır, insan, O'nun kendisine emrettiğini (gerektiği gibi) yerine getirmedir.”** (Abese Suresi 17-23)

Ayetin de ifade ettiği gibi Allah'ın bize emrettiği şeyleri gerektiği gibi yerine getirmedik ama nefsimize hoş gelen her şeyi en güzel şekilde yerine getirmek istedik.

Oysa Allah biz istesek de istemesek de saymakla bitiremeyeceğimiz nimetler vermişti bize:

**“Ve size kendisinden isteyebileceğiniz her türlü şeyden (bazısını) veren O'dur; (öyle ki) Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız sayamazsınız. (Yine de) insanoğlu zulmünde pek ısrarlı, nankörlüğünde pek inatçısıdır!”** (İbrahim Suresi 34)

Kendini yeterli görerek nefesine zulmetmeyi bırakmalıdır insan. Çünkü kendini ne kadar kandırır da, kendi kendisine yeterli olmadığına tanıktır aslında. Bu gerçeği tecrübe etmiş sayısız insan vardır hayatta. Öyle ki bazıları son derece acı şekilde yüzleşmiştir bu gerçekle. İnsan son derece gururlu ve kibirli hali ile kendini yeterli görse de, kalp atışına ve tansiyonuna bile söz geçiremez gerçekte.

İnsan için öyle zor anlar vardır ki hayatta, Allah'a inmayan biri bile O'na sığınma ve yardım isteme ihtiyacı hissederek içinde. Normal şartlarda kendimizi yeterli görür ve Allah'a ihtiyaç hissetmeyiz. Ancak güç yetiremeyeceğimizi anladığımız zorluk anında gönülden bir bağlılıkla Allah'a yönelir, Allah bizi o sıkıntıdan kurtarınca da eski halimize dönerek nankör kesiliriz:

**“Nitekim dalgalar onları (ölümün) gölgeleri gibi kuşattığında, (o anda) bütün içtenlikleriyle yalnız ve sadece Allah'a bağlanarak O'na sınırlar fakat Allah onları sağ salim kıyıya ulaştırdığında da bir kısmı yolun ortasında (inanmak ile inkâr etmek arasında) kalıverirler. Haince bir nankörlüğe kapılanlar dışında hiç kimse, mesajlarımızı bile bile reddetmez.”** (Lokman Suresi 32)

**Ey nefsim!**

**Unutma ki insan kendini her türlü ihtiyacın üzerinde ve yeterli gördüğünde azar. Sonra kendi eliyle hesap defterine kötülükler yazar.**

## Hepimiz Tatil İçin Yaşıyoruz

Bu dünya hayatı birçoğumuz için tam olarak bir oyun, eğlence, bir süs, bir gösteriş, bir gurur aracıdır. Dünyayı çok sever ve ona gönülden bağlanırsınız. Böyle olunca da apaçık ve aydınlık olan hakikatle yüzleşmekten kaçarsınız, karanlık samanlıkta iğne ararsınız.

İnternette bu reklam sloganını gördüğümde epey bir garipsemiştim önce. Sonra bir an düşündüm ve çok da haksız olmadığını fark ettim. Öyle ya gerçekten birçoğumuz bir anlamda tatil için yaşıyoruz. Yılın on bir buçuk ayında gece gündüz demeden çalışıyor, on beş gün de, yaygın bir ifade ile “krallar gibi” tatil yapıyoruz. Hatta çoğu tatilin taksit ödemesini, bir sonraki tatile kadar ancak bitiriyoruz.

Ah şu tatil planları. Günler, haftalar, aylar öncesinden başlayan heyecan içindeki bekleyişler. Defalarca bakılır gidilecek yerin fotoğraflarına, aktivitelere, önceden gidenlerin yazdıkları yorumlara. Nerede ne yenir? Nerelerde gezilir? Hem fazla para ödmeden hem de lezzet alarak yemek yenebilecek mekânlar hangileridir? Giriş ücreti olmayan plajlar nerededir?

Giderken yanımıza alınacakların haftalar öncesinden ayrıntılı hesabı yapılır. Bu da yetmez tatil yapmak için seçilen



yerde ne kadar isabetli bir karar alındığı konusunda önce kendimizi ikna etmek sonra da ne kadar akıllı ve becerikli olduğumuzu başkalarına ispat etmek için sabah akşam eşe dosta gidilecek tesisin özellikleri anlatılır. Verilen paranın son kuruşuna kadar hakkının alınması uğruna, sabah akşam normalin çok üzerinde tıka basa yenir, içilir. Güya tatilde vücudumuz ve ruhumuz dinlenecektir. Oysa tatil yapmak için gelmemiştik bu dünyaya. Ya da en azından iki hafta güzel tatil yapabilmeye endeksli olmamalıydı tüm bu çaba.

Taksit demişken neredeyse hepimizin hayatı bir şeyleri taksit halinde ödemekle geçiyor. Haddinden fazla şeye ihtiyaç duyulduğu gibi haddinden fazla gereksiz şeyler uğruna ömür tüketiliyor. Ancak yaşanan bu hayatın hesabının taksit halinde ödenemeyeceği unutuluyor.

İnsanın kendini harcayarak bu dünyada yapabileceği en büyük tatil ne olabilir? Hangi şey bize Allah'ın rızasının ve cennet nimetlerinin vereceği huzur ve hazzı verebilir? Hal böyleyken insan neden ahireti için değil de gelip geçici dünya için tükenir? Aslı varken neden sureti ile ilgilenir? Neden geçici olan mutluluklar uğruna kalıcı olandan yüz çevirir?

Dünyadaki nimet ve güzellikler Allah'ın ahirette bize neler vereceğinin birer göstergesidir. Bunların gösteriliş amacı, bunlara aldanalım diye değildir. Gerçek anlamda inanan bir insanın dünya ve ahiret arasında kurması gereken şey, tam olarak dengedir. Sadece bu dünya düşünülerek yaşanan bir hayat, insana ahiretten umudunu kestirir.

Hepimiz tatil için yaşıyoruz demek, hepimiz kendimiz için yaşıyoruz demektir esasen. Oysa insan kendisi için var olmamıştı. En başta onu yoktan var eden Rabb'ine sonra da Rabb'inin tüm yarattıklarına karşı sorumlulukları vardı. Dolayısıyla sadece tatil için, yemek içmek ya da cinsel

ihtiyaçlarını gidermek için yaşayamazdı. Anlamı ve değeri olmalıydı hayatının. Hayatı verenin kurallarına göre belirlenmiş bir anlam ve değeri.

Rabb'imize yönelmedikçe hiçbir zaman bilemeyeceğiz nedir bu hayatın anlam ve değeri. Bilemeyeceğiz, bizi biz yapacak olan şeyi. Hep başka yerlere bakacak ve gelip geçici şeylerde arayacağız mutluluğu. Tüm güzelliklerin kaynağının ve yaratıcısının Allah olduğunu fark etmedikçe, gerçek anlamda huzur ve mutluluğa erişemeyeceğiz.

**Ey nefsim!**

**Unutma ki hayattaki hedefler belirlenirken hesaba katılacak ilk formül şudur: Öldükten sonra önemli olacak ne ise yaşarken de önemli olan odur.**

## Ruhuma El Fatiha

Yaşarken ölmek bu olsa gerek. Yıllarca komada kalmış hasta gibiyiz. Sanki ölüm uykusunda beklemekteyiz. Nefes alıp veren sadece bedenimiz. Ruhumuza Fatiha okunmuş gibiyiz. Oysa bu denli çarçur etmemeliydi insan hayatını. Öncelikle sormalıydı kendine var mı acaba bu hayatımın bir anlamı? Varsa şayet bu ne olmalı? Şu ana kadar bu soruyu kendimize hiç sormamış olmamızın mantıklı bir açıklaması olmalı. Neden var olduğumuzu bilmeden, var olmaya çalışmamız neden?

Altmış yaşına gelen biri günde sekiz saatten  
20 yıl uyur. Kalan 40 yılda da ayakta uyur.  
Ömür dediğin işte budur...

Altmış yaşına gelmiş, Rabb'inin ayetleri ile yeni tanışmış ve gerçekler ile yüzleşerek geride bıraktığı boşa geçen günlerinin pişmanlığını yaşamış biri ile konuşsak, muhtemelen şu satırlara benzer sözler söyleyecektir bize:

“Üzerinden yıllar geçti ömrümün. Maddi bedenimle ilgiledikçe, manevi doğamın körelmiş olduğunu yeni fark ettim. Şu an altmış yaşındayım. Bilemiyorum daha ne kadar yaşarım. Bildiğim bir şey varsa o da çarçabuk geçen yıllar ve pişmanlığım.

Çocukken hiç yaşlanmam sanırdım. Büyüdükçe de belki hep genç kalırım. Oysa parmaklarımı sayma sürem kadarmış ömür. Nazlı bir güvercin gibi avuçlarımdan kaçmış. Daha yaşarken uzanmış gibiyim musalla taşına. Sevenlerim duruyor sanki hemen yanı başımda.

Şimdi ne kadar da yalan geliyor dünya. Sevgiler ve tebesümler hep yalan. Hep hesap ve çıkarlar doğrultusunda yaşananlar. Özden uzaklaşıp anlamdan yoksun yaşayan cesetler, dört bir yanı sarmış gibiler. Hayatım boyunca ne kadar anlamsız şeyleri önemsemişim. Ne kadar çok şeyin, ne çok kimsenin peşinden sürüklenmişim. Hayatımı adadığım çocuklarım bile bir yerlere dağılmış.

Hayatın bir anlamı olup olmadığını bile sormamışım kendime. Sanki ben bu hayatta yaşamamışım. Sanki tüm hayatım boyunca bir uykudaymışım da şimdi bir anda uyanmışım. Koca ömür dediğim şey hangi ara geçmiş hiç anlamamışım. Anlayan birini de görmemiş, duymamışım.

Hayatımla ilgili ne çok plan, program yapmışım. Öyle ya da böyle birçok şey yaşamışım. Peki, nerede tüm bu yaşadıklarım? Kendileri çoktan kaybolmuş, elimde belli belirsiz izleri kalmış. Kendi elimle yaşarken öldürmüşüm de kendimi, ruhuma bir Fatiha okumadığım kalmış.

**Nereye gidiyoruz? Hep birlikte ölüme!  
Peki, yaşarken gittiği her yere hazırlık yapan insan,  
neden hazırlık yapmaz ölüme?**

*Rabbimin ayetleri ile tekrardan dirilene kadar benim için Fatiha çoktan okunmuş gibiydi. Etrafımdaki yaşayan ölüler için de okunmuş olduğunu hisseder gibiyim. Her Fatiha'nın aynı zamanda bir giriş, bir başlangıç olduğunu öğrendim. Bu yüzden üzerimdeki ölü toprağından sıyrılıp Rabb'ime yöneldim. Rahmet ve merhameti sonsuz olanın kendisine yöneleni geri çevirmeyeceğine, benim attığım her bir adıma, yaptığım her bir iyiliğe fazlası ile karşılık vereceğine iman ettim.*

*Şimdi bir kere imanın tadını aldım ya ben artık, bu tadı almadan yaşayacağım on ömür de verseler bana, hatta her bir ömrümde yedi kıtanın sahibi de olsam, yine de Allah için yaşadığım tek bir anımı, bunlara değişmem.”*

**Kum saatinden tanelerin düşüşü gibi  
ayağımızın altından kayar gider ömür.  
Ha yaptım ha ettim derken mazide kalır bir ömür.**

## Su Misali Boşa Akan Ömrün, Faturası Kabarık Olur

Ne çok kızarız, beklediğimizin üzerinde gelince faturamız. Kızarız çünkü az çok nasıl bir tüketim yaptığımızı hatırlarız. Hatta çoğu zaman dikkat ederiz çok gelmesin diye faturamız. Hesap günü karşımıza çıkacak faturamızı düşünmeyiz çoğu zaman, bu dünyadaki faturalarımızı düşündüğümüz kadar.

**Ey nefsim!**

**Bugün son günün olsa, dert ettiğin  
hangi dünyevi şeyi dert ediyordun şu anda?  
Bugün değilse de yarın; ölüm insana çok yakın.**

Düşünmediğimiz için boşa akıtır dururuz ömür sermayemizi. Suyu, elektriği kesilse bir şekilde gidip tekrar açtırır da insan, bir an gelip kesseler yaşamla bağımızı, tekrardan ne bağlayabilir bizimle yaşamı?

Ey nefsim!

Yaptığın hayırların hazzı ile değil,  
yapmadığın iyiliklerin ıstırabı ile yaşamalısın.

Seni sadece bu dünyada mutlu edecek  
arzu ve isteklerinin yükünü değil,  
Allah'ın rızasına uygun erdemli ve güzel işlerin  
sorumluluğunu taşımalısın.

Eksildi eksileceği kadar ömür defterimizin yaprakları. Defalarca yaptık, yapıp ettiğimiz tekrarları. Sahte mutluluklarla avuttuk kendimizi. Kullandık kullanabildiğimiz kadar ömür sermayemizi. Sonunda ömrümüzün faturası elimize verildiğinde, bilmem ki ne deriz bizi yoktan var edene? Erteletemez ve taksitlendiremeyiz tutarımızı. Hatırladıkça boşa akan yıllarımızı, derin bir üzüntü ve pişmanlık duyarız.

Ey nefsim!

Unutma ki bu dünya hayatı, tekrarı mümkün olmayan  
tek gösterimlik bir film gibidir. İyi izle filmi.

Hesap günü gerçeği inkâr etmen mümkün değildir.

Hesap kesilmiştir bir kere. “Bu harcamalar bana ait değil” deme lüksümüz kalmamıştır. Artısı ve eksisi ile bir hayat yaşamışızdır. Elimizde kalan ise ahiretimizi hesap ederek yaptıklarımızdır.

**Ey nefsim!**

Dünyanı kazandığın her gün eğer ahiretinden  
kaybediyorsan, çok büyük zarardasın nefes aldığın  
her an! Bu gerçeği gör ve hemen toparlan!



## Bir İyilik Yap Kendine, Yaklaş Rabb'ine

Bizim çok büyük rahmet sahibi bir Rabbimiz, çok muazzam bir dinimiz ve bu dinimizi en güzel şekilde uygulayarak bize örnek olmuş muazzez bir peygamberimiz var.

Nedir bu küslük, uzaklık, ilgisizlik ve umursamazlık? Allah'tan daha fazla sevmeye, razı edilmeye layık kim var hayatta? Kim var Allah'tan daha fazla güvenip dayanılacak? Emin olunacak?

Allah, insanların hak etmediği kadar rahmet sahibidir.  
İnsan ise Rabb'inin rahmeti karşısında alabildiğine  
nankör ve kibirlidir.

Bazen kötü örneklerle bakarak mesela dinde baskı ve zorlama yapmaya çalışan, yanlış dini anlayışını insanlara dayatan ya da din üzerinden dünyevi çıkar sağlayan kişilerden hareketle Allah'tan ve dinden uzaklaşıyoruz.

Allah hepimizin Rabb'i! Başkasına kızıp Allah'tan ve dinden uzaklaşmak niye? Böyle durumlarda aksine daha da fazla yaklaşmamız gerekir Allah'a ve dine. En doğru şekilde öğrenmemiz ve en güzel şekilde yaşamamız gerekir dinimizi. Örnek bir inanan olmamız ve kötü niyetli kişilere inancımızı bozma fırsatını vermememiz gerekir. Başkasının suçunu Allah'a ve dine yüklemek kişinin kendisine yapabileceği en büyük kötülüktür.

Rabb'i ile bağımlı güçlü kılmak isteyen,  
Rabb'inin ipine sınıksız sarılmalıdır.  
Allah'ın yeryüzündeki ipi Kuran'dır.

İnsan her an Rabb'ine muhtaçtır. O'nu hoşnut etmek için çabalamalıdır. O'na yakın olmalıdır. Çünkü Rabbimiz bize, şahdamarımızdan daha yakındır. Allah kalpleri kuşatan, kişi ile kalbi arasına girendir. Allah kuluna o kadar yakındır.

Allah'tan daha önemli bir şey yoktur hayatta. Dolayısıyla buyruklarını önemsemekten, öncelemekten daha önemli bir şey de yoktur. Bunca Kuran ayeti dikkatlerimizi dünya hayatının geçiciliğine ve ölüm gerçeğine çekiyorken buna karşı aldırmaçlık içinde olmanın bize ne yararı olabilir ki?

Kuran, **“Yaklaştı insanlara hesapları! Ama onlar hâlâ gaflet içinde yüz çeviriyorlar”** (Enbiya Suresi 1) diye söylüyorken bize, bu aldırmaçlık ve umursamazlık niye? Hem dünyamızı hem de ahiretimizi düşünüyorsak eğer Allah'a

yakın olmamız gerekir. Eşsiz kelimeler ilahi beyan Kur'an, kurtuluşa erişebilmemizin yolunun Allah'a yakın olmaktan geçtiğini bildirir:

**“Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun, O'na yaklaşma çabası içinde bulunun ve Allah yolunda gayret gösterin ki (gerçek) kurtuluşa/mutluluğa erişebilirsiniz.” (Maide Suresi 35)**

**Ey nefsim!**

Nedir peşinden koştuğun bu dünya?  
Çık artık kabuğundan, kurtul yüklerinden.  
Bir iyilik yap kendine ve yaklaş Rabb'ine.  
Gir rızasına, gir erdemli kullarının arasına,  
gir cennetine.

## Öldükten Sonra Önemli Olacak Neyse Yaşarken de Önemli Olan Odur!

Ölüm gerçeğini hatırlamak istemeyiz çoğu zaman. Ölümünden konu açıldığında kendimizi kötü hisseder ve bir gün öleceğimizi düşünmek istemeyiz. Aksine bu dünyadaki eylemlerimize dikkat etmemiz için ölümü sürekli olarak hatırlamamızda tutmamız gerekir. Ölüm gerçeğinin ve bunun her an herkesin başına gelebilecek olmasının zihnimize daima canlı kalması, dünya hayatının geçici ve aldatıcı çıkarlarına kendimizi kaptırarak gaflet içinde yaşamamıza engel olur.

Ölümü sürekli aklımızda canlı tutarsak şayet, bu dünyamızdan çok, sonsuz yaşamımız için çalışmamız gerektiğini biliriz. Öldükten sonra önemli olacak ne ise şu anda da önemli olanın o olduğunu anlarız. Gelip geçici olana değil kalıcı olana yatırım yaparız.

**Ey nefsim!**

**Kaçınılmaz olan ölümle buluşmadan ve  
hesap günü hatalarınla yüzleşmeden önce  
bir iyilik yap kendine; kulak ver Rabb'ine.**

Sadece Allah'a karşı değil tüm yarattıklarına karşı sorumluluklarımız var. Aç ya da yardıma muhtaç bir insan ya da hayvan görüp de buna duyarsız kalan insanın en başta insanlığından şüphe edilir. Kalbinde tüm yaratılanlara karşı muhabbet olmalıdır insanın. Kötülere ve kötülüklere karşı iyilerin ve iyiliklerin yanında yer almalıdır.

Allah'ın bize peşinen vermiş oldukları ve erdemli bir hayat yaşadığımız takdirde vermeyi vaat ettikleri yanında bizden beklediklerinin ne kadar az olduğunun farkında mıyız? Bir patron bile verdiği maaşın katbekat fazlası işgücü istiyorken, Allah'ın verdiklerinin yanında istediklerine bir bakar mısınız? Allah'ın ne istediğini bir düşünelim. İsteddiği hangi şey insan aklına ve yaratılışına aykırı? Hangi şey insanın en başta kendisinin sonra da başkalarının faydasına değil?

Allah'ın buyrukları, insanları kötülüklerden alıkoyarak geliştirmek, olgunlaştırmak, başkalarına haksızlık yapılmasına engel olmak ve yeryüzünü yaşanılabilir bir yer kılmak için bir rahmettir. Buna rağmen neredeyse hepimiz, Rabb'imize karşı vefasızlık içindeyiz. Yaşamımız içinde Allah'a gereken önemi vermediğimiz için, dini buyrukları da dikkate almadan yaşayıp gitmekteyiz.

**Ey nefsim!**

**Herkes öldü de bir sen mi kalacaksın?**

**Ya ölümü düşünmeden yaşar ya da  
ölüm sonrasına hazırlık yaparsın.**

Ya da Allah'a ve dine inandığımızı ifade etmemize rağmen dini gereklilikleri yerine getirmek işimize gelmediği için türlü bahanelerin ardına gizleniriz. Dini konularda kendimizi kandırarak, en büyük kötülüğü kendimize yaparız.

**Ey nefsim!**

**Unutma ki kendi de dahil herkesi kandırır ama  
Allah'ı kandıramaz insan. Sen istediğin kadar  
kendinle oyalan. Nasıl olsa hesap günü karşına  
çıkacak hayat faturan.**

Oysa Kuran açıkça bizi uyarır. Tüm yaşamı boyunca gerçeklerle yüzleşmekten kaçan insanın hesap günü gerçeklerle yüzleştiğinde kaçacak bir yer arayacağını, türlü mazeretlerin arkasına sığınmaya çalışacağını, ancak bunun mümkün olmayacağını söyler bize:

“Der ki insan o gün: ‘Kaçılacak yer nerede?’ Hayır, sığınacak herhangi bir yer yok. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabb’inin huzurudur. O gün, önceden takdim ettikleri ve erteledikleri şeyler insanın önüne getirilir. Doğrusu, insan kendi nefisine tanıktır. Dökse de ortaya tüm mazeretlerini.” (Kıyamet Suresi 10-15)

Ey nefsim!

Unutma ki daima ölümün lehine işler zaman.

Dünya için topladığın yeter;

biraz da ahiretin için kazan!

## Yaratan Yarattığını Bilmez mi?

Böyle soruyordu Kuran ayeti (Mülk Suresi 14). Hiç şüphesiz yarattığını en iyi Allah bilirdi. Tam olarak neye ihtiyaç duyduğunu, aklına ve kalbine hitap edecek ve onun insan onuruna yaraşır şekilde yaşamasını sağlayacak şeylerin neler olduğunun reçetesini sadece Allah yazabilirdi.

Hep bir arayış içinde hayatımıza renk katmaya, içinde bulunduğumuz anı bir şekilde anlamlı ve yaşanır kılmaya çalışırız. Daima gelecekle ilgili planlar yapar ve bizim için gerçekte neyin iyi olduğunu ve hangi kararın doğru olduğunu bilmek isteriz.

Oysa ihtiyaç duyduğumuz reçetenin Rabb'imizin sözleri olduğunun farkında değiliz. Farkında olmadığımız için de çareyi hep başka yerden bekleriz. Onlarca kitap, dergi karıştırır, olmadı onlarca kişiden görüş alır, "Acaba ihtiyaç duyduğum şey tam olarak nedir?" diye kendimize sorarız ama bir türlü Rabb'imizin sözlerine bakmayız.

Allah, bunca nankörlüğümüz karşısında bizi bir başımıza bırakıp yeryüzünün acımasızlığına terk etmesi gerekirken, sonsuz rahmeti sebebiyle bir başımıza bırakmamış ve vahiy ile şereflendirmiştir.



Biz ise âlemlere rahmet kaynağı olan vahiyden yüz çevirerek, kendi elimizle en büyük kötülüğü yapmışızdır kendimize. Bugün bu kadar zulüm, işkence, zorluk ve kargaşa varsa yeryüzünde, bunun en büyük sebebi biziz. Çünkü biz, hem kendi benliğimizdeki hem dış dünyadaki hem de vahiy yoluyla indirilen ayetlerden yüz çevirdik. Oysa Allah'ın apaçık ayetlerinden yüz çevirerek doğru olanı göremezdik.

Yeryüzünün tüm zenginlikleri bir araya toplansaydı, yine de Allah'tan gelecek tek bir ayetin bedeli olamazdı. Allah'ın sözlerinden başka hiçbir şey, varlığa bu kadar anlam kazandıramazdı. Bizi herkesten iyi bilen ve bizi herkesten iyi edecek olan Allah değil miydi? Bizi karanlıktan aydınlığa çıkartacak, ruhumuzun kilitlerini çözecek, bizi özümüze döndürerek kendimize getirecek ve bizi gerçek anlamda özgürleştirecek olan da Allah'ın sözleriydi.

“Gök çatlayıp yarıldığı zaman, yıldızlar dökülüp saçıldığı zaman, denizler fışkırtıldığı zaman, kabirlerin içi boşaltıldığı zaman, (her) nefis, bilmiş olacaktır önden gönderdiğini de arkaya bıraktığını da. Ey insan, bu kadar yüce ve cömert olan Rabb'ine karşı seni aldatıp yandıran nedir? Rabb'in ki seni yarattı, düzgün hale koydu, en güzel ölçülerle şekillendirdi. Dilediği herhangi bir biçimde seni oluşturdu. Hayır, iş sanıldığı gibi değil! Siz hesap gününü yalanlama (eğiliminizi) hep içinizde taşıyorsunuz. Üstelik üzerinizde (sizi) gözetleyip hafızaya kaydediciler olduğu halde. Çok değerli kaydediciler. Yaptığınızı her şeyi kaydederler. Şu da kuşkusuz: (Sorumluluk bilinci ile davranan) erdemli kişiler tam bir nimet içindedir, kötülere cehennemin ta ortasında. Hesap günü girerler oraya. Ondaki kurtulmaları asla mümkün

olmayacak. Hesap gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Evet, hesap gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Hiçbir insanın (nefsin) başka bir insana (nefse) (en ufak bir) fayda sağlayamayacağı bir gündür o. O gün, buyruk yalnız Allah'ındır!" (İnfitar Suresi)

Ey nefsim!

Ey insan, bu kadar yüce ve cömert olan Rabb'ine karşı seni aldatıp yanıltan nedir? Ömür bu kadar kısayken dünyalık emellerini değil, hayırlı amellerini artır. Hesap günü sevinç ve mutluluk içinde göğsüne şeref madalyanı taktır.

## Soru ve Cevapların Belli Olduğu Bir Sınavdayız

Gerek eğitim hayatımız gerekse çalışma hayatımız süresince sayısız sınava gireriz. Başarılı olmak için bu sınavlara çalışmak zorunda olduğumuzu da biliriz. Sınavlarda kazandığımız başarılar ise, istediğimiz şeyleri elde etmemizin yolunu açar bize.

Bir öğrenci dönem boyunca ders konularını iyi öğrenip, zamanında doğru bir plan ve programla derslerine çalıştığında beklenmedik durumlar olmadığı sürece genellikle başarılı olması kaçınılmaz olur. Çoğu öğrenci ise bütün dönem boyunca dersi dinlemez, not almaz, sınav günü ve saati gelene kadar sınavı hiç umursamaz. Zamanında yapması gereken şeyleri erteleyerek kendini zor duruma sokar.

Hayat da bir tür sınavdır aslında. Tüm yaşam boyunca birtakım sınavlara tabi tutuluruz. Esasen bu sınavlar bizi olgunlaştıran eğitimlerdir. Bu sınavlardaki başarılarımız, hesap günü gerçekleşecek olan sorgumuzun kolay olmasını sağlar. Her şeyin zamanında yapılması, en güzel ve doğru şekilde hazırlanılması gereken bir sınavdır hayat.

Bu sınava da önceden hazırlık yapmayız. Çoğu şeyi bıraktığımız gibi bunu da şansa bırakırız. Oysa bu, şansa bırakılacak türden bir sınav değildir. Soru ve cevapları belli

ancak final tarihi ömür süresine bağlıdır. Dolayısıyla her an bu sınava hazır olunmalıdır.

Bu sınavın soru ve cevapları belliydi çünkü Allah bizi vahiy ile şerefleştirmişti. Vahiy bizi karanlıklardan aydınlığa çıkartacak ve eğriliği olmayan dosdoğru yola kılavuzlayacak eşsiz bir hazineydi. Allah'ın kullarından istediği şeyler apaçık ve belliydi. Kullarının sorumlu olacakları kaynağı da bizzat kendisi bildirmişti. Bize düşen ise bu kaynağa sarılıp onunla dirilmek, onunla yaşamak ve onunla bu geçici dünya hayatına veda ederek hesap günü tekrar onunla dirilmektir. Gerçek anlamda insanı yaşatacak olan şey vahiydir. Hayatında vahiy olmayan insan yaşarken ölmüş biri gibidir:

**“Gerçek şu ki bu (Kuran) sana ve toplumuna bir hatırlatıcı/bir düşündürücü/bir şeref/bir öğüttür. Bundan sorumlu tutulacaksınız.”** (Zuhur Suresi 44)

**Ey nefsim!**

**Soru ve cevapları belli olan bir sınavdayız.**

**Allah bizim için daha ne yapsın?**

**Daha ne kadar işimizi kolaylaştırsın?**

## Neden Ben? Neden Bunca Şeyle Sınıyorum?

İçinde bulunduğumuz imtihan dünyasında çeşitli şeylerle sınımadan geçiriliriz. Çoğu zaman da başımıza gelen her şeyin bu dünyada ilk defa bizim başımıza geldiğini sanma ve “Neden ben?” diye sorma hatasına düşeriz. Oysa bazen hatalarımız bazen de kulluktaki kararlılığımız ortaya çıksın diye sınanırız:

**“Size gelip çatan her musibet (kötülük ve sıkıntı) ellerinizin kazandığı yüzündendir. Allah birçoklarını da affediyor.”** (Şûra Suresi 30)

Yine Allah’ın izni olmadıkça başımıza hiçbir kötülük ve sıkıntının gelmeyeceğini bilmemiz, gönülden bir güven ve teslimiyet ile Allah’a bağlanmamız gerekir. Genellikle kötülükler bizim hatalarımız sebebiyle gelir. Hatalara düşmemek ve kötülüklerden korunmak için gönülden bir teslimiyet ile Allah’ın rehberliğine girmemiz gerekir:

**“Allah’ın izni olmadıkça, (insanın) başına hiçbir musibet (kötülük ve sıkıntı) gelmez ve her kim Allah’a inanıp güvenirse, O onun (akleden) kalbine rehberlik eder. Zira Allah her şeyi hakkıyla bilendir.”** (Teğâbun Suresi 11)

Her sınama insanın nefsi ile hesaplaşması anlamına gelir aynı zamanda. Her seferinde kendimize pay çıkarmamız ve çekidüzen vermemiz gerekir. İnsan başına gelen iyilikleri kendi hanesine yazma, başına gelen kötülükleri ise Allah'a fatura etme eğilimindedir. Oysa gerçek, zannedilenin tam tersidir:

**“İyilik ve güzellikten sana her ne ererse Allah'tandır. Kötülük ve çirkinlikten sana ulaşan şeyse kendi nefsendir.”** (Nisa Suresi 79)

Gerçekte tek başına nefsi bile insanın kendisini sınavı gözden geçirmesine yeterlidir. Bunun için kişinin en başta kendine dürüst ve adil olması gerekir. Sınanmanın hikmetini kavrayan kişi daha da güçlenmiş olarak çıkar her sınavmadan. Çünkü sınavının hakkını veren kişi, özü ile buluşacak ve gerçek ile yüzleşecektir. Âcizliğini hissederek kibir ve büyüklenmeden uzaklaşacak, uzaklaştığı oranda da gerçek anlamda büyüyüp yükselecektir.

Allah kullarını çeşitli şekillerde imtihan edeceğini ve hayatın gerçeğinin imtihan olduğunu söylemektedir:

**“Hanginizin daha güzel iş yapacağını belirlemek için sizi imtihana çekmek üzere ölümü ve hayatı yaratan O'dur. Daima Üstün Olan'dır, Bağışlayan'dır O.”** (Mülk Suresi 2)

Yine Kuran ayetleri açık bir biçimde **“İnsanlar, inandık demeleriyle kendi hallerine bırakılacaklarını ve hiçbir imtihana çekilmeyeceklerini mi sandılar!”** (Ankebut Suresi 2) diye sormaktadır bize. Allah'a teslim olmak ve

sorumluluk bilincine uygun davranmak büyük bir iddiadır. İnsan iddiaları ile sınılanır. Kulluk, büyük bir kararlılık ve azim gerektirir:

**“İçinizden (Allah yolunda) üstün çaba gösteren ve zorluklara karşı direnenleri ortaya koyuncaya kadar sizi mutlaka sınavacağız. Zira biz, sizin bütün iddialarınızı sınarız.”** (Muhammed Suresi 31)

Başımıza gelen birtakım sıkıntılar sebebiyle “Allahım neden ben?” diye sorarız da sahip olduğumuz sayısız nimet ve imkânı düşünerek “Allahım neden ben? Ben hiçbir şey yapmamışken tüm bu nimetleri neden verdin bana?” diye sormayız çoğu zaman. Birçoğumuz sahip olduğumuz iyilik ve nimetleri verenin Allah olduğunun farkında bile değiliz. Çünkü genellikle iyilikleri kendi becerimiz sayesinde edindiğimizi, kötülüklerin ise hep Allah’tan geldiğini düşünmekteyiz. Rahatımız yerindeyken, dünyevi tüm işlerimiz yolunda giderken, Allah’ı hatırlayıp şükretmemize gerek yoktur. Ama başımız sıkıştığında suçlu bellidir ve her zamanki kibirli duruşuyla insan, bunu hak edecek bir şey yapmadığını düşünmektedir.

Oysa biz farkında olmasak da sadece musibetler ile değil hayır ve rahatlık ile de imtihan ediliriz. Üstelik hayır ve rahatlık içinde imtihan edilmemizin kendi içinde ayrı bir zorluğu vardır. İnsan imtihan edildiğini fark etmedikçe Allah’ın sürekli kendine lütufta bulunduğunu sanarak şımarır ve kibirlenir:

**“Her can (nefis) ölümü tadacaktır; şu da var ki, biz sizi seçip ayırmak için hayır ve şer ile sınava tabi tutuyoruz. Ve sonunda hepiniz bize döneceksiniz.”** (Enbiya Suresi 35)

Musibet ve sınanmalar sadece bizim başımıza gelen şeyler değildir. Hem peygamberler hem de inananlar birçok zorluk ve sıkıntı ile imtihan edilmişlerdir.

Hz. Âdem çocukları ile sınanmıştı. Habil ve Kabil. Biri iyi ve erdemli diğeri hırsı ve kıskançlığı sebebiyle kardeş katiliydi. Habil canı ile sınanıyor ve kendisini öldürmeye gelen kardeşine şöyle söylüyordu:

**“Beni öldürmek için elini bana uzatırsan, ben seni öldürmek için elimi sana uzatmayacağım. Şu bir gerçek ki ben, âlemlerin Rabb’i olan Allah’tan korkarım.”** (Maide Suresi 28)

Hz. Nuh, oğlu ile sınanmıştı. Kendisi Allah’ın vahyi ile şereflenmiş bir resul, oğlu ise inkârda ısrar eden bir kuldu. Hz. İbrahim, bir yandan babasının Allah’a ortak koşması ve toplumunun onu ateşe atacak kadar kendisine nefret duyması ile sınanırken bir yandan da geç yaşta baba olmanın kendisinde uyandırmış olduğu muhabbet sonucu evladı ile sınanmıştı. Hz. Lut eşi ile sınanmıştı. Çünkü eşi, gerçeği örten bir inkârcıydı. Kavmi ise sapkınlıkta aşırıya gitmiş bir topluluktu. Firavun’un eşi ise iman eden bir kuldu ve Firavun’un zulmü altında imanı ile sınanmıştı.

Hz. Eyüp hastalık ile Hz. Davut adaleti ile Hz. Süleyman ise zenginlik ile sınanmıştı. Hz. Yusuf kardeşlerinin ihaneti ile önce kuyuya sonra uğradığı iftira sebebiyle de zindana atılmış, sabrı, doğruluğu ve iffeti ile sınanmıştı. Hz. Yakup, gözünün bebeği Yusuf’u ile sınanmıştı. Öyle ki ona olan özleminden gözleri görmez hale gelmiş, sabrı ile sınanmıştı.

Hz. Musa’nın annesi, daha bebekken Firavun’un askerleri tarafından öldürülmesin diye kendi eliyle nehre bırak-



tırdığı Musa'sı ile sınanmıştı. Hz. Musa yanlışlıkla bir adam öldürmüş ve öldürülmemek için kaçarak canı ile sınanmıştı. Hz. İsa, İsrailoğullarının zulüm ve ihaneti ile sınanmıştı.

Hz. Muhammed annesiz ve babasız büyümüş, yaşarken evlatlarının vefatına şahitlik etmişti. Annesizlik, babasızlık ve evlat acısı ile sınanmakla kalmamış bir de toplumunun zulüm ve baskıları ile sınanmıştı.

Her biri güzel bir sabır ve Allah'a duydukları sonsuz güven ile selamete ulaşmışlardı. İnsan sadece kötülükleri sebebiyle değil inancındaki samimiyeti ve sabrı ile de sınanır. Zor zamanda da Allah'a sadık mı değil mi rengi belli olsun diye sınanır. Allah'ın rızasını kazanıp cennete girebilmek için bunu hak etmek gerekir. Görüldüğü gibi zorluklar ile sınanmaktan peygamberler de inananlar da fazlası ile nasiplerini almışlardır. Hatta bazen bu zorluklar öyle bir hal almıştır ki inananlar "Allah'ın yardımı ne zaman?" diye yarmışlardır:

**“(Ama), sizden önce gelip geçen inananlar gibi sıkıntı çekmeden cennete girebileceğinizi mi zannediyorsunuz? Onların başına öyle ezici sıkıntılar ve katlanılmaz darlıklar geldi ki ve öylesine sarsıldılar ki, inananlarla birlikte Elçi de: ‘Allah'ın yardımı ne zaman gelecek?’ diye feryat ediyordu. Gözünüzü açın, Allah'ın yardımı (daima) yakındır!”** (Bakara Suresi 214)

Kişiyi nefisinden uzaklaştırıp Allah'a yaklaştıracak her bir sına, esasında Allah'tan büyük bir lütuftur insana. Kendini bilen insan için Allah'a yaklaşma vesilesidir; kendini bilmeyen için ise dert, keder ve bela.

Allah, kendimize gelelim, gerçeği fark edelim ve ahiretteki büyük azaptan korunalım diye bizi bu dünyada birtakım zorluk ve sıkıntılar ile imtihan etmektedir. Allah öyle büyük bir rahmet sahibidir ki kendi ayetlerine karşı aldırmaçlık içinde olan ve yoldan çıkmış kullarının ahiretteki karşılıklarının ateş azabı olacağını bildirmekte ama belki hatalarını fark eder ve günahlarından vazgeçerler diye onlara bu dünyada da küçük azaplar tattıracağını söylemektedir:

**“Şüphesiz, biz onlara belki (inkârcılıktan) dönerler diye o büyük (uhrevi) azaptan önce, yakın (dünyevi) azaptan da tattıracağız.”** (Secde Suresi 21)

Görüldüğü gibi Allah, kendisine karşı aldırmaçlık ve kibir içinde olan ve sapkınlık eden kullarını bile affetmek istemekte ve belki günahlarından vazgeçmek isterler diye fırsatlar vermektedir.

Yine benzer şekilde ayetler, Allah'ın apaçık buyruklarını umursamaz hale gelerek nefsimize göre hareket ettiğimiz için kendi elimizle yapıp ettiklerimizin bir sonucu olarak yeryüzünde bozulmalar meydana getirdiğimizi ve belki hatalarımızı fark eder de yanlışımızdan döneriz diye bu bozulmaların bir kısım kötü sonuçlarına maruz kalacağımızı bildirmektedir bize:

**“(Allah'ın buyruklarını umursamaz hale gelen şu) insanların kendi elleriyle yapıp ettikleri sonucunda karada ve denizlerde çürüme ve bozulma başladı: Bu şekilde (Allah), belki (doğru yola) geri dönerler diye yaptıklarının bazı (kötü) sonuçlarını onlara tattıracaktır.”** (Rum Suresi 41)

Allah zulmetmez bize. Aksine Allah'ın uyarılarını dikkate almayarak biz zulmederiz kendi nefsimize:

**“Bu, kendi ellerinizin üretilen gönderdiği yüzündendir, Allah, kullara asla zulmedici değildir.” (Âli İmran Suresi 182)**

**“Allah, onlara zulmediyor değildi, ama onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.” (Tövbe Suresi 70)**

Allah rahmeti gereği kullarını çeşitli sınamalardan geçirir. Bu sınamalar karşısında sabır gösterenler ise müjdelenir:

**“Hiç kuşkusuz, biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele.” (Bakara Suresi 155)**

**Ey nefsim!**

**Başına gelen her kötülük için “Neden ben?” diye sorma.**

**Ya da sana kötü görünen her şeyi kötü sayma.**

**Nedeni sensin zira.**

## Bizdeki Nefis de Peygamberlerdeki Değil mi?

Kuran’da hem peygamberlerin hem de gerçek anlamda Allah’a iman etmiş olan erdemli kişilerin iyi ve güzel davranışları anlatılarak her birinin bizim için güzel bir örnek oldukları söylenir. Ayetler, peygamberleri örnek almamızı söylerler. Oysa peygamberlerin ve gerçek inananların Allah yolunda O’nun rızasına uygun yaşamalarının bedeli olarak karşılaştıkları zorluk ve sıkıntılardan örnekler verildiğinde çoğu zaman, “Biz kimiz ki peygamberler gibi olalım?” deriz. Tüm peygamberler üstün meziyetlere sahip örnek insanlardır. Üstün insanlardır ama insanüstü değillerdir. Zaten insanüstü olan birinin örnek alınması mümkün olmadığı gibi insan için ölçü de olamaz insanüstü kişi.

Kuran ayetleri insanlar ibret ve örnek alsınlar diye gönderilmişken ayetlerdeki hakikatleri sanki başkalarını muhatap alıyor gibi okuyup dinlemek, bu yanılgıya düşürmektedir bizi. Kuran’da açıkça ifade edilmektedir:

**“Gerçekten İbrahim’de ve onunla beraber olanlarda sizin için çok güzel bir örnek vardır.”** (Mümtehine Suresi 4)

**“Meryem’in oğlu (İsa), kendisine nimet verdiğimiz ve İsrailoğullarına örnek yaptığımız bir kuldu.”** (Zuhruf Suresi 59)

**“Yemin olsun, Allah resulünde sizin için, Allah’ı ve ahiret gününü arzu edenlerle Allah’ı çok ananlara güzel bir örnek vardır.” (Ahzap Suresi 21)**

Peygamberlerde ve birçok ayette dikkat çekildiği gibi gerçek anlamda iman etmiş kişilerde bizler için güzel örnekler vardır. Onlar sorumluluk bilincine sahip, samimi, doğru, adaletli, özü sözü bir, erdemli, yumuşak huylu, olgun, anlayışlı, sabırlı, kararlı, güzel düşünüp güzel davranan, da-ima iyilik ve barış için çalışan, yardımsever, onurlu, iffetli, karşılığı yalnız Allah’tan bekleyen ve üstün ahlak sahibi insanlardı. Hayatları boyunca birçok sıkıntı ve zorluk ile karşılaşmış olmalarına rağmen bu erdemli özelliklerinden taviz vermemişlerdi. Bir kez olsun kendi çıkarlarına olanı tercih etmemişlerdi. Allah’ın hoşnutluğunu kendi nefislerinden üstün tutmuşlardı. En zor zamanlarında bile isyan etmemiş, Allah’tan ümitlerini kesmemiş ve gönülden bir güven ile Allah’a teslim olmuşlardı.

Hız. İbrahim babası da dahil Allah’ı bırakıp putlara kul-luk eden kavmine karşı Allah’ın ayetleri ile mücadeleye girişmiş ve toplumunun birçok zulmüne maruz kalmıştı. Öyle ki onu canlı halde ateşe atıp yakmaya kalkmış ama yine de Allah’a olan bağlılığından ve hakikatten vazgeç-i rememişlerdi. Allah da o inkârcıların tuzaklarını boşa çı-karmıştı (Enbiya Suresi 68-70). Yine Hız. İbrahim gördüğü bir rüya üzerine Allah’ın kendisinden oğlunu kurban et-mesini istediğini zannetmiş ve bunu gerçekleştirmekte bir an olsun tereddüt etmemişti. Oğlu da Allah’ın şanına ya-raşır bir kul, babasının takvasına yakışır bir oğul olduğunu ispat etmiş ve teslim olmuştu. Oysa Allah onlardan böyle bir şeyi istememişti. Hız. İbrahim bu isteğin Allah’tan gel-

diğini zannetmiş ve böylece canından öte bildiği oğlu ile imtihan edilmişti.

Allah'ın emri sandıkları için biri canından öte bildiği oğlunun canını almakla diğeri ise canını babasının ellerine teslim etmekle imtihan edilmişti. İmtihandan yüz akı ile çıkarak kulluklarındaki mertliklerini açık bir şekilde ortaya koymuşlardı:

**“Derken çocuk onun çaba ve tasasına ortak olacak olgunluğa eriştiğinde, (İbrahim) şöyle dedi: Yavrucuğum! Kendimi rüyada seni kurban ederken görüyorum; bir bak bakalım, sen bu işe ne dersin? (Oğul) Babacığım dedi. Sana emredileni yap; inşallah beni sabredenlerden bulacaksın. Sonunda o ikisi Allah'a teslimiyetlerinin bir gereği olarak (vardıkları sonuca) uydular ve (babası) onu yüzüstü yatırınca, biz kendisine ‘Ey İbrahim!’ diye seslendik: ‘Artık rüyayı gerçekleştirmiş bulunuyorsun!’ Nitekim biz, iyilik yapanları işe böyle ödüllendiririz. Hiç şüphesiz bu, elbet apaçık bir sınavdı. Ve Biz ona fidiye olarak (oğlunun yerine) büyük bir kurban verdik.”**  
(Saffat Suresi 102-107)

Hız. Yusuf, babasının ona olan sevgisi sebebiyle küçük yaşta kardeşlerinin kıskançlık ihanetine uğramış ve onu oynamaya götüren kardeşleri tarafından bir kuyuya atılmıştı. Babalarına gelen çocuklar, kardeşleri Yusuf'un bir kurt tarafından parçalandığını söyleyerek ona kanlı bir gömlek uzatmışlardı. Babaları Hız. Yakup, isyan etmemiş, Yusuf'una olan özlemini her fırsatta dile getirmiş ve gönülden bir teslimiyet ile sabrı cemil yani güzel bir sabır göstermişti:

**“(Yakup) dedi ki: Hayır, öyle değil, nefisleriniz sizi yanıltıp böyle bir işi size güzel göstermiş. Bana düşen yine güzel bir sabra sarılmak.”** (Yusuf Suresi 83)

Çünkü Hz. Yakup da her gerçek iman sahibi gibi olacak olan konusunda hükmün yalnız Allah’a ait olduğunu ve O’nun varlığına inananların yalnız O’na güven duymaları gerektiğini biliyor ve şöyle söylüyordu:

**“Ben derdimi ve hüznümü sadece Allah’a arz (havale) ediyorum.”** (Yusuf Suresi 86)

Hz. Yusuf, kuyunun içinde çaresizce beklemekteyken su almak için kuyunun yanına gelen kervandakiler tarafından kuyudan çıkarılmış ve az bir değer karşılığında Mısır’da köle olarak satılmıştı. Onu satın alan kişi ona ikramda bulunmuş ve onu güzel bir şekilde büyütmüştü. Onu yanına alan adamın karısı, yakışıklılığı dillerden düşmeyen Hz. Yusuf’a tutulmuş ve gözü ondan başkasını görmez olmuştu. Sonunda Hz. Yusuf’a olan arzusunu açık ettiğinde Hz. Yusuf da onu arzulamasına rağmen, Allah’a olan bağlılığı ve iffeti sebebiyle ondan uzak durmuştu:

**“Gerçek şu ki, kadın ona karşı arzu doluydu; o da kadını arzuluyordu; öyle ki, (bu ayartma karşısında) eğer Rabb’inin açık kanıtı onun içine doğmamış olsaydı (bu arzuya yeniliverecekti); işte bu, her türlü kötülüğü, çirkin ve taşkın halleri ondan uzak tutmak istediğimiz için böyle oldu, çünkü o gerçekten bizim (seçilmiş) kullarımızdan biriydi.”** (Yusuf Suresi 24)

Kadın gözü dünmüş bir şekilde isteğine karşılık vermezse onu zindana attırmakla tehdit ediyordu. Hz. Yusuf ise, Allah'a olan gönülden bağlılığını ve kulluğundaki yiğitliğini ispat edercesine zindana girmenin, kendisini davet ettikleri çirkin işten daha hayırlı olduğunu söyleyerek Rabb'ine yakarıшта bulunuyordu:

**“Kadın dedi ki: İşte budur o, hakkında beni kınadığınız. Vallahi, ben onunla gönlümü eğlendirmek istedim de o masum bir tavırla bundan çekindi. Ama eğer kendisine emrettiğimi yapmazsa yemin ediyorum hapse tıklacak ve horlananlardan olacaktır. Yusuf dedi: Rabbim! Zindan benim için bunların beni çağırdığı şeyden daha hayırlıdır. Eğer onların oyununu benden uzak tutmazsan onlara meyleder de cahillerden olurum. Rabb'i onun duasını kabul etti de kadınların tuzaklarını ondan uzaklaştırdı. Her şeyi duyar O, her şeyi bilir. Bunca delili gördükten sonra bile Yusuf'u bir süreye kadar zindana tıkmaları kararı onlara egemen oldu.”** (Yusuf Suresi 32-35)

Allah, sabreden ve doğruluktan ayrılmayan takva sahibi kulları ile beraber olduğundan, Hz. Yusuf'u önce aklıyor, sonra doğruluktan hiç ayrılmaması sebebiyle Mısır'a vezir olmasını nasip ediyor ve sonunda onu, kendisine özlem ile yaşayan babasına kavuşturuyordu. Hz. Yusuf, kendisine bunca kötülük yapan kardeşlerini huzuruna getirtiyor ancak onlardan intikam almadığı gibi onları azarlayıp kınamıyordu. Allah'tan bağışlanma dilemelerini söylüyor ve onlara, gerektiği gibi Allah'a bağlanarak sabreden, güzel düşünüp güzel davrananların Allah tarafından ödüllendirileceklerini bildiriyordu (Yusuf Suresi 90-92).



Peygamberimiz Hz. Muhammed, Allah'tan almış olduğu görevi en güzel şekilde yerine getirmek için mücadele verirken birçok zorluk ve sıkıntı ile karşılaşmış, hem fiili hem de sözlü saldırı ve baskılara uğramış, iftira ve hakaretlere maruz kalmıştı. Peygamberliği öncesinde güvenilirliği, nezaketi, zekâsı, kabiliyetleri, hoşgörüsü ve erdemi ile insanlar tarafından sevilen ve takdir edilen biri olmasına rağmen, peygamberliği ile birlikte Allah'ın ayetleri ile yüzleşemeyen toplumu tarafından dışlanmış ve yalanlanmıştı. Oysa o peygamberliği ile birlikte eskisinden daha da erdemli ve dürüst biriydi. Ona karşı çıkanlar ona değil, Allah'ın gerçeği apaçık ortaya koyan ayetlerine tahammül edemiyorlardı. Onların durumu da Hz. Salih'in toplumunun durumu gibiydi. Kendilerine Allah'ın ayetleri ile gerçeği getirerek öğüt verenleri sevmiyorlardı:

**“Nihayet, (Salih) onlardan yüzünü döndürüp şöyle dedi: Ey toplumum! Yemin olsun ki, Rabb'imın mesajını size tebliğ ettim, size öğüt verdim; ama siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz.”** (Araf Suresi 79)

Peygamberliğinin toplum tarafından benimsenmesinden sonra da toplumun içindeki birçok sorun, anlaşmazlık, kabalık ve nezaketsizliklere maruz kalmış ancak her zaman insanlara kabalıktan ve kibirden uzak, rahmet, merhamet, hoşgörü, sevgi, tevazu, adalet ve güven ile yaklaşarak güzel bir örnek olmuştur:

**“Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara yumuşak davrandın. Ama eğer onlara karşı katı yürekli davransaydın, kesinlikle senden uzaklaşırlardı: Şu halde onları affet,**

**affedilmeleri için de dua et ve yönetim işinde onlarla istişare (ye devam) et! Artık kararını verdiğin zaman da, Allah'a güven! Çünkü Allah kendisine güvenenleri sever.” (Âli İmran Suresi 159)**

Peygamberimiz insanlara hükmedici bir kral gibi değil tevazu sahibi bir inanan olarak davranmıştır. Çünkü tevazu sahibi olmak, gerçek anlamda inanmış ve inancını içselleştirmiş kişilerin özelliğidir.

Peygamberimizin insanlara karşı ne kadar nezaket ve hoşgörü sahibi olduğunu Kuran ayetlerinden açıkça görmek mümkündür. Kendisine rahatsızlık verecek şeylerle ilgili bile birçok konuda insanları incitip kırmaktan hatta bunu onlara söylemekten dahi çekinmiştir. Örneğin ayetler, bazı kişilerin peygamberimizin Allah'ın elçisi olduğunu kabul ederek Müslüman olmalarını dahi peygamberimizin başına kaktıklarına ve sanki Müslüman olmalarıyla lütufta bulunmuşlar gibi davrandıklarına dikkat çeker:

**“Onlar Müslüman oldular diye seni minnet altına almaya kalkıyorlar. De ki: Müslüman olmanızdan dolayı beni minnet altına alıp bana lütfettiğinizi sanmayın; eğer (hakikate) sadıksanız, sizi doğru yola yönelttiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur.” (Hucurat Suresi 17)**

Yine ayetlerden anlaşılan o ki kimi inananlar düşüncesiz ve nezaketsiz bir şekilde izin almadan peygamberimizin evine girmeyi âdet haline getirmiş, yemeğe davet edildiğinde erkenden gelip yemek yapılanaya kadar beklemiş, yemeği yedikten sonra lafı uzatarak fazlasıyla peygamberimizi ve aile-

sini meşgul etmiş ama yine de peygamberimiz insanlara olan sevgi ve muhabbeti sebebiyle kendisine zorluk ve üzüntü veren bu durumu açık etmemiş, bu durum, Allah'ın ayeti ile insanlara bildirilmiştir:

**“Ey iman edenler! Size izin verilmedikçe Peygamber’in evlerine girmeyin; yemeğe (davet) edildiğinizde (erken gelip) yemeğin hazırlanmasını beklemeyin; lakin ne zaman davet edilirsenez o zaman içeri girin! Yemeği yediğiniz zaman da hemen ayrılın, lafa dalmayın! Çünkü böyle yapmanız Peygamber’i üzebilir, fakat o bunu söylemek için sizden çekinir; ama Allah hakikati söylemekten asla çekinmez.”** (Ahzab Suresi 53)

Yine belli ki bazı inananlar gerek kendi aralarındaki anlaşmazlıklar gerekse Allah rızası için yapılması gereken işlerdeki tartışmalar sebebiyle peygamberimizin yanına geldiklerinde onun yanında bağıra çağıra ve nezaketsiz bir biçimde tartışıp kavga etmiş ama yine de peygamberimiz onları azarlamamış, bulunduğu yerden kovmamıştır. Allah ayetleri ile inananları uyarmıştır:

**“Ey iman edenler! Sesleriniz Peygamber’in sesini bastırmasın! Birbirinizle bağıra çağıra konuştuğunuz gibi onunla da bağıra çağıra konuşmayın ki, siz farkında olmadan iyilikleriniz boşa gitmesin!”** (Hucurat Suresi 2)

Hatta kimi zaman peygamberimizin evinin önünde dikierek ve yüksek sesle bağırarak onu evin dışına çağırmışlar ve bu konuda da yine Allah tarafından uyarılmışlar:

“Gerçek şu ki (ey Peygamber,) seni evinin dışından çağırınlar var ya, işte onların çoğu akıllarını kullanmazlar. Çünkü sen (kendi isteğinle) onların yanına gelineceye kadar sabredip bekleselerdi, kendi lehlerine olurdu. Ama Allah yine de çok bağışlayıcıdır, rahmetin kaynağıdır.” (Hucurat Suresi 4-5)

Peygamberimiz, Allah’tan almış olduğu elçilik vazifesinin sorumluluğu ile inananlara karşı nefsi ile hareket etmemiş, onlara şefkat ve anlayışla yaklaşmıştır. Ayetler peygamberimizi bu konuda güzel olana çağırmış ve onu motive etmiştir:

“(O halde, hakkı inkâr eden) birtakım kimselere verdiğimiz dünyevi zenginliklerden yana gözünü çevirme. Ve (seni umursamıyorlar diye) onlar için üzülme; fakat inananlara kol kanat ger (onlara karşı mütevazı ol ve onlara şefkatli davran).” (Hicr Suresi 88)

“Seni izleyen inananlara kol kanat ger (onlara karşı mütevazı ol ve onlara şefkatli davran).” (Şuara Suresi 215)

Peygamberimiz üstün bir hayat tarzına, örnek bir ahlak ve erdeme sahipti. Bu gerçek, ayette şu şekilde ifade edilir:

“Ve gerçekten sen, çok büyük bir ahlak (üstün bir hayat tarzı) üzerindesin.” (Kalem Suresi 4)

Yine ayetlerde peygamberimizin inananlara kendi nefislerinden daha yakın, daha can olduğuna dikkat çekilir:

**“O peygamber, inananlar için kendi nefislerinden daha dost, daha yakındır.”** (Ahzab Suresi 6)

Peygamberimiz imanın ve gerçek anlamda Allah’a teslim olmanın kıymetini en iyi bilen olduğu için inananların da sorumluluk bilincine sahip bir şekilde iman etmelerini dilemekte ve kendilerinden daha güçlü bir şekilde onların ahiretleri ile ilgili endişelenmektedir:

**“Gerçek şu ki, (ey insanlar) size kendi içinizden bir Elçi gelmiştir. Sizin (öte dünyada) çekmek zorunda kalabileceğiniz sıkıntıdan ötürü kendini (zihnen) büyük bir yük altında hisseden; size çok düşkün (ve) inananlara karşı şefkat ve merhametle dolu bir Elçi.”** (Tövbe Suresi 128)

Üstelik peygamberimizin asli görevi Allah’ın ayetlerini en güzel şekilde tebliğ ederek insanlara örnek olmaktır:

**“Elçi’nin görevi, mesajı apaçık tebliğ etmekten başka bir şey değildir. Zira Allah açığa vurduklarınızı da gizlediklerinizi de bilmektedir.”** (Maide Suresi 99)

Peygamberimiz tebliğ ederek gerçeği göstermiştir. Artık gerçeğe uymak ya da gerçekten yüz çevirmek kişilerin tercihine kalmıştır. Kişilerin özgür iradeleri ile almış oldukları kararlardan peygamberimiz sorumlu değildir:

**“Biz, insanlığın kurtuluşu için hakikati ortaya koyan bu ilahi kelamı indirdik sana. Kim (buna sarılarak) doğru yola ulaşmayı seçerse bu kendi lehinedir ve kim de**

(yoldan) saparsa yine kendi aleyhine sapmış olur. Sen onların seçimlerini belirleme gücüne sahip değilsin.” (Zümer Suresi 41)

“Şayet onlar, sırt çevirecek olurlarsa, artık biz seni onların üzerine bir gözetleyici olarak göndermiş değiliz. Sana düşen, yalnızca tebliğdir.” (Şûra Suresi 48)

Peygamberimiz Hz. Muhammed, ailevi ve kişisel hayatında da pek çok sıkıntı ve zorluklar yaşamasına rağmen, tüm bu zorluklara en güzel şekilde sabretmiştir. Bir insanın bu dünya hayatında yaşayabileceği en büyük acılardan biri kendisi hayattayken evladının vefat etmesidir. Allah altından kalkamayacağımız yükler ile sınamasın bizleri. Peygamberimizin üçü erkek, dördü kız olmak üzere yedi kez baba olduğu bilinmektedir. Ancak erkek çocukları daha bebek yaşlarda, Hz. Fatıma hariç diğer tüm kızları ise peygamberimiz henüz hayattayken vefat etmişlerdir. Yani peygamberimiz altı kez evlat acısı yaşamış ve böyle büyük bir imtihan ile sınanmıştır.

Onların da nefisleri vardı. İsyan edebilir ya da Allah'ın buyruklarını dikkate almayarak nefislerine göre hareket edebilirlerdi. Hz. İbrahim gördüğü rüyayı yok sayabilir, oğlu “Babam herhalde çıldırdı” diyerek kaçabilir, Hz. Yusuf “Başka çarem kalmadı bir kereden bir şey olmaz” diyerek zina edebilirdi. Hz. Peygamber, “Neden ben? Neden sürekli çocuklarımın ölümü ile sınanıyorum?” diyerek isyan edebilirdi. Peygamberliği benimsendikten sonra insanlara bir kral gibi hükmedebilir, gerektiğinde anlayışsız ve kaba davranabilirdi. Ama olmadılar, yapmadılar. Çünkü onlar nefislerine zulmetmediler. Dünyalarını değil, ahiretlerini gözettiler.

Çünkü Allah'a karşı sorumluluk bilincine sahip olmak bunu gerektiriyordu. Onlar da yapılması gerekeni yaptılar. Peygamberlerde bizim için bunca güzel örnekler varken, "Biz kimiz ki peygamberler gibi olalım?" diyemeyiz. Tüm bu güzel örnekleri en güzel şekilde hayatımıza yansıtmamız gerektiğini bilmeliyiz. Altından kalkamayacağımız yükler ile imtihan etmesin ve zorluklara karşı azim ve kararlılık sahibi peygamberler gibi şikâyetsiz ve güzel bir sabır nasip etsin Rabbimiz:

**"Elçilerden kararlılık ve direnç sahibi olanların yaptığı gibi sıkıntılara karşı sabırlı olun ve onlara sabırla katlanın."** (Ahkâf Suresi 35)

**Ey Rabbim!**

Bunca zaman kötü örneklerle bakarak  
kendimi iyi sanmışım. Benden daha iyilerini  
görmek işime gelmemiş, kendimi kandırmışım.  
Oysa görmek isteyene ne çok örnek varmış.  
Bunca zaman nefsim, kendi ile aldanmış.

## Allah Sonuca Değil Samimi abamıza Bakar

Allah bizim hak etmediğimiz kadar rahmet sahibidir. Allah sonsuz rahmet ve merhameti gereği kullarını bir başına bırakmayarak vahiy ile şereflendirmiştir. Vahiy ile doğrunun, hak ve adaletin ne olduğunu göstermiş, hayra ve barışa yönelik işler yapan kullarını en başta rızasıyla sonra da cennetleri ile mükâfatlandıracağını söylemiştir. Dolayısıyla önemli olan Allah'ın ayetlerine uygun bir hayat yaşayıp hayra ve barışa yönelik işler yapabilmektir.

Önemli olan Allah'ın rızası gözetilerek ihlaslı bir şekilde hayırlı işlerde çalışmaktır. Bazen ne kadar ısrarla istesek de yapmaya çalıştığımız hayırlı işler dilediğimiz şekilde sonuçlanmayabilir. Örneğin bir insanın inanması ve doğruları görmesi ya da bir kötülük veya haksızlığın ortadan kalkması için çok uğraşmamıza rağmen olumlu bir netice alamayabiliriz. Ancak önemli olan bizim ihlas ve kararlılıkla çalışıp uğraşmamızdır. Allah bizim başarımızı değil, başarılı olmak için ortaya koyduğumuz samimi çabamızı dikkate alır. Sonuçta kişinin dilemesine bağlı olarak hidayeti nasip edecek olan da hayırlısıyla biz dersimizi alıp kendimize geldiğimizde kötülüğü ortadan kaldıracak olan da Allah'tır.



Oysa insanlar böyle değildir. Bir işyerinde sabah akşam canla başla çalışsak yine de patron yıl sonundaki kârlılığa ya da hedeflere ne oranda ulaşıldığına bakacaktır. Bir sınava hazırlanmak için gece gündüz çalışsak ama yine de birkaç saatlik sınav süresinde herhangi bir sebeple sınavımız hak etmediğimiz şekilde kötü geçse, emeklerimizin karşılığını alamayacak ve tüm çabamız boşa çıkacaktır. Sonsuz rahmet sahibi olan Allah ise sonuca değil, bizim kendi yolunda kurallarına uygun bir şekilde sarf ettiğimiz samimi çabamıza bakacaktır.

Hesap günü hepimiz, dünyada boşa geçirdiğimiz  
vakitlerimiz için derin bir pişmanlık duyacağız.

Her bir günümüz, gecemiz, saat,  
dakika ve saniyemiz için.

Örneğin tüm yaşamımız boyunca insanlara Allah'ın ayetlerini anlatsak, onları gerçeğe ve kendilerini karanlıktan aydınlığa çıkartacak nura çağırsak ama tek bir kişi bile bizi dikkate almasa yine de Allah'ın izni ile emeklerimizin karşılığını en güzel şekilde alırız. Bu yüzdendir ki Allah, merhamet edenlerin en merhametlisi ve hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

Allah'ın terazisi, bizim terazimiz gibi değildir. Şaşmaz bir hassaslık ile tartılır herkesin yapıp ettiği. Kimseye haksızlık yapılmaz, kimse kayırılmaz, kimseye dünyadaki makamına,

konum ve durumuna göre muamele edilmez. İşte o gün gerçek anlamda hesabın görüleceği ve doğru ile yanlışın birbirinden ayırt edileceği gündür:

**“Ve Kıyamet Günü (öyle) doğru, (öyle hassas) teraziler kurarız ki, kimse en küçük bir haksızlığa uğratılmaz; bir hardal tanesi kadar bile olsa, (iyi ya da kötü) her şeyi tartıya sokarız; hesap görücü olarak kimse bizden ileri geçemez!”** (Enbiya Suresi 47)

**Ey nefsim! Allah'ın rızasının ve  
buyruklarının önüne geçirdiklerine bir baksana!  
Hesap günü hangisinin faydası olabilir sana?**

## Yüksek Kulluk Derecesi

Acaba kaçımız Rabb'imizden yüksek kulluk derecesi almak için çalışırız? Hedeflerin en yücesi bu olsa gerek. Yaşamımız boyunca pek çok listeye girmek isteriz. Gerek eğitim gerekse iş hayatımızda yüksek onur belgeleri almak, en iyi derece ile bir okuldan mezun olmak ya da iş dünyasında her yıl en çok kâr eden, en fazla vergiyi veren veya en hızlı büyüyen şirket olmak isteriz. Varsa eğer bir liste ve bu liste bize onur verecekse, hep en tepesinde olsun isteriz ismimiz. Sonra odamızı ve duvarlarımızı bu plaket ve belgeler ile süslemeyi çok severiz.

Helal dairesi içinde dünyalık listelerde de en iyi derecelere girmek hedeflenebilir pekâlâ. Hatta Allah'ın rızası gözetilerek yapılmış hayır işlerinde en üstte olmak ahireti için yatırımdır kişiye. Ancak Rabb'imizin katındadır gerçek anlamda kendimize hedef edinmemiz gereken liste. Kulluğun hakkını en güzel şekilde verenler listesinde yer alsın ismimiz, hesap günü gerçekler ile yüzleştüğümüzde bundan daha fazla neye sevinebiliriz? Hatalarımız boyumuzu aşmışsa, günahımız sevabımızı geçmişse, ben dünyadayken falanca listedeydim demek o an ne işimize yarar sizce?

Dünya listelerindeki isimler, bizden sonra sönük birer izden ibaret kalırlar. Bununla birlikte bir kişi ya da aile en zenginler listesine girmiş ancak zenginliklerinin hakkını

vermeden hayırlı işlerden uzak bir şekilde, sadece zenginliklerine zenginlik katmak ve zirvede kalmak hevesiyle yaşamışlarsa şayet, bu listede yer alması hesap günü hesabını daha da zorlaştıracaktır.

Yine iş dünyasındaki listelere girmek için çok zengin olmak gerekir. Bu da yüz milyon insanda ancak yüz kişi demektir. Oysa kulluğun hakkını vermek herkese eşit mesafededir. Üstelik Allah her kulunu içinde bulunduğu şartlara göre olabilecek en hassas şekilde değerlendirecektir. Hangi ailede doğduğumuzun, nasıl bir evde yaşadığımızın, ne kadar maaş aldığımızın bir önemi olmayacaktır. Kendimize yapabileceğimiz en büyük iyilik, hakkı verilerek Rabb'imize yapacağımız kulluktur. Rabb'inin rızasını umanlar, yüksek kulluk derecesine talip olurlar. Hiç şüphesiz Allah'ın taraftarlarıdır, galip gelecek olanlar:

**“Kim kalıcı şeref ve itibar arıyorsa, iyi bilsin ki bütün bir şeref ve itibarın kaynağı Allah'tır. O'na sadece güzel sözler yükselir, o sözleri yücelten ise imana uygun eylemlerdir. Gizliden gizliye çirkin entrikalar tasarlayanlara gelince: Onları şiddetli bir azap beklemektedir; bu gibilerin tuzakları da boşa çıkacaktır.”** (Fatır Suresi 10)

**Ey Allahım!**  
Sana kulluk ve ibadet ederek  
rızaana uygun erdemli işler yapmaktan  
daha onurlu ve şerefli bir şey yok bu dünyada.  
Sen bizi affet, günahlarımızı bağışla.

## **Allah'ın Bize İhtiyacı Yok, Bizim Allah'a İhtiyacımız Var**

Bazen Allah'a inanıp dediklerini yapınca O'na lütufta bulunacağımızı sanırız. Oysa Allah yarattıklarına ihtiyaç içinde değildir. Yalnız Allah'tır her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzak olan. Allah'tır bizi ve evrendeki her şeyi yoktan var eden; yaratan. Allah'tır her türlü zenginliğe, ilim ve kudrete sahip olan.

Kiminle muhatap olduğunun farkında değildir insan. Haddini de bilmez, farkında olmadığından. Şayet ben kendimi değerli görebiliyorsa bir kuştan, bir ağaçtan ya da bir kaplumbağadan, bana bu değeri verenin Rabbim olduğunu da bilmeliyim o zaman. Bilmeliyim ki, kendimi bileyim. Kendimi bilmeliyim ki haddimi bileyim. Haddimi bilmeliyim ki Rabb'imi bileyim.

**Ey nefsim!**

**Allah'a inanmakla lütufta bulunduğunu sanma!**

**Allah'tır lütufta bulunan sana.**

**Allah'ın seni insan olarak yaratarak kulu kılması;  
ulaşabileceğin en büyük merteye en büyük şeref  
bu dünyada.**

Bir düşünelim. Nelerimiz olsa da aslında ne kadar âciz ve ihtiyaç içindeyiz. Biz Rabb'imizi bir ömür terk edip unutsak, dilesse bu O'nun umurunda olmaz ama şayet O bizi bir an terk etse; ortada biz diye bir şey kalmaz. Kendi kendimize yeteceğimizi sanarak aldanırız. Oysa Allah dilemedikçe nefes bile alamayız.

**Ey nefsim!**

**Sahip olduğun hiçbir şey senin değil seni var edenin.**

**Ama belli ki bunu anlaman için var olman yetmedi,  
bir de ölmen gerekir.**

Allah'ın bize ihtiyacı yok, bizim Allah'a ihtiyacımız var. Allah'ın bizden istedikleri, Allah'ın değil bizim faydamıza. Bir düşünelim Allah'ın istediği hangi şey bizim faydamıza değil? Allah'ın bizden kendisi için istediği şey nedir? Ona kulluk etmemiz bile bizim ihtiyaç duyduğumuz bir şey, Allah'ın değil.

“Sen öğüt verip-hatırlat; çünkü gerçekten öğütle-hatırlatma, inananlara yarar sağlar. Ben, cinleri ve insanları sadece bana kulluk etsinler diye yarattım. Ben, onlardan bir rızık istemiyorum ve onların beni doyurup-beslemelerini de istemiyorum. Hiç şüphesiz, rızık veren O, metin kuvvet sahibi olan Allah’tır.” (Zariyat Suresi 55-58)

İnsan kendi kendine yeteceğini sanır ve aldanır.  
Oysa nefes aldığı her an,  
Allah’a muhtaç olduğunu bilmelidir insan.

## **Tut Yüreğimden Allahım, Bir Tek Sana Muhtacım**

Ey benim güzel Allahım. Senden başka her şeyi bana çare sandım. Senin için yaşamak varken hep başkaları için yaşadım. Bana yüklediğin sorumluluk bilincimi bırakıp, sırtımda dünyanın yükünü taşıdım. Oysa sana karşı sorumluluklarımdı beni gerçek anlamda ayakta tutacak olan. Sonunda anladım, huzura eremeyecektim, beni kambur eden dünya yüklerinden kurtulmadan.

Sendin beni en iyi bilen; beni ben eden. Fırtınalı ve dalgalı hayat içinde sendin sığınılacak en güvenli liman. Sendin tüm nankörlüklerime rağmen bana kucak açan. Sendin muhabbet ile seven, rahmet eden. Sendin karanlıklardan aydınlığa çıkararak ve bana doğru yolu gösteren.

Bendim bunca lütuf ve rahmetine rağmen senden yüz çeviren, aramıza mesafe koyan. Seni unutan. Seni yok sayan. Ve bendim kendi elimle kendimi dipsiz kuyulara atan.

Ben unutsam da seni, sen unutmadın beni. Ben yüz çevirsem de senden, sen yüz çevirmedin benden. Ben ümidimi kessem de sen ümidini kesmedin benden. Hayatımın her anında bir tek sen vardın yanımda. Şimdi tüm benliğimle



yöneliyorum sana. Sen beni affet, sen beni bağışla. Biliyorum ki sen merhamet edenlerin en merhametlisisin. Merhamet etmeyi seversin. Ben gönülden bir tövbe ile sana yöneldim. Ben senden razı oldum. Sen de benden razı ol. Tut yüreğimden Allahım. Bir tek sana muhtacım:

**“Beni yaratan ve bana hidayet veren O’dur. Beni yediren ve içiren O’dur. Hastalandığım zaman bana şifa veren O’dur. Beni öldürecek, sonra diriltecek olan da O’dur. Hesap günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum da O’dur.”**  
(Şuara Suresi 78-82)

Ey nefsim!

Unutma ki kendi kendini var etmedin.

Bu hayatının bir başlangıcı var, sonu da olacak.

Ömür trenin bir gün ölüm istasyonuna varacak.

## Gönülden Sevilmeye Değer Birini Ararsak Allah Bize Yeter

**“Allah kuluna yetmez mi? Seni O’ndan başkalarıyla korkutuyorlar. Allah kimi saptırırsa ona bir yol gösteren bulunmaz.”** (Zümer Suresi 36)

Şüphesiz Allah kuluna yeter. Hatta Allah’tan başka hiç kimse yoktur tam olarak insana yetecek olan. Biz ise tatmini hep başka yerde ararız; bu gerçeğin farkında olmadığımızdan. Tüm yaşamımız boyunca hep bir şeylerin özlemine çeker dururuz. Çünkü gerçek anlamda bize yetecek olanın yalnız Allah olduğunu unuturuz.

Bizi hayal kırıklığına uğratmayacağından  
emin olacağımız tek varlık Allah’tır.  
Bu yüzden herkes yalnız O’na güvenip dayanmalıdır.

Oysa Allah'tır bizi yoktan yaratan, türlü nimet ve imkânlarla donatan. Allah'tır gerçek anlamda bize dost, destekçi ve yakın olan. Allah'tır bizi koruyup kollayan. Allah'tır her zorlukla beraber bir kolaylık kılan. Allah'tır üzerimize sabır yağdıran. Allah'tır gönülden sevmeye değer olan.

**Ey nefsim!**

**Keşke kılık kıyafetine, evine, mobilya ve aksesuarlarına özendiğin kadar, Allah ile bağına ve manevi hayatına da özenip çekidüzen versen.**

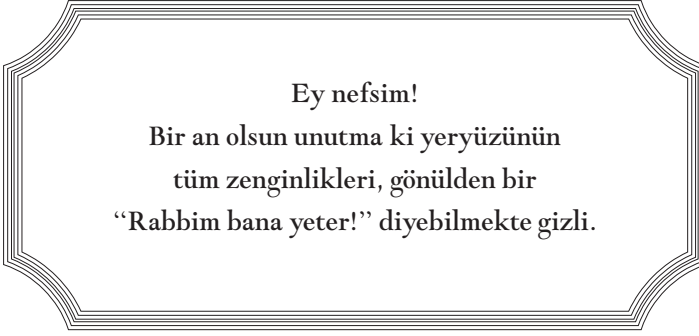
Allah'tan başka hiç kimseden korkmaz örneğin O'na gönülden bağlanan. Kimseye minnet etmez. Kimsenin hâkimiyetine girmez. Sahibinin bir tek Allah olduğunu bilir. O'ndan başkasına kulluk etmez. Elinden gelenin en iyisini yaptıktan sonra hayırlısını O'ndan ister.

**Bir görebilsek etrafımızda ne mucizeler dizili.  
Bizim için sıradan olan ne çok şey var;  
orada yaratanın binlerce hikmeti gizli.**

Allah'ın kulundan haberdar olması kadar insana güven verecek başka bir şey yoktur hayatta. Kul, Rabb'inin her an kendisini gördüğünü, duyduğunu ve gözettiğini bilir.

O'na her yöneldiğinde rahmet ve muhabbet ile karşılık göreceğine inanır. Bu ise kişiye güç veren ve onu her türlü ümitsizliğe karşı muhafaza eden bir inançtır:

**“Allah sizin Mevla'nızdır. Ne güzel Mevla'dır O, ne güzel destekler; ne güzel Nasir'dir O, ne güzel yardım eder. (Enfal Suresi 40)**



## En Büyük Güvence

Allah inancına sahip olan herkes “Allah’a inanır ve güvenirim” der. Ancak çoğu zaman farkında olmadığımız bir gerçek vardır; Allah’a inanıp güvenmek zaten kolaydır. Çünkü Allah rahmetin, merhametin, sevginin, doğruluğun, güvenin ve tüm güzelliklerin kaynağıdır. Asıl önemli olan Allah’a inanıp güvenmek değil, Allah’ın güvenip inanacağı erdemli biri olmaktır. Dolayısıyla gerçek anlamda inanan biri olmak için önce Allah’ın sonra da insanların güven duyduğu erdemli bir insan olmak gerekir.

Öte taraftan esasen Allah’a da gerektiği gibi inanıp güvenmeyiz. Üstelik Allah’tan değil bizden kaynaklanır bu güvensizliğimiz. Bu güvensizliğimizin en büyük kanıtıdır; yaşantımız ve tercihlerimiz. Nefsimizi Allah’a, dünyamızı da ahiretimize tercih ederiz. Sonra da Allah’ı unuttur ve gelip geçici olan şeylere karşı güven besleriz.

Çoğu insanın kendisini en fazla güvende hissettiği yer güvende olduğunu düşündüğü yerlerdir. Gece evin kapısını iyice kilitlediğimizde, evimizin ya da işyerimizin önünde güvenlik durduğunda ya da polis merkezine yakın olduğunda, bir de her yer kameralar ile doluysa, huzurlu oluruz ve rahat eder içimiz. Oysa kameralar da güvenlik güçleri de

insanın gerçek anlamda kendini güvende hissetmesi için yeterli değildir. Güven duygusu tek başına dışarıdaki tedbirler ile sahip olunacak bir duygu değildir. İnsanın içdünyasının Allah'a güven duyması gerekir. Çünkü insan ancak Allah'a gönülden teslim olursa kendini gerçek anlamda güvende hissedebilir. Elinden gelen tedbirleri alsa da Allah'a gerçek anlamda güven duymadıkça güven duyduğu şeylerin faydası olmaz insana. Çünkü içinde Allah'a yönelik sağlam bir güven duygusu yoksa insanın, dışarıdaki herkesin kendisine kötülük yapacağını düşünüp kaygılanır. Herkese, her şeye şüphe ile yaklaşır.

Allah'ın her an bizi görüp halimizden haberdar olduğunu bilmemiz kadar bize güven verecek bir şey yoktur hayatta. Rahmeti, merhameti, sevgisi, ikramı, adaleti ve halimizden her an haberdar olması ile Allah'tır insan için en büyük huzur ve güvence:

**“Ben işimi Allah'a havale ediyorum. Şüphesiz Allah, kullarını çok iyi görendir.”** (Mümin Suresi 44)

Elinden geleni en güzel ve içten bir şekilde yaptıktan sonra bunu söyleyebilmektir en büyük huzur ve güvence. Çünkü halini, durumunu, işini Allah'a arz eden, hayırlısını O'na bırakan kul bilir; işi Allah'a kalanın her işi en güzel şekilde olmuş demektir. Nefsin arzularına göre bir sonuç çıkmadığında hayal kırıklığına uğramak değil, “Ben elimden geleni yaptım, hayırlısı buymuş” diyebilmek gerekir.

Boş yere sormuyor Kuran **“Allah, kuluna yetmez mi? Seni O'ndan başkalarıyla korkutuyorlar”** (Zümer Suresi 36) diye. Şüphesiz Allah kuluna yeter. Bunu bilen ve iman

eden kul için budur en büyük güvence. Gerçek dost ve gerçek yardımcısıdır Allah. Bu gerçeği şu ayeti ile ifade eder Kuran:

**“Hiç kimse Allah gibi dost olamaz ve hiç kimse Allah’ın yardım ettiği gibi yardım edemez.”** (Nisa Suresi 45)

Yine Allah’ın yardım ettiği gibi kimsenin yardım edemeyeceği ve inananların içten gelen bir teslimiyet ile yalnız Allah’a güvenip dayanması söylenir ayetlerde:

**“Allah yardım ederse size, artık yenemez sizi hiç kimse; ama eğer sizi terk ederse, ondan sonra kim yardım eder size? Şu halde inananlar, yalnızca Allah’a güvenip dayanırlar.”** (Âli İmran Suresi 160)

Gerçek anlamda inananlar Allah’a sonsuz bir bağ ile bağlanıp güvenir, Allah anıldığında onların kalpleri ürperir: **“Gerçek inananlar şu kimselerdir ki Allah hatırlatıldığı zaman kalpleri ürperir, kendilerine O’nun ayetleri okunduğu zaman imanları güçlenir ve daima Rab’lerine güvenirler.”** (Enfal Suresi 2)

**Ey Allahım!**

**Sağlığım da, yatırımlarım da, mal varlığım da  
olamaz bana gerçek anlamda bir güvence.**

**Sen kalbimde olduğun müddetçe,  
sensin bana gerçek güvence.**

## Arayan İçin Allah Her An Ulaşılabilir

**“Kullarım, beni sana soracak olurlarsa, gerçekten de ben pek yakınımdır. Bana dua ettiği zaman dua edenin çağrısına cevap veririm. Oyleyse onlar da bana cevap versinler ve bana inansınlar ki doğruya erişsinler.”** (Bakara Suresi 186)

Herkesten yuce, herkesten ve her Şeyden daha onemli olmasına rağmen istediğimiz her an herkesten onceden ulaşabildiğimiz Allah değil midir? Başka kim insana boyle bir fırsat, bu kadar kredi verebilir? Başka kim bu kadar yakın, her anımızda bizimle, bize bu kadar rahmet ve merhametli olabilir? Başka kim bize bu kadar ikramda bulunabilir? Allah kudretinin gereğini bizim hak ettiğimizin çok uzerinde en guzel Şekilde yerine getiriyor. Bizden de yine bizim faydamıza olacak hayırlı Şeyler bekliyor.

Peki, biz elimizdeki tek fırsatı en iyi Şekilde değerlendirmek için neyi bekliyoruz? Bu dnyadaki yaşamımızın son bulmasını mı? Ahirette dirilip gerçeği apaçık gorduğumuzde ne kadar pişman olsak da hatalarımızı telafi etmemiz için başka bir yaşam fırsatı verilmez bize. Elimizdeki tek fırsatı kaırdığımızda, bin fırsat daha verilse bize, Allah'ın razı olacağı bir kul olamaz insan, nefisini kontrol altına alıp ona galip gelmedikçe:



**“Yemin olsun ki, insanı biz yarattık. Nefsinin ona neler fısıldadığını da biz biliriz. Biz ona, şahdamarından daha yakınız.” (Kâf Suresi 16)**

Sahip olduğumuzu sandığımız oysa ne zaman yitireceğimizi bile bilmediğimiz tek kullanımlık bir hayat var elimizde. Onu nasıl değerlendireceğimiz bizim elimizde. Daha neyi bekliyoruz? Gelmesinde hiç kuşku bulunmayan o hesap günü gelmeden önce biz kendimize gelelim. Gelelim ki Allah’ın bu kadar lütuf ve rahmetine rağmen kendi kendimize yazık etmeyelim.

**Ey nefsim!**

**Allah daha ne kadar kolaylaştıracak  
işini daha ne kadar yardım edecek sana?  
Kendine gelip biraz da sen kendine yardımcı olsana!**

**Sabret!**  
**Tasalanma, Üzülme, Allah Bizimle**

“Kimse beni anlamıyor?” “Kimse beni duymuyor?” “Hiç dostum yok yapayalnızım!” “Zorluklarla baş edemiyorum!” “Artık gücüm kalmadı!” “Yaşamak istemiyorum!” mu diyoruz? Yanılıyoruz. Çünkü Allah her an bizimle:

**“Nerede olursanız olun Allah sizinle beraberdir. Allah tüm yaptıklarınızı görendir.”** (Hadid Suresi 4)

Allah’a inanan ve gönülden bağlanan kul için hüznün ve ümitsizlik yoktur. Ümidimizin kaynağı sahip olduklarımız değil, Allah’ın rahmet ve muhabbetidir. Her türlü zorluğu kolaylığa, kötülüğü iyiliğe çevirecek kudretidir. Her an bizden haberdar oluşu, her an bizi görüp işitmesidir. Allah iyi olan ve hayra ve barışa yönelik işlerde bulunan kullarının destekçisidir. Gönülden Allah’a bağlı olan kullar Allah için yaşadıklarını ve sonunda O’na döneceklerini bilirler:

**“Onlara bir ıstırap gelip çattığında şöyle derler: Biz Allah içiniz ve sonunda O’na dönüp gideceğiz.”** (Bakara Suresi 156)

Allah, sabreden ve sabır yarışında bulunan kulları ile beraberdir:

**“Ey iman edenler, sabırla ve salat ile (dua ve namaz ile) yardım dileyin. Gerçekten Allah, sabredenlerle beraberdir.”** (Bakara Suresi 153)

İnsanın başına gelenlere sabretmesi gerekir çünkü ayetin ifadesiyle belalara sabretmek önemli işlerdendir:

**“Başına gelebilecek her (belaya) sabırla katlan: Bu, azim ve kararlılık gösterilmeye değer bir şeydir!”** (Lokman Suresi 17)

Aynı zamanda kulun sabretmesi de Allah'ın yardımını iledir:

**“Sabret! Senin sabrın da Allah'ın yardımınıdır.”** (Nahl Suresi 127)

Kuran'a göre gerçek anlamda inanan takva sahipleri güzel bir şekilde sabrederek Allah'a olan bağlıklarını gösterenlerdir:

**“(Gerçek erdem sahipleri) söz verdiklerinde sözünü tutan, felaket, zorluk ve sıkıntı anlarında sabredenlerdir. İşte onlardır sadakatlerini gösterenler ve işte onlardır Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar.”** (Bakara Suresi 177)

Allah kullarından hakkıyla haberdar ve onların halini en iyi şekilde görüp bilen ve her an onlarla beraber olandır:

**“Çünkü Allah sorumluluk bilincine sahip olanlar ve iyilik ve erdemi hayat tarzı haline getirenlerle beraberdir.”** (Nahl Suresi 128)

Allah'ın her an her şeyden haberdar olduğunu bilen gerçek iman sahibi erdemli kullar, zorluklara sabırla göğüs gerer ve her zaman doğru olanı yapmaya hazırlıklı olurlar:

**“Ey iman edenler! Zorluklara sabırla katlanın ve birbirinizle sabırda yarışın, (doğru olanı yapmaya) her zaman hazır olun ve Allah’a karşı sorumluluk bilinci duygun ki kurtuluşa erebilirsiniz!”** (Âli İmran Suresi 200)

Allah, gönülden sabreden kulunun bittim dediği yerde ona hiç beklenmedik fırsatlar sunandır. Allah sorumluluk bilinci ile hareket eden erdemli kullarına her fırsatta bir kapı aralayan, içinde bulunduğu zorluk karşısında ona bir çıkış yolu gösterendir:

**“Allah, kendisine karşı sorumluluk bilinci taşıyan herkes için (içinde bulunduğu zorluk ve sıkıntıdan) bir çıkış yolu sağlar.”** (Talak Suresi 2)

Allah ölümü bile sonsuz bir hayat vermek için yaratandır. O halde bu korku, endişe ve isyan niye? Ne güzel sözdür:

**“Tasalanma/üzülme! Allah bizimle.”** (Tövbe Suresi 40)

**Ey Allahım!**

Bunca zaman seni unutarak ne çok hasret ne çok üzüntü çekmişim. Sabırsızlık etmiş ve keder üstüne keder biriktirmişim. Oysa senin olduğun yerde tasa da olmaz, keder de. Sen kuşat bizi, rahmetinle ve sevginle.

## Allah Bizi Terk Etmedi

“Allah beni unuttu mu?” “Dualarım neden kabul olmuyor?” “Neden işlerim hiç yolunda gitmiyor?” mu diyoruz? Yanılıyoruz. Çünkü Allah bizi terk etmedi. Bizim attığımız her adıma fazlasıyla karşılık verecek bir Rabbimiz var. En yakın, en dost, en can dediklerimiz bile bizi terk edip unutsa, biz unutulmayı dilemedikçe, Allah da bizi unutmayı dilemez. Biz O’nu terk etmedikçe, O bizi terk etmez.

Ey nefsim! Hemen şimdi ruhunun en derinlerinde gizlenen sevgini açığa çıkar ve yönel Rabb’ine. Karşılıkların en güzelini görecek, kendine gelecek, özüne döneceksin. Rabb’in seni unutmadı, terk etmedi. Unutan ve terk eden sendin. Şimdi ihtiyaç duyan da sensin. Söylenmeyi bırak ve dön özüne, dön Rabb’ine. Kendi elinle kendini gömdüğün ruhunun derinliklerinden yine kendi elinle çıkar kendini. Teslim et Rabb’ine. Teslim et ki tutsaklıktan kurtulasın. Teslim et ki gerçek anlamda özgürlük bulasın. Teslim et ki farkında olasın. Teslim et ki, sonrasını kendine şimdikinden hayırlı kılasın.

Allah –muhtemel ki bir müddet vahiy alamadığı için hata yaptığını düşünen, endişeye kapılıp hüznülenen– sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed’e şöyle vahyetmişti:

“Rabb’in seni terk etmedi, sana darılmadı da. Sonrası senin için öncesinden daha hayırlı olacaktır. Zamanı gelince Rabb’in sana bahşedecek, sen de (bundan) hoşnut ve memnun olacaksın. O seni bir yetim olarak bulup sığınak olmadı mı? Ve yolunu kaybetmiş görüp seni doğru yola ulaştırmadı mı? Bir yoksul iken seni bulup zengin etmedi mi? Öyleyse, sakın yetimi üzüp kahretme. İsteyip dileneni azarlayıp çıkışma. Ve Rabb’inin nimetini söz ve fiillerinle dile getir!” (Duha Suresi 3-11)

Ey Allahım!

Beni unuttun sanarak kendimi kandırmışım.  
Nefsime yenilip sana başkaldırmışım. Seni unutmuş,  
başkalarını dost sanmışım. Terk eden benmişim,  
unutan ben. Buna rağmen sensin beni rahmetinle  
kendime getiren.

## Biraz da Biz Allah'a Borç Verelim

“Eğer Allah’a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat artırır ve sizi bağışlar. Allah Şekur’dur (şükürü kabul edip çok ihsan eden), Halim’dur (cezayı vermekte acele etmeyendir).” (Teğâbun Suresi 17)

Biz daha hiçbir şey değilken bizi var eden ve hak edecek bir şey yapmadan sayısız nimet ve imkâna kavuşmamızı nasip eden Allah’tan aldığımız borçlar yetmedi mi? Üstelik tüm bu borçları, O’nun rızasına uygun bir hayat yaşayarak, yolunda hayra ve barışa yönelik işler yaparak ödemek yerine nankörlük ettik hep. Yetinmeyi bilmedik örneğin daha fazlasını istedik hep. O’na olan borcumuzu unuttuk çoğu zaman. Sahip olduklarımıza kendi kendimize sahip olduk sandık. Bizim için çok şey yaptı az şey istedi. Ama biz bizden istenen bu az şeye de tahammül edemedik. Allah’a olan borcunu ödemek için çabalamayan kişi gerçek anlamda iflas etmiş, ruhunun sermayesini yitirmiş demektir.

Allah hiçbir şeye hiç kimseye muhtaç olmayan tüm zenginliklerin kaynağı ve sahibidir. Bize olan rahmet ve muhabbeti gereği bizi iyi ve güzel olana teşvik etmek için zaten kendisine ait olanı bizden borç olarak istemektedir. Üstelik borç olarak vereceğimizi birçok kere katlayarak artıracığını söylemektedir:

**“Kim var Allah’a güzel bir şekilde borç verecek? Ve Allah böyle birinin verdiğini birçok kez katlayarak artıracaktır.”** (Bakara Suresi 245)

**“Kim Allah’a güzel bir borç verip de, onun kendisine kat kat fazlasıyla geri dönmesini ister? İşte böylelerini tarifsiz güzellikte bir ödül beklemektedir.”** (Hadid Suresi 11)

Allah bizi affetmek ve bizi hayırlı şeylere sevk etmek için kendisine ait olanı bizden istemektedir. Nefsimizin bencil tutkularından ve ruhumuzu kemiren dünya tutsaklığından kurtulmak için Allah’ın rızasına ve kurallarına uygun yaşayarak O’na en güzel şekilde borç verelim. Allah’a vereceğimiz borçlar, hesap günü kendi nefsimiz için önceden takdim ettiğimiz şeyler olarak karşımıza çıkacaklar:

**“Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve Allah’a güzel bir borç verin. Hayır olarak kendi nefisleriniz için önceden takdim ettiğiniz şeyleri daha hayırlı ve daha büyük bir ecir (karşılık) olarak Allah katında bulursunuz. Allah’tan bağışlanma dileyin. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.”** (Müzzemmil Suresi 20)

**Ey Allahım!**

**Hep senden istemiş, nefsimi yenilmişim.**

**Tükenir korkusuyla cimrilik etmişim.**

**Senin olanı senden esirgemişim.**

**Meğer kendime servet değil yoksulluk biriktirmişim.**



## En Güzel Alışveriş Allah ile Yapılandır

İnsanlar için en güzel alışveriş, en krlı yatırım hangisidir? Hem dünyasını hem de ahiretini düşünen insan için en güzel alışveriş ve en krlı yatırım Allah'ın rızası için maddi manevi sarf edilendir:

**“Ey iman sahipleri! Dikkatlerinizi, sizi korku bir azaptan kurtaracak bir alışverişe ekeym mi: Allah'a ve onun resulüne inanır, Allah yolunda mallarınız ve canlarınızla didinirsiniz. İşte bu, sizin için en hayırlısıdır; eğer bilerseniz.”** (Saff Suresi 10-11)

Dünya hayatındaki alışveriş ve yatırımlarımızda daima kazançlı olmak ve hiç zarara uğramamak isteriz. Oysa dünyalık yatırımlar daima kendi içinde risk taşırlar. Çok krlı olmasını umduğumuz bir alışverişimiz ya da yatırımımız bizi hayal kırıklığına uğratabilir. Hiç hayal kırıklığına uğratmasa ve her defasında beklediğimiz gibi sonuçlansa da bu dünyalık kazançlar bu dünyada kalırlar. Alışverişlerin ve yatırımların en güzeli olan ihlas ve takva üzerine yapılan işler ise asla zarar ettirmeyecek bir ticaret olarak hem bu dünyada hem de ahirette bizim için yüz akı olurlar:

**“Allah’ın Kitabı’nı okuyanlar, namazı kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli ve açık infak edenler (harcayanlar), asla batmayacak bir ticaret umabilirler.”** (Fatır Suresi 29)

Allah, kendi rızasına uygun harcamada bulunan kullarına bolluk ve bereket müjdelemiştir:

**“Allah yolunda mallarını harcayanların durumu, kendisinden yedi başak çıkan ve her başakta yüz tane bulunan bir buğday tohumuna benzer: Allah dilediğine kat kat verir ve Allah her şeyi kuşatan, her şeyi bilendir.”** (Bakara Suresi 261)

İnsan kendini mülke malik sanır. Oysa Allah bize verdiğini, karşılığında rızasını ve cennetlerini vermek üzere bizden satın almıştır:

**“Allah, inananların canlarını (nefislerini) ve mallarını, karşılığında kendilerine cennet vermek üzere satın almıştır.”** (Tövbe Suresi 111)

En akıllı ve vefalı insan, nefisini, Allah’ın hoşnutluğunu elde etmek için satandır:

**“İnsanlardan öylesi de vardır ki, nefisini Allah’ın hoşnutluğunu elde etmeye satar. Allah, kullarına karşı şefkat ve esirgemesi sınırsız olandır.”** (Bakara Suresi 207)

Satın alıcısı bizzat Allah olan kişi, her zaman helal ve bereketli bir kazanç elde edecektir. Hedefi Allah’ın rızası ve

ahiret yurdu olan kişi, bu hedefine ulaşmak için Allah tarafından desteklenecektir. Hedefi dünya nimeti olan kişiye de hedeflediği dünya nimetleri verilecektir. Ancak hedefi dünya olanın ahiretten nasibi olmayacaktır:

**“Kim ahiret kazancını elde etmek isterse, onun bu alandaki yatırım (şevkini) artırırız; kim de bu dünya kazancını elde etmek isterse, ona da onu veririz ama onun ahirette bir payı olmaz.” (Şûra Suresi 20)**

Ticaretle uğraşan kişiler için güven duygusu son derece önemlidir. Müşterinin satıcıya güven duyması gerektiği gibi satıcının da müşteriye güven duyması önemlidir. Ülkenin en zengin ve güvenilir iş insanlarından biri ticaret yapmak üzere bir yere gelse, heyecandan ne yapacağını şaşırır malını satacak kimse. Öyle güvenilir müşteriler vardır ki, ticaret yapan kişi her türlü malını büyük bir güven duygusu ile bu kişiye verir. Çünkü zamanı geldiğinde sözünde duracağını ve yapması gereken ödemeyi eksiksiz bir biçimde yapacağını bilir. Esasen hiçbir zaman kendi gibi ölümlü olan bir insandan tam anlamıyla emin olamaz insan.

Örneğin ödeme yapması gereken kişi ödeme yapmadan vefat edebilir ya da hiç beklenmedik bir şekilde ödeme yapma imkânlarını tamamen yitirebilir. Yine örneğin biz, sattığımız malın arkasında durmaz ya da insanlara değersiz ve bozuk mal satarsak, zamanla müşterimizi kaybederiz. İnsanlar daha sağlam ve güvenilir buldukları yerden alışveriş yaparlar. İnsan için en hayırlı ve en güvenilir satın alıcı Allah'tır. Ancak Allah'ın da bize güvenmesi ve bizde satın almaya değer bir şeyler bulması gerekir. Gerçek anlamda iman etmek ve ahiretimize yatırım yapmak istiyorsak, Allah'ın bizden

satın almaya değer bulacağı erdemlere sahip olmamız gerekir. Aksi halde Allah alışverişini erdemli ve güvenilir olan kulları ile yapar. Nefsini ve ömür sermayesini Allah'a satmayan kişi, tüm dünyanın servetine sahip de olsa, gerçekte iflas etmiş demektir.

Hayatını Allah'ın rıza ve hoşnutluğuna adayan kimse, sağlam bir temel üzerine var eder kendini. Nefsine zulmederek azgınlık eden ise, çöküp yıkıma uğrayacak bir hayatın peşinde felakete sürükler kendini:

“O halde, hangisi daha iyidir? Şimdi, (hayat) binasını Allah'a karşı sağlam bir sorumluluk bilinci ve O'nun hoşnutluğu(nu kazanma çabası) üzerinde yükselten mi; yoksa (hayat) binasını kaygan bir yar kenarına kuran ve sonra da onunla beraber yuvarlanıp cehennem ateşini boylayan mı? Allah (bile bile) kötülük yapan topluluğu doğru yola yöneltmez. Yüreklerindeki kuşku (uçurumu) üzerine inşa ettikleri (hayat) binası, ancak yüreklerini paramparça edinceye kadar dayanacaktır. Allah, hem onların bu halini bilen, hem de hikmeti gereği (buna izin veren)dir.” (Tövbe Suresi 109-110)

Ey nefsim!

Unutma ki en güzel alışveriş Allah ile yapılandır.

Çünkü insan için en hayırlı alıcı Allah'tır.

Sözüne ve vaadine Allah'tan daha vefalı kim vardır?

## Umudumuzu Yitirmeyelim, Ümitsizliğe Düşmeyelim

Umutsuz insan, tükenmiş insandır. Kendi elimizle kendimizi tüketmeyelim. Bu kadar engin rahmet sahibi bir Rabbimiz varken “Nasıl olsa artık affedilmem. Affedilmem mümkün değil” demeyelim. Geçmişte yaşadığımız hayattan ve hatalarımızdan pişmanlık duysak da artık affedilmemizin mümkün olmadığını düşünmeyelim. Bunu düşünerek “Nasıl olsa ahiretimizi kaybettik bari bu dünyamızı yaşayalım” deme hatasına düşmeyelim. Biz ne yapıp edip hatalarımızı tekrar etsek de üzerimize vazife olan kulluk görevlerimizi yerine getirebildiğimiz oranda gerçekleştirmeye ve bu sayede Allah ile olan bağımızı sağlam tutmaya çalışmalıyız. Aksi halde Allah’tan uzaklaştığımız oranda daha fazla gömülürüz hatalara. İnsanın nefsi ile yüzleşerek hatalarını kabul etmesi de bir erdemdir. Bu erdeme sahip olmak insanı kendine getirir. Çünkü geçmişteki hatalarını kabullenmek herkesin harcı değildir.

Bazen insanın en fazla zoruna giden şey, ardında bıraktığı yıllarını boş yere yaşadığı gerçeği ile yüzleşmesidir. Oysa hesap günü geri dönüşü mümkün olmayan yüzleşme ve pişmanlıktansa, hemen şimdi pişman olup gerçeklerle yüzleş-

memiz ve nefsimizin bu tuzağına düşmeden temiz bir kalp ile Allah'a yönelmemiz gerekir. Yeter ki biz kendimizi kandırmadan hatalarımızdan vazgeçmek, kendimize yeni bir sayfa açmak ve temiz bir kalp ile Allah'a yönelmek isteyelim. Bizim için af ve tövbe kapısı sonuna kadar açık kalacaktır:

**“Rabb’iniz nefsinizde (içinizde) olanı en iyi bilendir. Eğer siz (erdemli kişilerden olup) iyiye yönelirseniz O, (hatada ısrar etmeyip) yanlıştan dönenleri bağışlar.”** (İsra Suresi 25)

İnsanın Rabb’inden ümidini kesmesi en çok İblis’i sevindirir. Çünkü İblis, umudunu kesen, ümitsiz olan demektir. İnsanların da kendisi gibi umutsuz olmalarını istemektedir. Allah’a gerçek anlamda teslim olan ve O’na güvenen kullar için umutsuzluk ve ümitsizlik yoktur. Ne kadar günah işlemiş olursa olsun, gerçekten pişmanlık duyan her kul, Rabb’ini rahmet ve merhamet sahibi bulacaktır:

**“Ey nefisleri aleyhine sınırı aşan/aşırı giden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin! Allah, günahları tümünden affeder. Çünkü O, çok bağışlayıcıdır, rahmet kaynağıdır.”** (Zümer Suresi 53)

Allah’ın rahmet ve merhametinden ümit kesmememiz gerekir. Çünkü Allah’ın rahmetinden ancak gerçeği inkâr eden ve günahlarında ısrarcı olan inkârcılar ümit keserler:

**“Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin! Şu bir gerçek ki, Allah’ın kuşatıcı ve kurtarıcı rahmetinden yalnızca gerçeği inkâr eden (günahkârlar) ümit keser.”** (Yusuf Suresi 87)

Allah bize karşı öyle rahmet ve merhamet sahibidir ki nefsimizin ve şeytanın vesveselerinden bizi muhafaza etmek için kalbimizi kuşatmış ve bizi nefsimizle baş başa bırakmamıştır. Ayetin ifadesiyle Allah bizi bize hayat verecek olan şeye çağırılmış ve nefsimiz bu çağrıya uymaktan bizi alıkoymasını diye bizimle kalbimiz arasına girmiştir:

**“Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah’ın ve Resul’ünün çağrısına uyun. Bilin ki muhakkak Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve sonunda siz gerçekten O’nun katında bir araya getirileceksiniz.”**  
(Enfal Suresi 24)

Çok sevip saygı duyduğumuz birinin yanında hareketlerimize çok dikkat eder ve hataya düşmek istemeyiz. Allah hem en çok sevilip sayılmayı hak eden hem de bize herkesden daha yakın olandır. Allah her an bizimleyken biz nasıl olur da hareketlerimize dikkat etmeden yaşayabiliriz? Allah, nefesine zulmetmekten uzak durmak ve erdemli yaşamak isteyen kullarının en yakın destekçisidir. Yeter ki biz nefsimizin kötü eğilimlerine karşı sorumluluk bilinci ve duyarlılığıyla hareket ederek Allah’a yakın olmak ve irademizi Allah’ın rızasından yana kullanmak isteyelim.

Allah bizi affetmek istediği için, rahmeti ile kalbimizi kuşatıp desteklemiş ve kendimiz ile kalbimiz arasına rahmet tuğlaları dizmiştir. Biz iyi ve doğru olana yönelmek istedikçe kötü ve çirkin olan duygular, rahmet duvarını aşamazlar. Biz o rahmet duvarında delikler açmadıkça kötü ve çirkin duygular kalbimize sızacak yer bulamazlar. Kendimiz ile kalbimiz arasındaki rahmet duvarını Allah örür, biz çözeriz.

Kendi çözdüğümüzü kendi elimizle örmedikçe, Allah da örmemiz için destek olmaz bize.

Allah bize rahmeti ve sevgisi ile muamele etmek ve bizi affetmek istemektedir. Yeter ki biz, kendimizi kandırmayı bırakarak Allah'tan hiçbir şeyi gizleyemeyeceğimizi bilelim, rahmetinden ümidimizi kesmeyelim ve tüm benliğimizle kendimizi, kalbimizin gerçek sahibine yönlendirelim. Biz kalbimizi Rabbi'mize döndürmesek de kalbimiz kendini Rabb'ine döndürecektir, son nefesimizi verdiğimizde.

**Ey nefsim!**

**Unutma ki sen Allah'tan ümit kesmedikçe  
Allah da senden ümit kesmez. Ümit kesme.**

**Pişmanlık ile tövbe et ve yaklaş.**

**Kimse kendisine yaklaşına  
Allah kadar rahmet saçmaz.**



## Affedilmeyi Hak Edelim

Allah sonsuz rahmeti ve merhameti ile hata ve nankörlüklerimize rağmen bizi affetmek istiyor. Ancak Allah'ın bizi affetmesi için, affedilmeyi dilememiz ve hak etmemiz gerekiyor. Allah'ın sonsuz rahmeti olmasa ve Allah affetmeyi sevmese, günah ve nankörlüklerimiz sebebiyle hangimiz affedilmeyi hak edebiliriz? Allah'a yaptığımız nankörlüklerin binde birini başkalarına yapsak, bizi en çok seven insanlar bile bir daha yüzümüze bakmaz. Bütün insanların iyilikleri bir araya gelip toplansa, Allah'ın bize göstermiş olduğu iyiliklerin yanında okyanusta bir su damlası bile olamaz.

Bir önceki bölümde de dikkat çekildiği gibi umutsuzluğa düşmememiz ve Allah'ın rahmetinden ümit kesmememiz gerekir. Çünkü örnek verilen ayetten de (Zümer Suresi 53) anlaşıldığı gibi Allah çok bağışlayıcı ve rahmet kaynağı olduğu için tüm günahları bağışlamak istemektedir. Ancak günahlarımızın bağışlanması için bağışlanmayı hak etmemiz gerekir. İlgili ayetin hemen ardından bu bağışlanmayı nasıl hak edeceğimiz de bildirilmiştir:

**“Öyleyse (yalnız) Rabb'inize yönelin ve (ölümün ve yeniden dirilmenin) azabı başınıza gelmeden önce O'na**

teslim olun, sonra hiç kimse size yardım edemez. Bu azap, siz farkında olmadan, aniden başınıza gelmeden önce Rabb'iniz tarafından size (insanlara) indirilmiş olan en güzel (vahye) uyun ki hiçbir insan (Kıyamet Günü) 'Allah'a karşı umursamaz davrandığım ve (hakikati) küçümseyenlerden biri olduğum için yazıklar olsun bana!' demesin yahut 'Eğer Allah beni doğru yola iletseydi mutlaka O'na karşı sorumluluk bilinci duyanlardan biri olurum!' demesin yahut (kendisini bekleyen) azabın farkına vardığında 'Keşke (hayatta) bana bir şans daha verilse de iyilik yapanlar arasına girsem!' demesin." (Zümer Suresi 54-58)

Görüldüğü gibi gerçekleri fark ederek kendimizi kandırmayı bırakmamız ve gönülden bir teslimiyet ile Allah'a yönelmemiz ve sözlerin en güzeli olan ilahi vahye uygun davranmamız gerekir. Geri dönüşü mümkün olmayan bir pişmanlık duymamak için oturduğumuz yerden affedilmeyi beklememeli ve affedilmeyi hak edecek erdemli eylemlere yönelmeliyiz. Erdemli eylemlere yönelmek için fırsatımızın olduğu tek yer bu dünya hayatıdır. Hesap günü tekrar dirilme gerçeğini gördüğümüzde büyük bir pişmanlık içinde dünyaya dönerek iyi ve güzel işler yapmak için bir fırsat daha isteyecek ancak böyle bir fırsata sahip olamayacağız:

**"Günahı hayat tarzı haline getirenleri Rab'lerinin huzurunda başları eğik vaziyette (şöyle derken) bir görmeliydin: Rabbimiz, (işte artık) gördük ve işittik! Şu halde bizi (dünyaya) geri döndür de iyi bir şeyler yapalım! Çünkü kesin olarak ikna olmuş bulunuyoruz."** (Secde Suresi 12)

Hepimizin hatalarımızı fark etmemiz, hatalarımızdan dönerek Allah'tan af dilememiz gerekir. Hata ve günahlarımızla da olsa Allah yine de seviyor ve affetmek istiyor bizi. Peki, biz Allah'ı gerçekten seviyor ve O'nun bizi affetmesini istiyor muyuz? Bunun için ne yapıyoruz? Ya Allah bizi affetmek istemeseydi? Ne kadar af dilersek dileyelim yine de bizi affetmeseydi? Ayetler şöyle sorar bize:

**“(Düşünsenize bir) ya Allah'ın sizin üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı ve Allah gerçekten tövbeleri kabul eden, hüküm ve hikmet sahibi olmasaydı (ne yapardınız)?”**  
(Nur Suresi 10)

İş işten geçmeden yani hesap günü geri dönüşü mümkün olmayan bir pişmanlık duymadan önce, içtenlikle kulak verelim Rabb'imizin sözlerine:

**“Rabb'inizden günahlarınız için bağışlanma dileyin ve sonra tövbe ve pişmanlık tavrı içinde O'na yönelin ki, O da sizi (bu dünya) hayatında (O'nun belirlediği) bir süre doluncaya kadar güzel bir geçimle geçindirsin ve (öte dünyada da) erdem sahibi herkese erdemliliğinin karşılığını (fazlasıyla) versin. Fakat eğer (doğru yoldan) dönerseniz, o zaman, doğrusu o zorlu gün (gelip çattığında) azabın sizin başınıza gelmesinden korkarım!”**  
(Hud Suresi 3)

Gerçek anlamda inanmak ve inancının gereğini yerine getirmek isteyen kişilerin günah işlemekte ısrar etmekten dönerek Allah'a yönelmeleri gerekir:

**“Ve siz, ey inananlar, hepiniz topluca, günahkârca davranışlardan dönüp Allah’a yönelin ki kurtuluşa, esenliğe erişesiniz!” (Nur Suresi 31)**

Gönülden bir pişmanlık ile tövbe ederek Allah’a yönelenler, affedilmeyi umabilirler:

**“Ey iman edenler! Gönülden ve tam bir pişmanlık içinde tövbe ederek Allah’a yönelin! Umulur ki Rabb’iniz kötü fiillerinizi yok eder.” (Tahrim Suresi 8)**

Çünkü Allah, hatasından dönerek davranışlarını düzeltenleri affeder:

**“Kim işlediği zulümden sonra tövbe eder ve (davranışlarını) düzeltirse, şüphesiz Allah onun tövbesini kabul eder. Çünkü Allah tarifsiz bir bağışlayıcı, eşsiz bir merhamet kaynağıdır.” (Maide Suresi 39)**

Bir an olsun düşünelim ve acaba bizim bunca hata ve günahımıza rağmen yine de Allah neden bize karşı bu kadar sabırlı, bağışlayıcı, sevgi ve muhabbet sahibi diye soralım kendimize. Gerekli olan her türlü sorunun cevabını verdiği gibi bu sorunun cevabını da Kuran verir bize:

**“Mesajlarımıza inanan kimseler sana geldiğinde de ki: Selam olsun size! Rabb’iniz, rahmeti kendi nefesine yazmıştır (rahmet sahibi olmayı kendine ilke edinmiştir). Haberinizi olsun ki, sizden biri bilmeden bir kötülük işler ve ardından tövbe edip kendini düzeltirse, kesinlikle O’nu**

tarifsiz bir bağışlayıcı, eşsiz bir merhamet kaynağı olarak (bulacaktır).” (Enam Suresi 54)

Görüldüğü gibi Allah, rahmet sahibi olmayı kendi nefisine yazmış, farz kılmıştır. Kullarına karşı bu kadar büyük rahmet sahibi olan Allah’a en güzel şekilde kul olunmalıdır. Allah’ın bizi affetmesi için affedilmeyi hak etmemiz gerekir. Affedilmeyi hak etmek için yapmamız gereken şeyler, günahlarımız kadar çok değildir.

Ey nefsim!

Artık bahane üretmeyi bırak ve kendine gel.

Sana doğru yolu göstermeyi ve seni affetmeyi kendine ilke edinmiş bir Rabb’in varken, bu kadar kolay günah işleyemezsin sen, eğer gerçekten iman etmişsen.

## Günahlarda Israrcı Olmayalım

Allah'ın ayetlerini gerektiği gibi dikkate alıp özümsemediğimiz için bazen çeşitli hata ve günahlara girmekte ve kendi elimizle kendi nefsimize zulmetmekteyiz. Gerçek anlamda inanan bir insanın mümkün olduğunca hata ve günahlardan uzak durması ve bu konuda son derece titiz olması gerekir. İnsan olduğumuz için hatasız ve günahsız olmamız mümkün değildir. Bu yüzden hata ve günahlarımızı fark ederek nefsimizle yüzleşmemiz, hemen Allah'a sığınarak içtenlikle af dilememiz ve işlediğimiz suçlarda ısrarcı olmamamız gerekir.

Kuran'da gerçek anlamda inanan erdemli insanların özellikleri sayılırken şöyle söylenmektedir:

**“Onlar, utanç verici bir iş yaptıkları ya da kendi nefislerine bir kötülük ettikleri zaman, Allah'ı hatırlayıp hemen günahları için bağışlanma isteyenlerdir. Allah'tan başka günahları kim bağışlayabilir ki? Üstelik onlar, yaptıkları kötülük üzerinde bile bile ısrar etmezler.”** (Âli İmran Suresi 135)

Görüldüğü gibi önemli olan, yaptığımız kötü şeyleri fark ederek hatadan dönmeyi bilmemiz ve hatalarda ısrar etmemizdir. Biz samimi bir şekilde hatamızı fark ederek hemen

af dilediğimizde, rahmet ve merhameti bol olan Rabb'imizin hata ve günahımızı affetmesini ümit edebiliriz. Yeter ki gerçek anlamda temiz ve samimi bir kalp ile Allah'a yönelmeyi ve affını dilemeyi bilelim:

**“Kullarından tövbeyi kabul eden, kötülükleri affeden ve işlediklerinizi bilen O'dur.”** (Şûra Suresi 25)

Allah'ın bizi affetmesi için, yanlışımızdan dönmemiz ve iyi olana yönelmemiz gerekir:

**“Rabb'iniz nefsinizde (içinizde) olanı en iyi bilendir. Eğer siz (erdemli kişilerden olup) iyiye yönelirseniz O, (hatada ısrar etmeyip) yanlıştan dönenleri bağışlar.”** (İsra Suresi 25)

Yine rahmet ve merhameti bol olan Rabbimiz, yasak etmiş olduğu günahların büyüklerinden kaçındığımız müddetçe hata ve kusurlarımızı bağışlayacağını bildirmektedir:

**“Kaçınmanız emredilen büyük günahlardan uzak durursanız, kusurlarınızı örteriz ve sizi onurlu bir makama yerleştiririz.”** (Nisa Suresi 31)

Kuran'da gerçek anlamda iman etmiş erdemli kişilerin büyük günahlardan kaçındıkları ifade edilir:

**“İşte onlar, büyük günahlardan ve hayâsızca davranışlardan kaçınırlar, dahası öfkeli zamanlarında bile affetme (erdemini) gösterirler.”** (Şûra Suresi 37)

Küçük günahlar ve kusurlar dışında kötü ve çirkin işlerden kaçınanlar affı bol olan Allah'ın rahmetine ulaşacaklardır:

**“Ufak tefek kusurları dışında, büyük günahlardan ve edepsizliklerden kaçınanlara gelince, bil ki Rabb'in, affı bol olandır.”** (Necm Suresi 32)

Esasen kendi elimizle kendi tabiatımızı yıkıp bozmadığımız ve hâlâ akıl eden bir kalbe ve vicdana sahipsek, yaptığımız hata ve günahları az çok biliriz. Biliriz ve kimi zaman da hatalarımız ile yüzleşiriz. Çünkü iyi ve kötü olmak üzere iki temel eğilim vardır içimizde. Bazen içimizdeki iyi eğilim baskın gelir ve kötülükten uzak dururuz, bazen de içimizdeki kötü eğilime yenilerek kötü bir eylemde buluruz. Esasen içsel anlamda her iki duruma da bizzat tanıklık ederiz. Ancak işimize gelmeyen tanıklığımızın üzerini örterek gizleriz. Gelmesinde hiç şüphe bulunmayan hesap günü ise kalkar, kendi elimizle vicdanımızın üzerine çektiğimiz perdemiz. Gerçek apaçık ortaya çıktığında, hepimiz vicdanımızın tanıklığında kendi gerçeğimiz ile yüzleşir ve aslında vicdanımızın şahitliğinin daima bizimle olduğunu yani kendi kendimize yaptıklarımızın farkında olduğumuzu itiraf ederiz:

**“Yemin olsun ki, insanı biz yarattık. Nefsinin ona neler fısıldadığını da biz biliriz. Biz ona, şahdamarından daha yakınız. (Ve böylece) ne zaman (tabiatında mevcut) iki eğilim, sağdan soldan çatışarak karşı karşıya gelseler, insanın söylediği her şeyde yanı başında (kendi içinde) mutlaka bir gözetleyici bulunur. Derken ölüm kâbusu tüm gerçekliğiyle çıkagelir (ki) işte bu (ey insan), senin**



köşe bucak kaçtığın şeydir! Nihayet (diriliş için) sura üflenir; işte bu da (ey insan), kendisine karşı uyarıldığın gündür. Her insan, (kendi geçmiş) iç dürtüleri ve vicdanı (vicdanının şahitliği) ile huzura gelir (ve ona), ‘Sen’ (denilir). ‘Bu (Hesap Günü)nü umursamıyordun, ama şimdi biz senin (gözündeki) perdeni kaldırdık, bakışın bugün artık daha keskindir! Ve onun (kişiliğinin) bir parçası: ‘Her zaman benimle olan işte budur!’ diyecektir.” (Kâf Suresi 16-23)

Şayet bu dünyada nefsimiz ile yüzleşmez ve ısrarla gerçeği görmek istemezsek hesap günü büyük bir pişmanlık ile suçumuzu itiraf edecek ve bu dünyadayken ahiretimiz için hazırlık yapmış olmayı dileyeceğiz:

“İşte o gün (sınavı kaybetmiş) insan (gerçeği hatırlayıp) itiraf edecek; ama bu (hatırlamanın) itirafın hiçbir yararı olmayacak. Ve şöyle söyleyecek: Ah, keşke (gelecek) hayatım için önceden bir hazırlık yapsaydım!” (Fecr Suresi 23-24)

Hatta öyle ki gerçeği gördüğünde insan, o an içinde bulunduğu durumdan sorumlu olmamak için dünya hayatında yaşarken keşke toprak olsaydım da bugün hesabım ile karşılaşmasaydım diyecek:

“Biz sizi yakın bir azap ile uyardık. Bir gündedir ki o, kişi kendi ellerinin önden gönderdiğine bakar ve gerçeği örtten şöyle der: Keşke toprak olsaydım!” (Nebe Suresi 40)

Bu dünyada halen daha fırsat varken elimizde, kulak verelim vicdanımızın sesine. Hesap günü geri dönüşü mümkün olmayan bir tanıklık ve itiraf yerine, yaşarken bu tanıklık ve itirafı yapalım kendimize. Yapalım ki günahlarımızda ısrarcı olmayalım. Günahlarımızda ısrarcı olmayalım ki doğamızı bozmayalım. Doğamızı bozmayalım ki nefsimizi iyi ve güzel olana yönlendirebilelim. İyi ve güzel olana yönelelim ki, son nefesimizi, gerçek erdem sahibi kullar olarak verelim:

**“Ey Rabbimiz! Günahlarımızdan ötürü bizi affet ve kötülüklerimizi sil ve gerçek erdem sahipleri olarak canımızı al!” (Âli İmran Suresi 193)**

**Ey nefsim!**

**Allah'ın rızasını ve merhametini kazanmaktan  
daha büyük bir hedef yok bu dünyada.**

**Başka hedeflerin peşinde koşup  
günahında ısrarcı olma.**

## Nefsimizi Temize Çıkarmayalım

Gerçekten erdemli bir insan olmak ve kendimize iyilik yapmak istiyorsak, samimi olarak kendimizle yüzleşmemiz ve her defasında nefsimizi temize çıkarmaya çalışmaktan vazgeçmemiz gerekir. Çoğu zaman yaptığımız hatalar ile yüzleşmekten kaçır ve çeşitli bahanelerin ardına gizleniriz. “Bu kadar kötü varken ben yine iyiyim?” ya da “Herkes iyi, bir ben mi kötüyüm?” şeklinde bahanelerle hatalarımızı görmezden gelerek nefsimizi temize çıkarmak isteriz. Yine kendi nefsimizi bırakarak başkaları hakkında türlü zanlarda bulunur, başkalarının ayıp ve kusurlarının peşine düşer ve birbirimizin gizli yönlerini araştırmaya çalışırız. Bu konuda da Allah tarafından uyarılırız:

**“Ey iman edenler! (Birbiriniz hakkında) yersiz zanda bulunmaktan kaçınır; çünkü (bu şekildeki) zannın bir kısmı (da) günahdır; birbirinizin gizli yönlerini araştırmayın ve arkanızdan birbirinizi çekiştirmeye kalkışmayın.”**  
(Hucurat Suresi 12)

Oysa kendimize samimi olmak istiyorsak eğer, başkalarının durumunu değil kendi durumumuzu ve doğru olanı esas

almalıyız. Allah'ın üzerimizdeki rahmeti ve sevgisi olmasa gerçekte hiçbirimiz nefsimizi temize çıkartamayız. Çünkü en başta Allah'a karşı nankör ve günahkârız. Üstelik bizzat kendimiz de bu nankörlüğümüzün farkındayız:

**“Gerçek şu ki insan Rabb’ine karşı çok nankördür ve kendisi de buna tanıktır.”** (Adiyat Suresi 6-7)

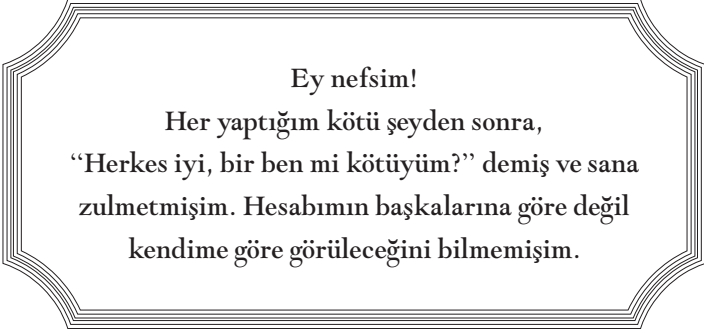
Kendimizle yüzleşmeli ve pişmanlık içinde hata ve günahlarımızı kendimize itiraf etmeliyiz. Nefsimizle yüzleşme yerimiz burasıdır. Hesap günü nefsimiz ile yüzleştiğimizde iş işten geçmiş olacaktır. İnsan, hatalarını görmezden gelerek nefsini temize çıkarmamalıdır. Çünkü gerçekte temiz olan nefisler, Allah'ın yardım ve desteği ile kendisini kötülüklerden olabildiğince arındırmaya çalışan nefislerdir. Kötülükten arınmayı arzu etmeyen nefis, kötülüğü arzu eder hale gelir:

**“Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü Rabb’imin rahmet ettiği kimse hariç nefis daima kötülüğü ister. Şüphesiz Rabbim, rahmeti sınırsız bir bağışlayıcıdır.”** (Yusuf Suresi 53)

Bu yüzden oturduğumuz yerden kendimizi aklamayı bırakmalı, hata ve günahlarımızın affı için Allah'ın bizi temize çıkartacağı erdemli ve hayırlı işler yapmalıyız. Kuran ayetleri bize **“Kendi nefsinizi temize çıkarmayın; kimin sakındığını en iyi bilen Allah’tır”** (Necm Suresi 32) demektedir. Çünkü insanın gerçek anlamda aklanarak temize çıkması ancak Allah'ın lütuf ve rahmeti ile olur:

**“Allah’ın lütuf ve rahmeti üzerinizde olmasaydı, içinizden tek kişi bile temize çıkamazdı.” (Nur Suresi 21)**

Artık başkalarına bakarak kendimizi kandırmayı bırakmalı ve gerçek anlamda temize çıkmak için nefsimizi kınamalıyız.



## Nefsimizi Günah Zincirinden Kurtaralım

Gerçek anlamda iman etmiş erdemli bir insanın nefsi kendi kontrolündedir. Nefsine hâkim olamayan insan ise nefsinin kölesi haline gelir. Nefsinin kölesi olan kişi, kendi eliyle günah zincirine vurarak tutsak eder kendini. Kişi, istediği gibi günahlara girerken özgür olduğunu sanır. Oysa gerçekte nefsinin hapsinde çürütür kendini. Gerçek anlamda özgür olmak, inanıp erdemli olmakla mümkündür. Erdemli kişi aklına estiği gibi istediğini yapan değil, isteklerini kontrol altında tutan ve arzularına hâkim olan kişidir. Ahlaki değerlerden yoksun insan, gerçek özgürlüğün, her istediğini yapmak olduğunu sanır. Oysa erdemli insan, gerçek özgürlüğün, her istediğini yapmamak olduğunu bilir. Çünkü Allah'ın istekleri nefsinin isteklerinden önce gelir. Nefsine göre değil Allah'ın kurallarına göre yaşayan kişi, gerçek anlamda özgür demektir. Bu özgürlüğü tadabilmek için içtenlikle Allah'a güvenip teslim olmamız gerekir.

Allah, gerçek anlamda içtenlikle kendisine teslim olan ve yönelen kullarına imanı sevdirmiş ve kalplerini iman ile güzelleştirmiştir. Kalbi iman ile güzelleşen kişi, gerçeği inkâr etmekten ve günah işlemekte ısrar etmekten kendini koruyabilir. Günah zincirlerimizden kurtulmamız için Allah bizi rahmeti ile desteklemiştir:

**“Görüldüğü gibi, Allah imanınızı size sevdirdi, onu kalplerinizde güzelleştirdi ve hakikati inkâr etmeyi, günah işlemeyi ve (güzel olan şeylere) karşı çıkmayı size çirkin gösterdi.”** (Hucurat Suresi 7)

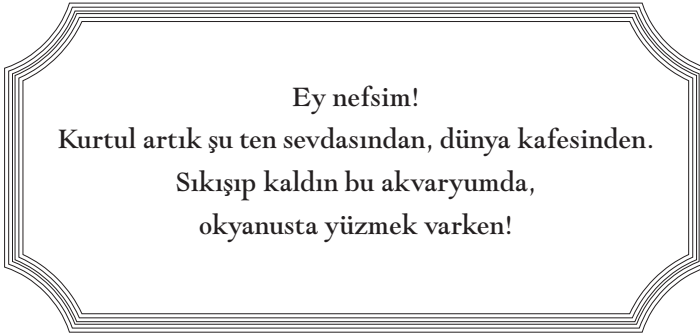
Ancak bu gerçekten değerli olduğu kadar aynı zamanda zorlu da bir iştir. Kuran’daki ifadesi ile bu, çoğumuzun tırmanmayı denemekten dahi kaçtığımız sarp bir yokuştur. Oysa Allah bize kötü ve iyi olanı göstermiş ve bizi, yaradılışımızı bozmadığımız sürece iyi olana eğilimli kılmıştır. Üstelik Allah bizi, gerçeği anlayıp kavrayalım ve doğru olana yönelmeyi talep edelim diye akıl, bilinç, irade ve vicdan sahibi kılmıştır. Buna rağmen biz, Allah’ın bizim üzerimizde gerçek güç sahibi olduğunu unutarak kendi kurallarımıza göre bir hayat yaşamayı tercih etmekteyiz. Her tercih bir sonuç doğurur. İnsan da kendi tercihinin sorumlusudur:

**“Şayet senin (bu çağrına) cevap veremiyorlarsa, iyi bil ki onlar gerçekten kendi istek ve tutkularına uymaktadırlar. Allah’tan bir doğruya iletilme olmaksızın kendi istek ve tutkularına uyan kişiden daha sapkın biri olabilir mi? Şüphe yok ki Allah, zulmü tabiat haline getiren bir toplumu doğru yola yöneltmez.”** (Kasas Suresi 50)

Kendi elimizle boynumuza doladığımız günah zincirimizden kurtulmak yine kendi elimizde. Kendi elimizle kendimizi günah zindanlarına terk etmeyelim. Bedenimizi dünyevi arzular ile doyururken, ruhumuza ölüm orucu tutturmayalım. Yeter ki biz, günahlarımızdan kurtulmayı dileyelim ve temiz bir kalp ile Allah’a yönelelim. Günah zincirlerimizi söküp atmaya isteyelim. Nefsimizin kötülüğe eğilimini, çelik

kadar sağlam bir irade zincirine vuralım. Nefsimize hâkim olalım ki hem sabırlı ve merhametli, hem de sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olalım. Nefsimize hâkim olalım ki, dürüst ve erdemli bir hayat yaşayalım. Dürüst ve erdemli bir hayat yaşayalım ki hesap günü hüzün değil, sevinç duyalım:

“Gerçek şu ki, biz insanı acı, sıkıntı ve imtihan (ile yüklü bir hayat)a gönderdik. İnsan, kimsenin kendi üzerinde güç sahibi olmadığını mı zannediyor? Övünüp duruyor: ‘Ben, yığınla servet tükettim!’ Peki, kimsenin kendisini görmediğini mi sanıyor? Biz ona iki göz vermedik mi? Bir dil ve bir çift dudak. Ve ona (iyilik ve kötülüğün) açık seçik iki yolunu da göstermedik mi? Ama o, sarp yokuşa tırmanmayı denemedi... Bilir misin nedir o sarp yokuş? (O) boynunu (günah zincirinden) kurtarmaktır yahut (kendi) aç iken (başkasını) doyurmaktır, yakını olan bir yetimi yahut hiçbir şeyi olmayan (yabancı) bir yoksulu. Ve imana ermişlerden ve birbirine sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır. İşte böyleleri dürüstlüğe ve erdemliliğe erişmiş olanlardır.” (Beled Suresi 4-18)





## Allah'a Karşı Değil, Nefsimize Karşı Dirençli Olalım

Bilindiği gibi dirençli olma; karşı koyma, karşı durma ve tepki gibi anlamlara gelmektedir. Çoğu zaman muhtemelen farkında olmadan Allah'a gerektiği gibi teslim olup kulluk etmemek için direnç gösteriyoruz. Esasında nefsimize gösteremediğimiz direnci, Allah'a gösteriyoruz. Oysa Müslüman olmak, Allah'a teslim olmaktır. Gerçek anlamda Allah'a teslim olan kul, Allah'a karşı koymaz. O'na karşı direnç göstermez. Nefsinin kötü eğilimlerine karşı durur. Nefsine direnç gösterir.

Modern dünyanın bize sunmuş olduğu bunca imkâna rağmen yine de derin bir sıkışmışlık, yalnızlık, doyumsuzluk ve tatminsizlik içinde olmamızın en öncelikli sebebi, Allah'ın kulu olduğumuz gerçeğini bir türlü kabullenemememizdir. Oysa bu gerçeğe karşı direnç göstermenin bir faydası yoktur. İnsan ölüme karşı direnç gösterebilir mi? Göstereceği direnç, bir gün öleceği gerçeğini değiştirebilir mi? Aynı şekilde ne kadar direnç göstersek de Allah'ın kulu olduğumuz gerçeğini değiştiremeyiz. İnsan ismini, işini, evini, fiziki görünüşünü, ülkesini ya da dinini değiştirebilir ama Allah'a

kul olduğu gerçeğini değiştirenmez. Karşı konulamaz bu gerçeğe ne kadar dirense de insan, sonunda teslim olmaktan başka are olmadığını anlar.

Esasında insanın nefsi arzularına sürüklenmesi, başkalarına karşı byklenip kibirlenmesi, kendini herkesten önemli ve üstün görmesi ve bir gün öleceği gerçeğini düşünmek istememesinin temel sebebi, varlık amacını unutarak kul olduğu gerçeğine karşı direnmesidir.

Oysa bu gerçek karşısında direnmenin insana bir faydası yoktur. Üstelik insanı gerçek anlamda değerli kılan şey kulluktur. Kulluk bizim Allah için var olduğumuzu ifade eder. Mademki bizi Allah yaratmıştır, Allah'ın yaratışındaki tüm hikmetleri bilemesek de ancak Allah'a bakan bir ynle var olmamız gerektiğini bilmemiz gerekir. Bu gerçek, Kuran'da şu sözler ile hayat bulur:

**“Beni yaratana ne diye kulluk etmeyecekmişim ben? Ve sizler de O'na döndürüleceksiniz.”** (Yasin Suresi 22)

Öyle ya insan, kendini yoktan yaratana kulluk etmeyip de ne edecektir? Bundan daha doğal ve hakka uygun bir şey var mıdır?

Allah'ın tüm işleri hikmetlidir. Yoktan var etme gücü ve sanatı sadece Allah'ın elindedir. Allah'ın biz yok iken bizi varlık alanına çıkarması, bize olan sevgisinin, rahmet ve merhametinin bir göstergesidir.

Sağlıklı bir ruh ve zihin yapısına sahip olan kişilerin var olmaktan memnuniyet duydukları ve yok olmak istemedikleri bilinen bir gerçektir. Varlığı da, var olma isteğini de yaratan Allah'tır. Durum böyleyken Allah var ve bizi

yaratmıştır dememize rağmen sanki O yokmuş gibi davranmamız ciddi bir çelişki oluşturmaktadır.

Allah'a inanan insanların önemli bir kısmı, inancının gereklerini yerine getirmemekte yani Allah'ın var olması, hayatımızda pek bir şeyi değiştirmemektedir. Kuran ayetleri örnek bir inananın nasıl davranması ve inanç-davranış uyumunu nasıl sağlaması gerektiği ile ilgili çok açık bildirimlerde bulunur.

Allah'ı yüceliğine yakışır bir biçimde bilip O'na yönelmek, yapın dediklerini yapıp, uzak durun dediklerinden de kaçınmak, inanç davranış uyumunun ilk ayağını oluşturur. Bize düşen, neden yaratıldığımızı ya da niçin var olduğumuzu sorgularken, Allah'ın tüm işlerinin hikmet dolu olduğunu bilmek, bizi var eden kudrete karşı sorumluluklarımızı öğrenmek ve kulluğumuzun gereğini yerine getirmektir.

Esasında Allah'a kul olmak, imtihan dünyasındaki insanın kulluğunu en güzel şekilde ortaya koyarak kendini Rabb'ine karşı ispat etmesi ve böylelikle bir anlamda kendini gerçekleştirmesidir. İnsan, varlığını anlamlı kılabilme ve sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmek için çeşitli şeylere ihtiyaç duyar. Ünlü psikolog Abraham Maslow, insanın doğuştan gelen ve zamanla davranışlarına yansıyan bu ihtiyaçlarına dikkat çekmiş ve bir çeşit "ihtiyaçlar hiyerarşisi" oluşturmuştur.

Bu ihtiyaçlar hiyerarşisi beş aşaması olan bir piramide benzetilebilir. Buna göre piramidin tabanında nefes alma, yeme, içme, uyuma ve cinsellik gibi fizyolojik ihtiyaçlar yer alır. İkinci aşamada güvenlik ihtiyacı vardır ki bu da insanın hem kendisini hem de sevdiklerini güven içinde hissetme ihtiyacıdır. Üçüncü aşama insanın kendini bir yere ait hissetme ve

sevgi ihtiyacı, dördüncü aşama ise insanın saygınlık ihtiyacıdır. Beşinci ve son aşama yani piramidin tepesi ise insanın kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır ki bu ihtiyaç da kişisel tatmin ve potansiyelini açığa çıkarması şeklinde gerçekleşir.

Esasen tüm bu aşamalar, sonunda insanın kendini gerçekleştirebilmesi için gerek duyduğu araçlardır. İnsandaki tüm bu doğuştan gelen ihtiyaçları yaratan Allah, insanın bu ihtiyaçlarını karşılayabileceği nimet ve imkânları da yaratmıştır. İnsanın gerçek anlamda tatmin olabilmesi için araçlara takılı kalmayıp, amaca yönelmesi gerekir. Varlık amacına ulaşarak kabuğundan dışarı çıkan ve kendini gerçekleştiren insan, erdemli, duyarlı, iradesine hâkim, kararlı, sabırlı, güvenli, sevgi dolu, merhametli, vefalı, sadece kendisini düşünmeyen, paylaşmayı bilen, zorluklara karşı dayanıklı örnek bir insan olur. İçdünyasında ulaştığı üstün merteye ile kendini gerçekleştiren insan, her iki dünyada da gerçek huzur ve mutluluğu tadacaktır:

**“Allah, kendisine karşı sorumluluk bilinci duyanları koruyacak ve (içdünyalarında) ulaştıkları üstün mertebelerden dolayı (onlara mutluluk bağışlayacaktır); ne bir kötülük dokunacak onlara, ne de üzüntüye kapılacaklar.”**  
(Zümer Suresi 61)

Allah’a kulluk etmek yani buyruklarına uygun yaşamak, insanın kendisini kontrol etmesi, dolayısıyla kendisine hâkim olması demektir. Kendisine hâkim olan insan, başkaları tarafından kontrol edilemez. O istemedikçe başkaları onu istemediği şeylere sürükleyemez.

Biz çoğu zaman özgürlüğü, canımızın her istediği şeyi istediğimiz zaman yapmak olduğunu sanırız. Oysa insanı

gerçek anlamda özgürleştirecek şey hem bedenini hem de ruhunu kontrol altında tutmasıdır. Doğru zamanda doğru şeyi yapması, en doğru kararları almasıdır. Örneğin bazen canımızın her istediği şeyi almayı hatta aşırı denilebilecek şekilde tüketim yapmayı özgürlük sanırız. Oysa asıl özgürlük, gerekli olmayan bir şeyi almamak yönünde irademizi ortaya koyabilmemizdir.

Kul olmak, bizi var eden sonsuz kudrete karşı sevgi ve saygımızı en güzel şekilde sunmaktır. Bu sevgi ve saygı bilinci ile hayatı, o hayatı bize veren kudretin kuralları doğrultusunda yaşayarak arzu ve isteklerimizi kontrol altına almaktır. Kulluk, Allah'ın ihtiyaç duyduğu bir şey değildir. Aksine insan, gerçek anlamda özgürleşmek ve hem duygularını hem de iradesini kontrol altına alarak insan onuruna yaraşır bir hayat sürmek için Allah'a en güzel şekilde kulluk etme ihtiyacı içindedir.

Her şeyin bir kuralı, her başarılı işin disiplinli bir çalışma arka planı olduğu gibi insanca yaşamının da bir kuralı vardır. Bu kural ise Allah'ın buyrukları doğrultusunda O'nun yüceliğine yaraşır kul olmaktan geçer. Allah bu kurallarını, bizi yaratırken nefsimize kodlamış, indirdiği ayetleri ile de nefsimizde olanı bize hatırlatmıştır. Kulluk insanın fevri olarak hareket etmesinin önüne geçer. Bir eylemde bulunmadan, herhangi bir söz söylemeden ya da öfkesine yenilmeden önce insan, Allah'ı ve ayetlerini hatırlar.

İnsanı güçlü kılan şey, duygularına hâkim olmasıdır. Duygularına hâkim olamayan insan duygularının tutsağı olur. Duygularının tutsağı olan insan, hiçbir zaman gerçek anlamda özgür olamaz. Duygularına hâkim olamayan insan, maddi istek ve tutkularına da hâkim olamaz.

**Ey nefsim!**

Dünya tutsaklığından kurtulmadıkça tam anlamıyla özgür olamayacaksın! Yalnız Allah'a teslim olmadıkça dünya tutsaklığından kurtulamayacaksın.

Hakkı verilerek yerine getirilen kulluk, insanı disiplinli kılar. Disiplinli olan insan uykusuna, iştahına, öfkesine, nefretine, diline ve nefsine yenilmez. Kul olmak, insan olmaktır. İnsanca, insan onuruna yakışır şekilde davranmaktır. Kul olmak, olgunlaşmak, maddi ve manevi anlamda tatmin bularak doyunluğa ulaşmaktır.

Kul olmak insanı yüceltir ve değerli kılar. Allah'a kulluk etmekten yüz çeviren insan, dünya çıkarları uğruna hem nefsine hem de başkalarına kulluk ederek kendini alçaltır ve değersiz kılar.

**Ey nefsim!**

Bil ki kendine değil ancak Allah'a teslim olursan yücelirsin. Unutma ki ancak Allah'a secde ederek; O'ndan başka her şeye dik durabilirsin.

Maddi beklenti ve kaygılar ile yaşayan birinin gerçek anlamda tatmin olması ve yaşadığı hayatı anlamlı kılması mümkün değildir. Allah tüm yarattıklarının rızıklarını da en güzel şekilde yaratan, lütuf ve ikramı bol olan, rahmet ve merhamet sahibiyken, insanlar Allah'tan başkasına kulluk ederek ya da insanları kul köle ederek değersiz ve anlamsız bir hayat yaşarlar. Mutsuzluk ve tatminsizliklerin en büyük sebebi dünya hayatının geçici nimetlerine olan tutku ve beklentilerdir. Maddi beklentiler ister istemez birçok yoksunluğu beraberinde getirir. Gerçek kulluk, manevi anlamda tüm zenginliklere sahip olmaktır. Geçici olana değil kalıcı olana yatırım yapmaktır. Bu ise kişiyi tam anlamıyla mutlu edecek olandır.

İnsan özünden uzaklaşarak nefsinin kayığına biner ve açık denizlere vurur kendini. Güçlü kolları ile çeker kürekleri. Önce her şey güzeldir ve sakindir sular. Sonra birden etrafını aşılması zor dalgalar kaplar. Artık geride kalmıştır o sakin ve sessiz sular. Bir anda gerçek ile yüzleşir çünkü geri dönmesi ya da kendine yetmesi mümkün değildir. İşte tam da o sırada nefsinin kayığı ile kendi sığ denizinden öteye geçemeyeceğini anlar ve ilahi yardıma ihtiyaç duyar...

Ancak Allah'a gerektiği gibi teslim olarak gerçek anlamda özgürleşeceğimizi ve ancak Allah'a gerektiği gibi kul olduğumuzda kendimizi gerçekleştirebileceğimizi bilmemiz gerekir. Allah'a kul olmak ve olmamak arasında kalmayalım. İçten gelen bir istek ve teslimiyet ile Allah'a kul olalım. Allah'a karşı gösterdiğimiz direnç arttıkça, nefsimize karşı direncimiz azalır. İşte tam da bu noktada Allah'ı ilah bilmekle nefsi ilah edinmek arasında bocalanır.

Doğru ve yanlış arasında ayırım yapmak için tek başına nefsin arzu ve istekleri ölçü olarak alındığında, yanılmak

ve hataya düşmek kaçınılmaz olacaktır. Kendini nefsi ile baş başa bırakan insan, özünden uzaklaşarak yalnız kalacak ve kendini, Allah'ın yardım ve desteğinden mahrum bırakacaktır.

İnsan nefsi boşluk kabul etmez. Allah'a ait olması gereken yer, arzu ve isteklere terk edilmez. Arzu ve isteklerin tutsağı olan nefis, kendini kınayamaz, gerçekleri göremez. Kendini kınayamayan nefis, kendini günahlara terk eder. Kendi elimizle kendimizi günahlara terk etmeyelim. Allah'a kulluk etmeye karşı direnç göstermeyelim. Nefsimizi, Allah'a olan teslimiyet ve sevgi zırhımız ile sarıp kuşatalım. Kuşatalım ki, Allah'a karşı değil, nefsimize karşı dirençli olalım.

Dünya hırslarının bozduğu ruhumuzu  
geri kazanma fırsatı varken geç olmadan kendimize  
gelelim ve kulluk ayarlarımıza geri dönelim.



## Nefsimizdeki İlahi Delillere Tanıklık Edelim

Allah'ın yüce sanatını ortaya koyduğu üç temel delil vardır. Bunlardan biri evren delili, diğeri insan delili ve nihayet hayatımıza anlam ve amaç kazandıran ve bize gerçekleri hatırlatan vahiy delili. Allah bizi insan kılmakla, değerli kılmıştır. Bunun için bize irade ve sorumluluk vermiştir. Sorumluluk sahibi olmak, anlamlı ve değerli olmaktır. Kıymet taşımaktır. Ancak sorumluluk sahibi olan insan eylemlerinin, bir anlam ve değeri olabilir. İnsanın sorumluluğunu bilmesi esasen kendini bilmesi demektir. Allah'ın nefsimizde var etmiş olduğu deliller de, kendimizi bilelim dindedir. Rabb'inin yüceliğine tanıklık etmesi için insanın önce kendi nefsindeki delillere tanıklık etmesi, tanıklık edebilmek için de bu delilleri görmek istemesi gerekir:

**“Yeryüzünde kesin bir bilgiyle inanacak olanlar için deliller (ayetler) vardır. Ve kendi nefislerinizde de. Yine de görmüyor musunuz?”** (Zariyat Suresi 20-21)

Nefsi ile yüzleşen ve kendi özüne dönen insan, kendi kendini var etmediğini, kendi kendisinin sebebi olmadığını bilir. Nefsindeki ilahi delilleri keşfederek en yüce ve en iyi

olan Allah'ın lütuf ve rahmetine olan saygı ve teslimiyetini bildirir. Öte taraftan dış dünyadaki delillere yönelik tanıklığı ile birlikte hayreti, hayranlığı ve teslimiyeti pekişir. Vahyin delillerine tanıklık eden insan hem kendi nefsindeki hem de dış dünyadaki deliller ile bütünleşir. Ruhunun yapısını bu üç kesin delil ile inşa eden insan, nefsinin kötülöklere karşı muhafaza edecek sağlam bir kale edinir.

Esasında Allah'ın bizi bu üç deliline tanık kılması, bize olan rahmet ve muhabbetinin bir göstergesidir. Allah gerçeği kavrayabilmemiz ve O'na içtenlikle teslim olabilmemiz için yaratmış olduğu deliller ile bizi desteklemektedir. Böylelikle inanmak için delile ihtiyaç duyduğumuzda kalp gözü ile nefsimize, kafa gözü ile evrene, akıl gözü ile de vahye bakmamız ve her biri için de vicdanımızı devreye sokmamız yeterli olacaktır:

**“Biz ayetlerimizi hem (evrenin) uçsuz bucaksız ufuklarında, hem kendi nefislerinde onlara göstereceğiz. Öyle ki, şüphesiz onun hak olduğu kendilerine açıkça belli olsun. Her şeyin üzerinde Rabb'inin şahit olması yetmez mi?”**  
(Fussilet Suresi 53)

“Madem her şey bu kadar net ve aşikâr, neden biz böyle görmüyor ve böyle hissetmiyoruz?” diye sorulabilir. Bunun sebebi gerçekten görmek ve gerçek anlamda hissetmek için gereken çabayı yeterince göstermememizdir. Biz ruhumuzu boğup karartan sisten ve dumandan kurtulmadıkça, kalp gözümüzün gözenekleri tıkalı kalacaktır. Esasen ayetin ifadesi ile kör olan gözümüz değil, kalbimizdir:

“Peki, yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki orada olup biteni (akıl edecekleri) kalpleri ile kavrayıp, kulakları ile işitsinler. Ne var ki, onlarda kör olan gözler değil; kör olan, göğüslerdeki kalpler.” (Hac Suresi 46)

Ey Allahım!

Sen evren içinde insan, insan içinde de evren yaratansın. Sen bizi, hem nefsimizdeki hem de dış dünyadaki eşsiz delillere tanık kılansın. Sen varlığa anlam katan, varlığından en güzel şekilde bizi haberdar kılansın.

## **Biz Değişmeyi Dilemedikçe Allah Bizi Değiştirmez**

Allah, sonsuz iyilik ve güzelliğin kaynağı olduğu için kullarının erdemli olmalarını yani sorumluluk bilincine sahip bir şekilde davranarak iyi olana yönelmelerini ister. Bunun için hem kendi nefsimizde hem de dış dünyada var etmiş olduğu sayısız deliline şahit tutar bizi. İyi olana yönelip kötülükten uzak durduğumuz müddetçe özümüze uygun hareket ederiz. Biz nefsimize zulmederek özümüzü bozmadan, Allah bizde olanı bozup değiştirmez. Aynı şekilde biz kötülüklerden uzak durarak iyi olana yönelmek istemedikçe, Allah bizi iyi ve güzel olana kılavuzlamaz. Dolayısıyla iyi ya da kötü bir tabiata sahip olmak bizim elimizdedir. Ayetler bu gerçeğe dikkat çekmektedir:

**“Gerçek şu ki, insanlar kendi içdünyalarını (nefislerinde olanı) değiştirmeden Allah onların durumunu değiştirmez ve Allah insanlara (kendi kötülüklerinin bir sonucu olarak) bir felaket tattıracağı zaman hiçbir şey bunun önünde duramaz. Çünkü onların, kendilerini O’na karşı koruyabilecek kimseleri yoktur.”** (Rad Suresi 11)

Nefsimizde olanı değiştirmenin hem olumlu hem de olumsuz olmak üzere iki yönü vardır. Biz kendi elimizle kendi nefsimize zulmederek nefsimizi yozlaşmaya sürüklemedikçe Allah yardımını, rahmet ve merhametini bizden esirgemez. Bizi kötü

olana yöneltmez. Öte taraftan yine biz kendi elimizle bile isteye günaha batmaktan korunmadıkça ve nefsimizin kötü eğilimlerinden kurtulmak istemedikçe yani Allah'ın rahmet ve yardımını hak edecek şekilde kendimizi düzeltmeye yönelmedikçe, Allah da rahmeti ve yardımı ile bizi desteklemez.

Kısacası Allah kimseyi zorla imana ya da inkâra sürük-  
lemez. İman ederek erdemli davranışlar sergileyenler kendi lehlerine, inkâra saplanarak kötülüğü âdet haline getirenler de kendi aleyhlerine iş yapmış olurlar. Allah'ın bizde olanı olumlu ya da olumsuz anlamda değiştirmesi bizim kendimizi değiştirmemize bağlıdır. Halini düzeltmek isteyeneye rahmet ve yardım kapısı alabildiğine açıktır. Sapmak ve saptırmak isteyeneye de özgürlük tanınmıştır. Kimse iman etmesi için zorlanmayacaktır. Allah, rahmeti gereği kullarına iyi ve güzel olanı bildirmiş ve onları gerçeğe davet etmiştir. Ancak bu çağrıyı dikkate alarak inanmak da duymazdan gelerek inkâr etmek de kişinin dilemesine bağlıdır. Nasıl olsa sonunda hüküm yalnız Allah'ındır:

**“Ve de ki: Bu gerçek Rabb'inizden gelmiştir. Artık dileyen inansın, dileyen inkâr etsin.”** (Kehf Suresi 29)

**Ey Rabbim!**

Sen, nefsinde olanı düzeltmek isteyeneye fırsatlar sunarak yardım eden, kötülükte ısrar edeni ise hemen cezalandırmayıp erteleyensin. Sen, seni inkâr ederek nefsinde zulmeden kullarına bile kendilerini düzeltme fırsatı verecek kadar rahmet ve merhamet sahibisin.

## Affedelim ve Rahatlayalım

Affetmek, bize karşı yapılan haksızlık ve kötülöklere rağmen kin duymak, öfkelenmek, intikam almak ya da darılmak gibi hallerden vazgeçmektir. Bu vazgeçiş aynı zamanda haksızlık karşısında duyulan acının da huzursuzluk ve şikâyet halinin de serbest bırakılması demektir. Affeden kişi geçmişe yönelik olumsuz düşüncelerini de bir kenara bırakır ve olumsuz düşüncelerin kendisini yıpratmasına izin vermez. Affetmek insanı rahatlatır ve Allah katındaki derecesini artırır.

Affedebilmek büyük bir erdemdir. Affedebilen insan bu erdemle hem kendisine hem de kendisine haksızlık yapan kişiye değer vermektedir. Gereksiz hırs ve intikam duygusu ile kendini de başkasını da değersizleştirmemektedir. İnsanın affedip hoşgörü sahibi olabilmesi en başta kendisine sonra da başkalarına karşı olan sevgi ve saygısı ile ilgilidir. Affetmek yapılan haksızlıkları görmezlikten gelmek, göz yummak ya da bir çeşit zayıflık hali değildir. Affedicilik, bireyler ve sosyal ilişkiler için pozitif sonuçları olan bir eylem olarak görülmelidir.

Çoğumuz intikam almayı ya da acımasız olmayı korkusuz ve güçlü olmak sanırız. Oysa gerçek güç, intikam alabilecek imkâna sahip olunmasına rağmen intikamdan vazgeçebilmek ve affederek nefesine galip gelebilmektir. Gerçekte güçlü insan, başkalarını yenebilen değil, bizzat kendi nefisini yenebilen insandır. Ayetler bize kötülüğü iyilik ve güzellik ile ortadan kaldırmamızı söylemektedir:

**“İşte onlar Rab’lerinin rızasını elde etme yolunda kararlılık gösterirler; hem salatı (namaz ve duayı) ikame ederler hem de kendilerine verdiğimiz nimetlerden gizlice ve açıktan sarf ederler; dahası, kötülüğü iyilikle ortadan kaldırırlar. İşte onlar, (bu) diyarın mutlu sona ulaşacak sakinleridirler.”** (Rad Suresi 22)

Şayet hatalarımızdan gerçekten pişmanlık duymuş ve bir daha tekrar etmemek üzere kararlı bir niyet içine girmişsek, kendimizi de affetmeyi bilmemiz gerekir. Nefsimizi kınamamız ile sürekli olarak suçluluk psikolojisi içinde nefsimizi kötülememiz bir değildir. Önemli olan hatalarımızı fark ederek nefsimizi geliştirip onarmamız ve kötülüklerden arındırmamızdır. Yaptığımız bir hatadan dolayı suçluluk, utanç ve pişmanlık duymamız ölçülü olduğu müddetçe normaldir. Ancak hatamız sebebiyle kendimizi acımasızca cezalandırmamız ve sürekli olarak kendimizi suçlu ve günahkâr hissetmemiz, sürekli olarak hatamızı hatırlamamız ve kendimizi aşağılamamız bizi hatalardan korumayacağı gibi ruh halimizi de olumsuz etkileyecektir. Bunun yerine ölçülü bir pişmanlık ile bu hatayı tekrarlamamak üzere önlem almamız ve kendimizi düzeltmeye çalışmamız gerekir. İnsan dengeyi şaşırtmadan nefesine karşı da affedici ve hoşgörülü olmayı

bilmeli ve nefsinin güzelliklerinden aldığı güç ile kötülüklerine karşı kararlı ve güçlü hale gelmelidir.

Kuran ayetleri her fırsatta bizi barışa, hoşgörüyeye ve affetmeyi üstün tutmaya davet eder. Hepimiz hatalarımız sebebiyle Allah'ın bizleri affetmesini dileriz. Buna rağmen insanları affetme sırası bize geldiğinde, bize yapılan iyilikleri unutturken kötülükleri hep hatırımızda tutar ve intikam almak için fırsat bekleriz. Oysa kötü duygular insanı yıpratır ve kötü yapar. İnanan insana yakışan iyilikleri görmek, kötülükleri ise imkân dahilinde örtmektir.

Önemli olan her konuda olduğu gibi bu konuda da Kuran, meseleye harika bir boyuttan bakar:

**“Affedin, hoş görün. Allah’ın sizi affetmesini istemez misiniz? (Hem de) Allah’ın çok acıyıp esirgeyen gerçek bağışlayıcı olduğunu (gördüğünüz halde)?”** (Nur Suresi 22)

Bu yüzden biz de, bize yapılan hataları affetmeyi, Allah’a karşı yaptığımız hataların affedilmesinin bir vesilesi olarak görmeli ve bu sayede hem hatayı yapan kişiye hem de etrafımıza örnek olmalıyız. Ayetler, yapılan kötülüklerin karşılığının benzer bir kötülük olduğunu söylerken barışı ve affetmeyi esas almanın daha hayırlı ve erdemli bir davranış olduğuna dikkat çeker:

**“Kötülüğün karşılığı, onun misli (benzeri) olan kötülüktür. Ama kim affeder ve barışı esas alarak (erdemli) davranırsa artık onun ödülü Allah’a aittir. Gerçekten O, zalimleri sevmez.”** (Şûra Suresi 40)



Şüphesiz kötülük ile iyilik bir değildir. Kötülüğe kötülük ile karşılık vermek kötülüğü ortadan kaldırmaz. Kötülüğe iyi ve güzel olanla karşılık vermek, içinde düşmanlık ve kötülük bulunan birini bile sıcak ve yakın bir dost haline getirebilir:

**“(Mademki) iyilik ile kötülük bir değil, sen (kötülüğü) daha güzel olan ile sav; bak, o zaman seninle arasında düşmanlık olan kimse, (eski bir) dostun, gerçek bir arkadaşınmış gibi davranır!”** (Fussilet Suresi 34)

Bilimsel araştırmalar, affetmenin hem bedensel hem de ruhsal sağlığımız için ne kadar faydalı olduğunu göstermektedir. Affedemeyen kişiler içlerindeki düşmanlık, kin ve intikam isteğini besledikleri için bu türden hisler, mide ağrısı, hazımsızlık, yüksek tansiyon, baş ağrısı, baş dönmesi, uykusuzluk, halsizlik, kalp çarpıntısı, dikkat dağınıklığı ve huzursuzluk gibi bedensel belirtileri ve öfke, sinir, kendini kötü ve mutsuz hissetme gibi psikolojik belirtileri ortaya çıkarmakta ve bunlar sebebiyle affedemeyen kişi bizzat kendi eliyle kendini yıpratmaktadır.

Affetmenin fiziksel ve ruhsal anlamda olumlu etkilerini gösteren araştırmalara göre hem ruhen hem de bedenen daha sağlıklı olmak için affetmeyi bilmek gerekiyor. İnsanın hem ruhsal hem de bedensel sağlığı açısından affetmenin önemi büyük. Bu konudaki bir araştırma dikkat çekici. Stanford Üniversitesi’nde görevli bir grup bilim insanı, San Francisco şehrinde oturan 259 kişi üzerinde bir araştırma yapıyorlar. Denekleri 6 kez 1,5 saatlik oturumlara çağırılan çalışma grubu, bu oturumlarda katılımcıların affet-

meyi öğrenmesini sağlıyorlar. Araştırma çerçevesinde kötü anılarını konuşarak paylaşan denekler, daha sonra kendilerine zarar veren kişileri canlandırarak içlerinden onlarla konuşuyorlar. Kendilerine zarar veren kişileri affeden katılımcıların çoğu, deney sonrasında daha az acı duyduğunu belirterek, stresten kaynaklanan sırt ağrısı, uykusuzluk ve mide ağrısı gibi ruhsal ve fiziksel belirtilerin de önemli ölçüde azaldığını kaydediyorlar. Benzer araştırmalara göre öfkesini yenemeyen, affedemeyen insanlarda kalp krizi geçirme olasılığı, bu duyguyu kontrol edebilen insanlardan üç kat daha fazla. Yine affedememenin, tansiyon yükselmesine, hormonal dengesizliklere ve bağışıklık sisteminin zayıflamasına sebep olduğuyla ilgili bilimsel çalışmalar görmek de mümkün.

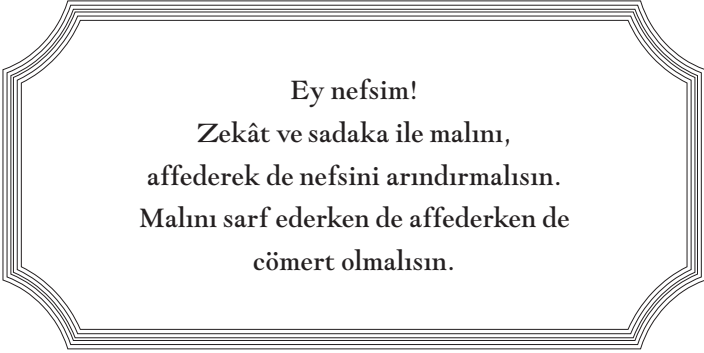
Dolayısıyla affeden kişi esasen hem Allah'ın rızasına uygun bir davranış sergilemekte hem de bedensel ve ruhsal sağlığına zarar verecek böylesi bir tehditten korunmaktadır. Takva sahibi yani sorumluluk bilinci ile hareket eden ve Allah'a gönülden bağlı erdemli kulların özelliklerinden biri de affedici olmalarıdır:

**“Onlar ki hem bolluk hem de darlık zamanında (Allah yolunda) harcarlar, öfkelerini kontrol altında tutarlar ve insanları affederler, çünkü Allah iyilik yapanları sever.”**  
(Âli İmran Suresi 134)

Allah'ın korkutma ve tehdit içeren buyrukları da dahil olmak üzere tüm buyrukları kullarına olan rahmet ve muhabbetinin gereğidir. Çünkü Allah kullarının doğru yola girmelerini istemektedir. Bu yüzden hem onları güzel bir ta-

biat üzerine var etmekte hem de onlara yol göstermektedir. Dolayısıyla Allah bir şey diyorsa onu içtenlikle ve en güzel şekilde yapmak gerekir:

**“Affetmeyi esas al. İyiyi ve güzel olanı öğüt. Cahillik eden haddini bilmezlere aldırış etme.” (Araf Suresi 199)**



## Şükredelim ve Rahatlayalım

Şükür; övmek, müteşekkir olmak, ödüllendirmek, nankör olmamak, iyilik bilmek gibi anlamlara gelmektedir. Psikologlar tarafından da şükür, insanı daha üretken, mutlu, enerjik ve sağlıklı yapan, ruhsal bozulmaları azaltan ve yaşam memnuniyetini olumlu yönde etkileyen psikolojik güç kaynağı olarak tanımlanmıştır. Aynı zamanda şükür, bireyin yaşamına büyük anlam veren umut, neşe, güzelliğin takdir edilmesi gibi erdemlerin arasında yer almaktadır.

Rabb'imizin her buyruğu bizim iyiliğimiz içindir. Allah kendisi için bir şey istemez. Şükür sahibi olmak her anlamda bizim faydamızdır ki Allah bizden nankörlükten uzak bir şekilde şükretmemizi istemektedir. Allah insana doğru yolu gösterdiğini, şükretmenin ya da nankörlük etmenin ise insana kaldığını söylemektedir:

**“Biz onu yola kılavuzladık. Artık ya şükredici olur ya nankör.”** (İnsan Suresi 3)

Şükretmek, bir anlamda kıymet bilmek ve insanın hâlinde memnun olması demektir. Allah'ın bize lütfetmiş olduğu sayısız nimet için O'na minnettar olmak ve teşekkür

etmektedir. Şükreden insan, en zor durumlarda dahi sabırlı ve metanetli olur. Sahip oldukları ile yetinmeyi ve en zor durumda dahi kendisinden daha zor durumdakiler ile paylaşmayı bilir. Şükür berekettir. Allah şükredenler için artıracığını söylemektedir:

**“Eğer şükrederseniz, ben de sizin için mutlaka artıracayım.”** (İbrahim Suresi 7)

Şükür, insanın ruhunun nefes almasıdır. Güzel huylara sahip olma vesilesidir. Esasen şükreden kendi için şükretmiş demektir:

**“Şükreden, kendi nefsi için (kendisi lehine) şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse bilsin ki, Rabbim kendi kendine yeten (kimsenin şükrüne muhtaç olmayan) ve (yarattıklarına karşı) sınırsız cömert olandır.”** (Neml Suresi 40)

Şükretmeyen insan nankörlük eder. Sürekli şikâyet eder. Nankörlük ve şikâyet ise insanı içten içe çürüten bir zehir gibidir. İnsanı mutsuz, huzursuz ve tatminsiz kılar. İnsanda hep daha fazlasını isteten bir doyumsuzluk duygusu oluşur. Hep daha fazlasını isteyen insan sahip olduklarının kıymetini bilmez. Bunlardan mahrum olanları düşünmez. Nankör, bencil, cimri, kıskanç, doyumsuz, hırslı, sabırsız, aceleci, kibirli, merhametsiz, geçimsiz, paylaşma ve yardımlaşma duygusundan yoksun, nefret dolu ve acımasız olmak gibi kötü huylara sahip olur. Kötü huylar, insan ruhunun gözeneklerini tıkar. Şükretmememiz ve kötü huylara sahip

olmamız şeytanı memnun eder. Çünkü şeytan insanları şükretmekten alıkoymak ister:

**“Sonra onlara; önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından musallat olacağım. Birçoklarını şükreder bulamayacaksınız.”** (Araf Suresi 17)

Şükretmeyen insan, Allah’ın nimetlerine karşı nankörlük eden insandır:

**“Ey insanlar! Allah’ın size bağışladığı nimetleri hatırlayın! Size göklerden ve yerden azık sağlayan Allah’tan başka bir yaratıcı var mı? (Hayır!) O’ndan başka ilah yoktur: ama nasıl olur da zihinleriniz bu (apaçık hakikatten) sapar!”** (Fatır Suresi 3)

Gerçekten de Allah’ın vermiş olduğu sayısız nimete rağmen O’na nankörlük eder ve bir şekilde yaşadığımız hayattan şikâyet ederiz. Oysa öyle zor durumda insanlar ve öyle hayatlar vardır ki dünyada, yarım saatliğine bile o hayatı yaşamak zorunda kalsak, kaçıp kurtulacak bir yer bulmak isteriz. Ya da Allah’ın vermiş olduğu sayısız nimet için sürekli şükretmek yerine “Şuyum var, buyum var” diyerek sahip olduklarımızla övünür dururuz. Oysa sahip olduğumuz her şey Allah’ın bize ikramıdır. Gerçek anlamda inanan insan, sahip oldukları ile övünmek yerine onlar için şükretmekle ve sorumluluklarının gereğini yerine getirmekle meşgul olur.

Esasen Allah’ın bizim şükürümüze ihtiyacı yoktur. Ancak O, rahmetinin büyüklüğü sebebiyle kullarının nankörlüğüne razı olmaz. Hatasından dönerek pişmanlık gösteren ve şükreden kullarından ise razı olur:

**“Eğer nankörlük ederseniz, unutmayın ki Allah size asla muhtaç değildir; ama O kullarının nankörlüğünden razı olmaz; fakat şükredecek olursanız, işte O sizin bu tavrunuzdan razı olur.”** (Zümer Suresi 7)

Şimdi kendimize samimi olalım. Aile bireylerimizden, emek verdiğimiz dostlarımızdan ya da maddi manevi destek olduğumuz kişilerden vefasızlık ve nankörlük gördüğümüzde ne kadar bozulup gücendiğimizi ve hatta kimi zaman vefasızlığın boyutuna göre en yakınlarımızla dahi bağımızı kopardığımızı hatırlayalım. Yaptığımız bunca iyilik ve fedakârlığa rağmen nankörlük ve vefasızlık ile karşılık bulmak son derece kötü ve incitici değil mi? Yaptığımız iyilikler için hep teşekkür ve minnet beklemiyor muyuz? İnsanın canının parçası evladı bile bir anlaşmazlık durumunda ortada bırakıp gidebiliyor bir anda insanı. Peki, ya bizim Allah’a karşı nankörlüklerimiz? İnsanlara yaptığımız iyiliklere teşekkür ve vefa beklerken, Allah’ın bunca lütuf ve nimetine teşekkür edip O’na gerektiği gibi vefa gösteriyor muyuz? Peki, Allah’a nankörlük yapan kullar olarak, birbirimize nankörlük yapmamıza ne diye şaşırıyoruz?

Her durumda şükretmeyi bilmeliyiz. Hatta öyle ki haksızlık ve vefasızlığa uğradığımız zaman bile şükretmeliyiz. “Rabbim! Haksızlığa uğradım ama haksızlık etmedim!” “Zulme uğradım ama zulmetmedim!” “Vefasızlık gördüm ama vefasızlık etmedim!” “Kandırıldım ama kandırmadım!” diyebilmek de insan için şükür sebebidir. Ahirete inanan ve büyük hesap günü Allah’ın huzuruna geleceğini bilen insan için bu dünyada haksızlık etmektense haksızlığa uğramak daha iyidir. Çünkü hesap görücülerin en hayırlısı olan Allah, herkeşe hak ettiği karşılığı eksiksiz ve en güzel şekilde verecektir.

Şükretmeyi bilen insan en zor durumları bile hayra yorar ve olumlu düşünmeye çalışır. “Ben elimden geleni yaptım her şeyde bir hayır var” diyebilir. Oysa şükretmeyi bilmeyen ve nankörlük eden insan, her şeyi şerre (kötüye) yorma ve her şeyden olabildiğince olumsuz sonuçlar çıkarma hatasına düşer. Olumlu düşünce insanı şükür sahibi kılar; olumsuz düşünce ise nankör, şikâyetçi ve isyankâr.

Kuran ayetleri, Allah’ın bunca lütuf ve rahmetine rağmen insanların çoğunun şükretmediği ya da çok az şükrettiği gerçeğine dikkat çeker:

**“Şu bir gerçek ki Allah, insanlara karşı çok lütuflüdür. Fakat insanların çokları şükretmezler.”**  
(Bakara Suresi 243)

**“(Bana karşı) şükür (duygusu) içinde çalışın ve (unutmayın ki) kullarım arasında hakkıyla şükredenler çok azdır!”** (Sebe Suresi 13)

**“Doğrusu, sizi yeryüzünde yerleştirdik ve sizin için orada, geçiminize yarayacak nimet ve imkânlar vücut verdik. Ne de az şükrediyorsunuz!”** (Araf Suresi 10)

**“Allah odur ki; sizin için iştirme gücü, gözler ve gönüller oluşturdu. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!”**  
(Müminun Suresi 78)

Oysa Allah’a gerektiği gibi şükreden ve nankörlüklerden uzak duran kullara hem bu dünyada hem de ahirette en güzel şekilde karşılık verileceği bildirilmektedir:



**“İnanır şükrederseniz, Allah size azabı ne yapacak? Allah da teşekkür eder, O her şeyi gereğince bilir.” (Nisa Suresi 147)**

**Ey nefsim!**

**Sana iyi gelecek şeyleri başka yerde arama.  
Reçeten ortada. Nankörlük ederek ruhunun  
gözeneklerini tıkama. Teslim ol, şükret ve rahatla.**

## Allah'ı Analım ve Rahatlayalım

Zikir; anmak ve hatırlamak demektir. Eşsiz kelam ilahi beyan Kuran'ın sıfatlarından biri de zikirdir. Kuran tüm insanlara gerçeği hatırlatan ilahi rehberdir:

**“Bu (Kuran), bütün insanlık için bir (zikir) öğüt ve hatırlatmadan başka bir şey değildir.”** (Tekvir Suresi 27)

Gerçek anlamda iman etmek ve imanın güzelliklerine tanık olabilmek için hem nefsimizdeki ayetlere tanıklık etmemiz hem de Kuran'daki ayetleri nakış gibi nefsimize işlememiz gerekir.

Dünya hayatının nefsimizin üzerine çöken enkazı, gerçek ile bağımızı koparmakta ve ruhumuzun çığlıklarının duyulmasına engel olmaktadır. Bizim gönülden çabalarımızın bir sonucu olarak bizi bu enkazdan kurtaracak olan Allah'tır. Bu yüzden nefse iyilik etmek isteyen, sürekli olarak Allah'ı anıp hatırlamalıdır. Bizim Allah'a içtenlikle yönelip O'nu hatırlamamız, Allah'ın da bizi anma sebebi olacaktır:

**“Beni zikredin (anın) ki, ben de sizi anayım. Şükredin bana, sakın nankörlük etmeyin!”** (Bakara Suresi 152)

Gaflete düşmemek, sürekli olarak gerçeği hatırımızda tutmak ve sonunda kurtuluşa ermek için, içten gelen bir istekle Allah'ı çok anmamız gerekir:

**“Allah'ı çok anın ki, kurtuluşa erebilirsiniz.”** (Cuma Suresi 10)

Kuran ayetleri, nefsin azgınlık ve doymazlığından kurtulabilmenin, gerçek anlamda tatmin olabilmenin ve yatışıp huzur bulabilmenin ancak Allah'ın gerektiği gibi anılıp hatırlanması ile mümkün olabileceğini bildirmektedir:

**“Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain (tatmin ve huzur) olanlardır. Haberiniz olsun; kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur.”** (Rad Suresi 28)

Kuran, insanın gerçek anlamda tatmin olmasının ve huzur bularak rahatlamasının yolunun Allah'ı en güzel şekilde anmak, şükür sahibi olmak ve gönülden bağlılık ile teslimiyet duymaktan geçtiği mesajını vermektedir.

Allah'ı çok anan ve ayetlerini hayatına yansıtan erdemli kişiler, nefislerini de her türlü kötülükten uzak tutmaya gayret eder ve günahlarda ısrar etmezler. Allah'ı unutanlar ise, Allah'tan boşalttıkları yere nefislerini koyarlar. Allah'ı unutarak nefsi ile hareket eden kişi, kendi eliyle felakete sürükler kendini.

Allah'ı çok analım ve ayetlerini sürekli olarak hatırımızda tutalım. Böylece nefislerine zulmederek iyi ve güzel olandan alıkoymaya, kötü ve çirkin olana özendirmeye çalışan ikiyüzlü münafıkların Allah'ı unutmaları gibi Allah'ın da kendilerini unuttuğu kimseler gibi olmayalım:

**“Onlar Allah’ı unutup hatırlamaya değer bulmadıkları için Allah da onları unuttu ve hatırlanmaya değer bulmadı.”**  
(Tövbe Suresi 67)

Allah’ı anıp hatırlamaya değer bulmayan ya da Allah’a kulluk etmeye tenezzül etmeyerek büyülenenlerin, Allah’a karşı kibirlenmeleri sebebiyle cehenneme girecekleri bildirilmiştir:

**“Rabb’iniz buyurur ki: Bana dua edin, duanızı kabul edeyim! Bana kulluk etmeye tenezzül etmeyerek kibirlenenler, mutlaka aşağılanmış olarak cehenneme gireceklerdir!”** (Mümin Suresi 60)

Bu gaflet halinden korunmamız gerekir. Gerçek anlamda iman eden ve kalbinde imanın güzelliklerini hisseden kullar her fırsatta Allah’ı ve ayetlerini hatırlayarak yaratılışın hikmetlerine olan hayranlıklarını ifade ederler:

**“Onlar ki; ayaktayken, otururken ve uzanırken Allah’ı hatırlayıp anar, göklerin ve yerin yaratılışı üzerine tefekkür eder (inceden inceye düşünür) ve şöyle derler: Rabbimiz! Sen bunların hiçbirini anlamsız ve amaçsız yaratmadın! Yüceliğin eşsizdir senin! Ateşin azabından koru bizi!”** (Âli İmran Suresi 191)

Allah’ı en güzel şekilde hatırlayıp anmak en büyük ibadettir. Bu gerçek, ayette şu şekilde ifade edilmektedir:

**“Sana vahyedilen bu ilahi kelamı (başka insanlara) ilet ve namazında dikkatli ve devamlı ol. Çünkü namaz**

(insanı) çirkin fiillerden, akla ve sağduyuya aykırı olan her türlü şeyden alıkoyar. Allah'ı anmak gerçekten en büyük (erdem ve iyilik)tir. Allah bütün yaptıklarınızı bilir.” (Ankebut Suresi 45)

Dolayısıyla Allah'ın bize olan rahmetinin, merhame-tinin ve sevgisinin değerini bilip bu eşsiz değer hakkını verebilmek için, Allah'ı sürekli hatırlayarak ve iman etme sorumluluğunun gereği olan erdemli ve güzel işler yaparak gerçeğin farkında olmamız gerekir:

“Rabb'ini kendi kendine, yalvararak, ürpertiyle ve yüksek olmayan bir sesle sabah akşam hatırla. Farkında olmayanlardan olma.” (Araf Suresi 205)

Ey Allahım!

Sahip olduğumuz her şeyi bize veren ve anılıp hatırlanmayı en çok hak eden sensin.

Seni unutup nefsimize uyduğumuzda dilesen bizi yok edersin! Ama sen azabınla değil, rahmetin ve sevgin ile bizi kendimize getirensin.

## İnfak Edelim (Harcayalım) ve Rahatlayalım

Kuran'da her fırsatta infak, zekât ve sadaka gibi Allah yolunda hayırlı işler için yapılacak harcamalara dikkat çekilir. Sahip olduğumuz maddi imkânlarımızı Allah yolunca harcayarak ve ihtiyaç sahipleri ile paylaşarak maddi ve manevi varlığımızı arındırmamız ve sorumluluk bilinci ile harekete etmemiz tavsiye edilir. Çoğumuz için malımız, vazgeçilmezi-  
miz ve paylaşılmazımızdır. Öyle ki mala tutku ile bağlanı-  
rız. Paylaşırsak eksilir korkusuyla cimri davranırız. Önce ona sa-  
hip olmak ve elimizde tutmak için didinir, uğraşır, sonra da  
ondan mahrum kalmamak ve yoksun olmamak için korku,  
kaygı ve endişe duyarız.

Oysa gerçek anlamda malı değerli kılacak olan şey onun en güzel ve ölçülü bir biçimde ihtiyaç sahipleri ile paylaşılmasıdır. İnsan kendini malı üzerinde gerçek anlamda tasarruf sahibi sanarak yanılır. Oysa mal ve mülk, insana emanet olarak verilen bir imtihandır. Allah, infak, zekât ve sadaka ile malın gerçek sahibinin biz olmadığımızı, bizim sadece emanetçi olduğumuzu hatırlatır. Malının sahibi olmayan kişi, kendinin de sahibi değildir. Kendinin sahibi olmayan kişi nefesine göre değil sahibine göre hareket etmelidir. Bu yolla insana, karşılıksız olarak infak et ve karşılığını sadece sahibinden bekle mesajı verilir. Eğer gerçek anlamda iman

etmek ve imanımızın gereklerini yerine getirmek istiyorsak sahip olduklarımızı tereddüt etmeden harcamamız gerekir. Şayet biz Allah rızası için harcar ve karşılığını yalnız O'ndan beklersek, sahip olduklarımız temizlenip bereketlenecektir.

Mala sahip olmak değil, onu en güzel şekilde hayırlı şeyler için kullanmaktır gerçek anlamda insanı rahatlatıcak olan. Bazı imkân sahibi insanlar, canları çok sıkıldığında ya da bir şeylere üzüldüklerinde unutmak veya mutlu olmak için hemen bir alışveriş merkezine giderek diledikleri gibi alışveriş yapar ve elleri kolları paketlerle dolu bir şekilde evlerine dönerek anlık rahatlamalar yaşarlar.

Oysa bu insan kendisine harçayarak rahatladığını sanmıştır. Bu rahatlaması onu gerçek anlamda tatmin etmeyecek ve geçici olacaktır. Gerçek anlamda insanı rahatlatıcak olan şey, içten gelen bir istekle malını Allah yolunda ve O'nun rızasına uygun şekilde paylaşmasıdır. Bu harcama insanın ruhunu arındırır. İnsanın kendisi için yaptığı harcamalar geçicidir. Allah rızası için yapılan harcamalar ise kalıcıdır. Akıl, vicdan ve erdem sahibi insan, geçici olana değil kalıcı olana yönelir.

Malın da mülkün de kalıcı olmadığını bilen insan için, yapılan hayırlar, ahiret için yatırımdır. Herhangi bir sebepten dolayı sıkıntı ve üzüntü çeken biri kendini alışverişe vererek kendisine harçayacağına, kendini hayır ve iyiliklere vererek Allah yolunda harcamalıdır. Allah yolunda yapılacak harcamaların insanda oluşturacağı iç huzur ve rahatlama, kişinin bizzat kendisine yapacağı iyilik olacaktır.

Paylaşmak ve yardımlaşmak, özümüzdeki iyi duyguları harekete geçirir ve açığa çıkarır. Cimrilik ve doyumсуzluk ise özümüzdeki iyiliği karartırken, kötülüğü parlatır. Dolayısıyla esasen cimrilik eden kendi nefisine cimrilik eder:

**“İşte sizler böylesiniz; Allah yolunda infak etmeye çağrılıyorsunuz; buna rağmen bazılarınız cimrilik ediyor. Kim cimrilik ederse, artık o, ancak kendi nefesine cimrilik eder. Allah kendi kendisine yeten ve hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır. Fakir olan sizlersiniz.”** (Muhammed Suresi 38)

Yine infak ederek iyiliklerde bulunanlar da kendi nefislerine iyilikte bulunmuş olurlar:

**“Öyleyse elinizden geldiği kadar Allah’a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun, (O’nu) dinleyin ve itaat edin. Kendi nefsinize hayır olmak üzere infakta bulunun. Kim nefsinin bencil tutkularından korunursa; işte onlar, kurtuluşa erenlerdir.”** (Teğabun Suresi 16)

Sahip olduğumuz her şeyi bize veren Allah’tır. Allah bizden, bize ait olanı değil, bize emanet olarak verdiğini infak etmemizi istemektedir. Kimse malın gerçek anlamda sahibi olmadığı gibi vârisi de değildir:

**“Allah yolunda harcama yapmanıza engel ne var ki? Göklerin ve yerin mirası zaten Allah’ındır.”** (Hadid Suresi 10)

Allah’ın verdiğini Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak için paylaşıp harcamayanlar kendi elleri ile kendilerini tehlikeye atanlardır:

**“Allah yolunda infak edin (harcayın), kendi elinizle kendinizi mahvetmeyin ve iyilik yapmaya kararlılıkla devam edin; unutmayın ki, Allah iyilik yapanları sever.”** (Bakara Suresi 195)



Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu isteyerek vermek, insanı gerçek anlamda rahatlatır. Allah, rızasına uygun davranışlar ile infak edilen malları hem bu dünyada hem de ahirette artırır:

**“Allah yolunda mallarını harcayanların durumu, kendisinden yedi başak çıkan ve her başakta yüz tane bulunan bir buğday tohumuna benzer: Allah dilediğine kat kat verir ve Allah her şeyi kuşatan, her şeyi bilendir.”** (Bakara Suresi 261)

Eksilir korkusu ile cimrilik etmeye gerek yoktur. Çünkü Allah, kendi rızası gözetilerek samimiyetle yapılan her harcamanın yerine yenilerini verecektir:

**“De ki: Şüphesiz benim Rabb'im, kullarından rızık dilediğine genişletip yayar ve ona kısar da. Her neyi infak ederseniz, O (Allah), yerine bir başkasını verir; O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.”** (Sebe Suresi 39)

İnsanlara sunulan rızıkların az olması da çok olması da imtihandır. İnsanlar rızık azlığı ve çokluğu ile sınanmaktadır:

**“O sizi yeryüzünde (sizden önce gelenlere) mirasçı kıldı ve size verdikleriyle sizi denemek için kiminizi kiminize göre derecelerle yükseltti. Şüphesiz senin Rabb'in, sonuçlandırması pek çabuk olandır ve şüphesiz O, bağışlayandır, esirgeyendir.”** (Enam Suresi 165)

Verilen nimetlerin bolluğu ve azlığı Allah tarafından bir imtihandır ve bize düşen bu imtihandan alınması gereken dersi almaktır:

**“Bilmezler mi Allah dilediğine bol rızık verir, dilediğine az. Doğrusu, bunda inanan insanlar için dersler vardır!”**  
(Zümer Suresi 52)

Allah rızık dilediği miktarda ölçülü bir şekilde indirmiştir. Bu da rahmetinin ve kullarına olan sevgisinin bir sonucudur. Çünkü ayette de dikkat çekildiği gibi şayet Allah rızık sınırsız bir bollukla vermiş olsaydı, insanlar bir sevinç şımarıklığına bürünecek ve azgınlıkta sınır tanımayacaklardı:

**“Eğer Allah, kulları için rızık (sınırsızca) geniş tutup yaysaydı, gerçekten yeryüzünde azarlardı. Ancak O, dilediği miktar ile indirir. Çünkü O, kullarından haberi olandır, görendir.”** (Şûra Suresi 27)

Yapacağımız harcamaları ve iyilikleri sadece Allah’ın rızasını gözeterek yapmamız, karşılığını sadece Allah’tan beklememiz ve yaptığımız harcamaları insanların başına kakmaktan uzak durmamız gerekir:

**“Mallarını Allah yolunda infak edenler, sonra infak ettikleri şeyin peşinden başa kakmayan ve eziyet vermeyenlerin ecirleri Rab’leri katındadır, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır.”** (Bakara Suresi 262)

Allah’ın rızasını kazanmayı diliyorsak şayet, sarf ettiğimiz malı insanlara karşı gösteriş ve bir tür eziyet olsun diye infak etmekten de uzak durmalıyız. Bu şekilde yapılacak bir infak, Allah’a ve ahiret gününe inanmayanların yaptıkları infak gibi geçersiz olacaktır:

**“Ey iman edenler! Allah’a ve ahiret gününe inanmadığı halde, insanlara gösteriş olsun diye malını infak eden kişi gibi, sadakalarınızı başa kakmak ve eza etmek suretiyle boşa çıkarmayın.”** (Bakara Suresi 264)

Yine ayetlerde açık bir şekilde gerçek anlamda kurtuluşa erişebilmek için tenezzül etmediğimiz şeylerden değil kendimiz için özenle ayırdığımız ve sevdiğimiz şeylerden infak etmemiz söylenir. Biz kendimizi kandırmaya çalışsak da Allah, ne infak ettiğimizi ve verdiğimizde hangi amaç ve niyetle verdiğimizi en iyi şekilde bilmektedir:

**“Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir.”** (Âli İmran Suresi 92)

**“Ey iman edenler, kazandıklarınızın iyi olanından ve sizin için yerden bitirdiklerimizden infak edin. Gözünüzü yummadan kendinize alamayacağınız bayağı şeyleri infak edip vermeye kalkışmayın ve bilin ki, şüphesiz Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır, övülmeye layık olandır.”** (Bakara Suresi 267)

Öte taraftan infak etmek için kendimizce belirlediğimiz bir zenginlik seviyesine gelmeyi ya da elimizin sıkışık olduğunu düşünerek bollaşmasını beklememiz de gerçek anlamda inanan insana yakışacak bir tavır değildir. Kuran’da inananların özellikleri sayılırken şöyle söylenmektedir:

**“Onlar, bollukta da darlıkta da infak edenlerdir.”** (Âli İmran Suresi 134)

**“Onlar ki, mallarını (yalnız Allah’ın rızası için) gece, gündüz; gizli ve açık infak ederler.”** (Bakara Suresi 274)

Allah rızasına uygun hayırlı işler için sarf edilmeyen malın, insanın üzerinde büyük vebali vardır. Mal da mülk de insan için imtihandır. Bunu bilmesine rağmen malını hayırlı işler için kullanmaktan kaçınan kişinin tüm malı, hesap günü başına bela olur. Gelmesinde hiç şüphe bulunmayan hesap günü, kendisini kurtarmak için tüm malını vermek istese de kendisinden kabul edilmez. Dolayısıyla sahip olduğumuz şeyler bizi yanıltıp aldatmamalıdır. Ayetler bu yanılgıya düşmeyelim diye bizi uyarmaktadır:

**“Kendilerine mal mülk ve çocuklar vermekle, kendilerinin (mevcut hallerini) onayladığımızı (onlara iyilik vermekte acele ettiğimizi mi) sanıyorlar, öyle mi? Asla! Fakat onlar (bunun bile) farkında değiller.”** (Müminun Suresi 55-56)

Gerçek anlamda iman etmiş erdemli kişiler ise sonunda Allah’a döneceklerini bildikleri için sahip olduklarının emanetçisi oldukları bilinci ile hareket eder ve verdikleri şeyleri kalpten gelen bir sevgi ile verirler. İşte bunlar gerçek anlamda kurtuluşa erişmiş olanlardır:

**“Rab’lerinden korkarak kendilerini saygı ve duyarlılık içinde tutanlar, Rab’lerinin ayetlerine inananlar, Rab’lerine ortak koşmayanlar, en sonunda yine Rab’lerine döneceklerine inandıklarından, vermeleri gerekeni, yüreklerinde tarifsiz bir ürperti duyarak verenler, işte onlardır hayırlarda öne geçmek için can atanlar; nitelikim onlardır bu konuda öne geçecek olanlar.”** (Müminun Suresi 57-61)

Allah yolunda gönülden gelen bir istek ile infak etmek insanın hem bu dünyası hem de ahireti için gerçek anlamda bir arınma ve kurtuluş olacaktır. Mallar, bu dünyada infak etmek içindir. Mal da mülk de öldükten sonra, ölen kişinin işine yaramaz. Bu yüzden hesap günü geri dönüşü mümkün olmayan bir pişmanlık yaşamamak için gönül rahatlığıyla sahip olduklarımızdan infak etmemiz gerekir:

**“Ey iman edenler, hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı gün gelmezden evvel, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin.”** (Bakara Suresi 254)

**Ey Allahım!**

Bana emanet olarak verdiğin hayatım da dahil her şeyi senin rızan için harcamam gerekirken nefsim için harcamışım. Meğer kendi elimle kendimi harcamışım. Kara toprak üzerimize örtülmeden önce, her şeyimizi senin rızan için harcama fırsatı ver bize.

## Tevazu Sahibi Olalım

Tevazu; kibir ve gösteriŝten uzak, alçakgönüllü, sade, zarif, nezaketli ve saygılı olmaktır. Gerçek anlamda iman etmek isteyen bir kul, Allah'ın rızasına uygun yaşayabilmek ve nefsinin kötü eğilimlerinden korunabilmek için tevazu sahibi olur. Kibir ise tehlikeli bir zehir gibidir. İşten içe insanı eritir. İnsana kendisini dev aynasında gösterir. Erdemli olmayan insan kibirlidir. Erdemli olmak isteyen insanın, tevazu sahibi olması gerekir. İnsanlara gösteriş olsun diye yapılan tevazu, sahtelik ve riyakârlık doğurur. Giydiğimiz birkaç beden büyük elbise gibi üzerimize bol olur. Gerçek tevazu sahibi insan, izzet ve onur sahibidir. Sahte bir tevazu ise insan için zillet ve rezillik sebebidir.

Tevazu sahibi görünmek kolay, gerçekten olmak ise zordur. Bu zorluk sebebiyle birçoğumuz olmak yerine görünmeyi tercih ederiz. Oysa erdemli bir insan olabilmek için tevazu sahibi görünmek değıl gerçek anlamda tevazu sahibi olmamız gerekir. Bunun için de Allah'a gönülden bir güven ve teslimiyet içinde O'nun ayetleri ile hayat bulmalı ve O'nun has kulları arasına girmek için çabalamalıyız:

**“Rahman’ın has kulları olan kimseler, yeryüzünde varlıklı bir tevazu ile yürürler ve ne zaman kötü niyetli, dar kafalı kimseler kendilerine laf atacak olsa, (sadece) selam (esenlik, barış, güven) der ve geçerler.”** (Furkan Suresi 63)

Allah’ın has kulları tevazu sahibidirler. Çünkü Allah, kendini beğenmiş kibirlileri sevmez:

**“Unutmayın ki Allah kendini beğenmiş küstahları sevmez.”** (Nisa Suresi 36)

Yine ayetler kendimizi bir şey sanarak kibirlenmememiz gerektiğini çok çarpıcı bir örnek ile gözler önüne serer:

**“Yeryüzünde kasılıp kabarak yürümeyin. Çünkü siz, yeri asla yırtamazsınız, uzunlukça da dağlara ulaşamazsınız.”** (İsra Suresi 37)

Bu konuda Hz. Lokman’ın oğluna öğütleri, gerçek erdem bilgisini ve ruhunu yakalamak isteyen herkes için altın niteliğindedir:

**“Yavrucuğum! (Yapıp ettiğiniz) o şeyler isterse bir hardal tanesi kadar olsun, ister bir kayanın bağrında, ister göklerin derinliklerinde, isterse yerin altında saklı bulunsun; Allah onu bulup ortaya çıkarır. Çünkü Allah (ilmiyle) her şeye nüfuz eder, her şeyden haberdardır. Yavrucuğum! Allah’a kulluğunu hakkıyla yerine getir, her zaman iyi ve doğru olanı önerip kötü ve yanlış olandan sakındır; başına gelenlere göğüs ger! Şüphesiz bütün**

bunlar kararlılık ve direnç isteyen işlerdendir. (Yersiz) bir gurura kapılarak insanlara üstünlük taslama ve yüzünde küstahça gezip durma! Unutma ki Allah, kendini beğenmiş kibirliyi sevmez. Davranışlarında ölçülü ve dengeli ol, sesini yükseltme. Unutma ki, seslerin en çirkini eşegin anırmasıdır.” (Lokman Suresi 16-19)

Ey nefsim!

Unutma, her kim kendini eşsiz biri sanıyorsa bilmeli;  
Allah'a yakınlığı kadardır insanın değeri.



## İyi İşlerde Yarışıp Yardımlaşalım

İyi ve erdemli olmak, gerçek anlamda iman etmenin eyleme dönük tarafıdır. İyilik ve erdemın Allah katında değer kazanabilmesi için, eyleme geçmesi gerekir. İyilik yapmak insanı gerçek anlamda rahatlatır. Kuran ayetleri bize herkesin kendine göre önemseydiği ve belirlediği bir yönü ve amacı olduğunu ama gerçek anlamda inanmak ve inancının gereklerini en güzel şekilde yerine getirmek isteyen erdemli kulların hayırlarda yarışıp yardımlaşması gerektiğini hatırlatır:

**“Herkesin yöneldiği bir yönü/gayesi vardır. Siz hayır işlerinde yarışınız. Nerede olursanız olunuz, sonunda Allah hepinizi bir araya getirir. Şüphesiz ki Allah’ın gücü her şeye yeter.”** (Bakara Suresi 148)

Sorumluluk bilincine sahip erdemli kullar iyi ve güzel olan hayırlı işlere yönelirler. Çünkü bazı kötü şeyler insanın hoşuna gitse de iyilik ve kötülük eşdeğer değildir:

**“De ki: Kötü ve çirkin olan şeyler ile iyi ve güzel şeyler mukayese edilemez (eşdeğerde olamaz), kötü şeylerin bir-**

**çoğu hoşuna gitse bile. O halde, siz ey derin kavrayış sahipleri, Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun ki mutluluğa erebilirsiniz!” (Maide Suresi 100)**

Hem dünyalarını hem de ahiretlerini düşünen kullar, kendilerini yaratan Allah'a dönmeden önce, O'nun rıza ve hoşnutluğunu kazanmak için iyi ve güzel olanda yarışırılar. Allah'ın rızasına uygun olan işlerde birbirlerine destek olur ve yardımlaşırlar. Çünkü Allah'a gönülden bir teslimiyet ve güven duyan kullar, Allah yolunda ortaya koydukları çabalarının boşa çıkmayacağına ve en güzel şekilde karşılık bulacağına inanırlar:

**“İster erkek, ister kadın olsun, (Benim yolumda) çaba gösterenlerden hiç kimsenin çabasını boşa çıkarmayacağım.” (Âli İmran Suresi 195)**

Psikologlara göre hayata gerçek anlamda değer katan şey iyi ve erdemli eylemlerdir. İyi ve erdemli eylemler, hedef, amaç ya da arzu olmaktan öte bir yaşam değeridir. Eğitim ya da iş hayatında başarılı olmak, yükselmek ya da çok para kazanmak gibi şeyler ulaşıldığında biten ve tükenen, bir çeşit sahip olma halleridir. Oysa iyi ve erdemli eylemlerin ortaya çıkardığı değerler, ulaşıldığında tükenmeyen bir “olma” halini temsil eder. Örneğin erdemli ve merhametli olmak gibi bir yaşam değeri mevcut ise yüzlerce defa erdemli ve merhametli davranılsa da bu değerler tükenmezler. Bu yüzden ulaşıldığında ya da sınırsız sayıda kullanıldığında tükenmeyen ve yaşamı anlamlı kılan öğelere değerler denmektedir. Yaşam boyu tükenmeyen değerler, günlük hayatta eylem

gerektirirler. Değerlerin anlam kazanabilmeleri için eyleme dönüştürülmeleri gerekir. Aksi halde sahip olduğumuzu düşündüğümüz iyilik ve erdemler, kendimize iyi ve erdemli olmaktan öteye geçemeyecektir.

Allah kendisine yakın olmak isteyen ve içtenlikle iyilik yapma niyetinde olan kullarının arasında çeşitli fırsatlar ile bağlantı kurar. Kimi ilmini, kimi vaktini, kimi maddi imkânını, kimi de çevresini ve bağlantılarını hayırlı ve iyi işlerin gerçekleşmesi için seferber kılmalıdır. Hayırlı işlerde ve iyiliklerde aktif görev almalı ve dünya menfaati gözetmeksizin iyi işler yapmaya çalışan inananlara destek olmalıdır.

Allah inanıp hayırlı işlerde yardımlaşarak üstün bir çaba sarf eden aktif kullarını, bir mazereti olmaksızın pasif kalan inanan kullarından hem dünyada hem de ahirette derece bakımından üstün tutmuştur:

**“Bir mazeretleri olmaksızın mücadeleden kaçınan inananlar ile Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla çaba gösterenler bir olamaz: Allah, mallarıyla ve canlarıyla üstün çaba gösterenleri mücadeleden kaçınanlardan daha üstün bir mertebeye yüceltmiştir. Allah bütün inananlara nihai güzellik vaat etmiş olmasına rağmen, Allah yolunda üstün çaba gösterenleri, (kendilerine) büyük bir mükâfat (vaat ederek) mücadeleden kaçınanlardan üstün kılmıştır. Katından yüce mertebelerle, bağışlanma ve rahmetle. Zaten Allah tarifsiz bir bağışlayıcıdır, eşsiz bir merhamet kaynağıdır.”** (Nisa Suresi 95-96)

Vakıa Suresi'nde de benzer şekilde bir ayırım yapılır ve doğruyu bulmuş olanlar müjdelenirlerken oluştta ve yarışta öncülük edenlerin Allah'a yaklaştırılan kullar olduğu söylenir ve önde giden kullar, derece bakımından yükseltirler:

**“Kiminiz doğruyu bulmuşlardan olacak. Ah! Ne (mutlu) kimselerdir doğruyu bulmuş olanlar! Ve kiminiz kötülüğe batmışlardan olacak. Ah! Ne (mutsuz) kimselerdir kötülüğe batmış olanlar! Önde olanlar ise (hayatta iken, inanç ve güzel fiillerde) öne çıkanlar olacak. İşte bunlardır Allah'a yakınlık sağlayanlar.”** (Vakıa Suresi 8-11)

Yine ayetler bize üç grup insandan bahseder:

**“Sonra Kitap'ı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefesine zulmeder, kimi orta bir yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır ve öne geçer. İşte en büyük erdem budur.”** (Fatır Suresi 32)

Görüldüğü gibi Allah'ın vahyine mirasçı kılınmış olanlar içinden nefesine zulmederek gerçekten yüz çevirenler, doğru ve eğri arasında ortalama bir yol tutanlar ve Allah'ın izni ile hayırlarda yarışarak öne geçen gerçek erdem sahipleri olmak üzere üç sınıftan bahsedilmektedir. Gerçek kurtuluşa ve yüksek derecelere ise, kararlı bir şekilde iyi işlerde aktif rol üstlenen erdemli kişiler eriştirilecektir. Allah bizlere önde giden erdemli kullardan olmayı nasip etsin.

Hata ve günahlarımızın affedilmesi için iyi ve güzel işlerde önde olmamız gerekir. Çünkü Allah yapılan iyiliklerin,

yaptığımız kötülükleri gidereceğini ve yaptığımız iyiliklerin hiçbir zaman boşa gitmeyeceğini bildirmektedir:

**“Şüphesiz ki iyi eylemler kötü eylemleri giderir; (Allah’ı) hatırında tutanlar için bir öğüt, bir hatırlatmadır bu. Ve sabret (sonuna kadar dayan) çünkü Allah iyilik yapanların hak ettiği karşılığı hiçbir şekilde boşa çıkar-maz!”** (Hud Suresi 114-115)

Derece bakımından yükselmek ve Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak istiyorsak sahip olduğumuz tüm imkânları Allah rızasına uygun işler için seferber etmeliyiz. Sahip olduğumuz vaktin ve imkânın ne zamana kadar elimizde duracağını bilemediğimiz için hâlâ vaktimiz ve imkânımız varken, sorumluluk bilinci ile hareket etmeliyiz. Biz hemen karar alarak iyi ve hayırlı işlere yönelmek için aktif hale gelirse Allah, işlemiş olduğumuz günahlarımızı iyiliklere dönüştürecek ve bizim için en hayırlı çıkış yolunu nasip edecektir:

**“Pişmanlık ile tövbe eden, inanan ve yararlı iş yapanlar hariç. Allah onların kötülüklerini iyiliklerle değiştirecektir. Allah, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.”** (Furkan Suresi 70)

Bu yüzden hesap günü, bize verilen nimet, imkân ve kendimizi düzeltme yönündeki fırsatları ne için kullandığımız üzerinden değerlendirileceğimizi bilerek acilen harekete geçmeliyiz:

**“Erdemi ve ilahi sorumluluk bilincini geliştirmede birbirinizle yardımlaşın, kötülüğü ve düşmanlığı artırmada değil; Allah’a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun: Ve unutmayın ki Allah (ceza ile) sonuçlandırması pek şiddetli olandır.”** (Maide Suresi 2)

Allah’ın eşsiz mesajının insanlara ulaştırılması ve bu sa-  
yede insanların Allah’a ve dine yaklaştırılması için yapıla-  
cak her faaliyet, bu faaliyetin bir parçası olan kullara hem  
bu dünyada hem de ahirette göz aydınlığı olacaktır. Ayetin  
ifadesi ile iman edip hayırlı işler yapanlar, yaratılmışların en  
hayırlılarıdır:

**“(Ve) iman edip doğru ve yararlı işlerde bulunanlar,  
işte onlar, bütün yaratılmışların en hayırlılarıdır.”** (Bey-  
yine Suresi 7)

Bu yüzden imkânlarımızı Allah’ın rızasına uygun hayır-  
lı işlerde kullanarak sonunda Allah’a döneceğimizi sürekli  
olarak hatırımızda tutmamız gerekir:

**“O halde hayırlarda yarışın. Tümünüzün dönüşü Al-  
lah’adır.”** (Maide Suresi 48)

Ahirette hepimiz bu dünyadaki eylemlerimizin yani ken-  
di çabamızın karşılığını göreceğiz. Bu yüzden başkalarının  
ne yaptığına bakmayı ya da sorumluluklarımızı başkalarının  
üzerine yıkmayı bırakıp, kendi nefsimiz için elimizden gele-  
nin en iyisini yapmamız gerektiğini bilmeliyiz:

“Kesinlikle hiç kimse bir başkasının sorumluluğunu taşımaz. Ve insan başkasının değil, sadece kendi çabasının karşılığını görecektir. Ve onun çabası, günü geldiğinde kesinlikle gözler önüne serilecektir. Sonunda (yaptıklarının) karşılığı eksiksiz verilecektir.” (Necm Suresi 38-41)

Ey Allahım!

Bunca zaman kötülüğü senden bilerek yanılmışım.  
Meğer tüm güzelliklerin sahibi sen, tüm  
kötülüklerin nedeni ise benmişim. Sen emanetini  
bizden geri almadan önce, kötülüklerimizi  
iyiliklere çevirme fırsatı ver bize.

## İnsanlardan Değil, Allah'tan Utanmaktan Korkalım

Çoğu zaman hiç ölmeyecek ve öldükten sonra tekrar diriltilerek Allah'ın huzuruna getirilmeyecek gibi yaşarız. Böyle yaşadığımız için de tüm hesaplarımızı sadece bu dünya için yaparız. Örneğin sadece bu dünyadaki başarılarımızın, emellerimizin peşine düşer, sadece bu dünya ile ilgili kayıplarımızın üzüntüsünü çeker ve sadece bu dünyada utanıp rezil olmaktan korkarız. Yine birçoğumuz, insanların kınamasından korktuğumuz kadar Allah'ın kınamasından korkmayız. Yine sadece bu dünyada gittiğimiz her yerde iyi karşılanmak, saygın bir yere sahip olmak, insanlardan iltifat görmek isteriz. Oysa kalıcı değildir bu dünyadaki yerimiz. Bizi kınamalarından çekinip korktuğumuz insanlar da kalıcı değillerdir. Üstelik gerçek anlamda Allah'a teslim olmuş inananlar, kendilerini kınayabilecek kimselerin kınamasından çekinmeyenlerdir:

**“Bunlar (inananlar) Allah yolunda mücadele eder ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar.”** (Maide Suresi 54)



Planlarımızı kalıcı olmadığımız yere göre yaparsak, kalıcı olacağımız yerde, utanç ve hüznü duyarız.

Hesap günü Allah'ın huzuruna getirildiğimizde, derin bir pişmanlık ve utanç duyacak bir hayat yaşamak da, hesap gününün mutlaka geleceği bilinciyle erdemli bir hayat yaşamak da insanın kendi elinde. Gerçek anlamda iman etmek isteyen kişi, tüm hesaplarını hesap gününe göre yapması gerektiğini bilmeli. Dünyasından önce ahiretini düşünmeli.

Dünya hayatındaki hata, kayıp ve pişmanlıklarımız, imkân dahilinde telafi edilebilir. Oysa geri dönüşün mümkün olmadığı ve pişmanlığın fayda vermediği o günde, bir şeyleri telafi etmek, dünya hayatında sahip olduklarımızı fidye olarak vermek ya da birilerinden yardım görmek mümkün değildir. Bu yüzden gerçek anlamda korkulması gereken şey, hesap günü utanç içinde olmaktır. Bu dünyada utanmaktan korktuğumuz insanları hesap günü unutacak ve sadece Allah'tan utanmaktan korkacağız.

Hayatımızı bu gerçeğin farkında olarak yaşamamız, hesap günü utanıp rezil olmamak için davranış ve seçimlerimizi gözden geçirmemiz ve bu konuda bizi desteklemesi için Allah'a dua etmemiz gerekir:

**“Ve beni diriliş gününde utandırma. O gün malın da, çocukların da bir faydası olmaz. Ancak Allah'a düzgün bir kalp ile gelen hariçtir.”** (Şuara Suresi 87-89)

Hesap günü Allah'ın huzurunda utanmaktan korkarak yaşayan kişi, bu dünyada da utanılacak bir şey yapmaktan uzak durur. Dolayısıyla Allah'ın huzurunda utanmaktan korkan kişi için bu dünyada utanılacak bir şey yoktur.

Esasında hepimiz bu dünyaya yapayalnız geliriz. Anne babamız alıp bizi bir kenara bıraksa belki de yok olur gideriz. Hesap günü Allah'ın huzuruna da yapayalnız geleceğiz. Bu dünyada güvendiğimiz hiçbir şeyi yanımızda götüremeyeceğiz:

**“Ve (Allah diyecek ki): İşte şimdi bize yapayalnız geliniz, tıpkı sizi ilk yarattığımız gibi; dahası, size verdiğimiz her şeyi arkanızda bıraktınız. Sizin lehinize Allah'a ortak olduğunuzu sandığınız o şefaathçilerinizi neden şimdi yanınızda göremiyorsunuz? Artık (dünyadaki hayatınız ile) aranızdaki bütün bağlar kopmuştur ve bütün dost sandıklarınız sizi yapayalnız bırakmıştır.”** (Enam Suresi 94)

Görüldüğü gibi insan hesap günü Allah'ın huzurunda tek başına kalacaktır. Bu yüzden insanlardan utanmaktan değil, bu hayatı bize veren ve verdiği hayatın hesabını soracak olan Allah'tan utanmaktan korkmalıyız.

Allah kadar rahmet ve merhamet sahibi, affetmeyi seven, affetmek için çeşitli fırsatlar veren, Allah kadar iyilik, güzellik ve sevgi ile muamele eden ve Allah kadar sözüne sadık olan kim vardır? Şüphesiz tüm yüce ve güzel özelliklerin olabilecek en üst seviyede bulunduğu tek varlık Allah'tır. Allah, iman ederek iyi ve güzel olana yönelen erdemli kullarına kendisinden bir bağışlama, hoşnutluk ve nimetlerle dolu cennetler için söz vermiştir. Şüphesiz Allah hiçbir şekilde sözünden dönmeyecektir. Ahirette rezil olmamak için Allah'ın vaadini hak edecek şekilde tıpkı O'ndan geldiğimiz gibi samimi ve temiz bir kalp ile yine O'na dönmemiz gerekir:

“Ey Rabbimiz! Sen birini ateşe soktun mu onu tam rezil etmişsindir. Zalimlerin, yardımcıları olmayacaktır. Ey Rabbimiz! Bir çağırıcının, ‘Rabb’inize inanın!’ diye imana çağırıldığını işittik ve iman ettik. Ey Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla bizim. Kötülüklerimizin üstünü ört ve gerçek erdem sahipleri olarak ölmemizi nasip et bize. Ey Rabbimiz! Resullerin aracılığıyla bize vaat etmiş olduğunu da bize ver, kıyamet günü bizi rezil etme. Sen, vaadine asla ters düşmezsin.” (Âli İmran Suresi 192-194)

Allah rahmet ve merhameti ile birlikte doğruluk sahibidir. İstemediği bir şeyi beklemez. Hesap günü insanı şaşkırtmaz, aldatmaz ve kandırmaz. Hak edene hak ettiğini en güzel ve en hassas şekilde verir. İyilikle gelene fazlasını verir, kötülükle gelene ise geldiği kötülük kadarını. Allah peşinen verdiklerinin ve erdemli kişiler olduğumuz takdirde vermeyi vaat ettiklerinin yanında kayda değer bir şey istemez bizden.

Yeter ki biz kulluğumuzu bilelim. Sorumluluk bilinci ile yaşayalım. Farkında olanlardan olalım. Allah, biz hiç hak etmesek de, rahmeti ve sevgisi ile muamele edecektir bize:

“(İnananlar) işittik ve itaat ettik; bağışlamamı dileriz ey Rabbimiz, dönüş sanadır! dediler. Allah hiç kimseye taşıyacağından fazlasını yüklemez. Herkesin kazandığı iyilik kendi lehine, işlediği kötülük de kendi aleyhinedir. Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak, bundan dolayı bizi sorguya çekme! Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yük yükleme! Rabbimiz! Güç yetiremeyeceğimiz yükü bize taşıtma! Günahlarımızı affet, bizi bağışla, bize merhamet et! Sen bizim Mevla’mızsın; hakikati inkâr edenlere karşı yardım et bize!” (Bakara Suresi 285-286)

Allah bizden kendisine gönülden bağlı, bizi her an görüp bildiğinin farkında olan ve sorumluluk bilinci ile hareket eden erdemli kullar olmamızı ister:

**“De ki: Size bir tek öğüdüm var; ister başkalarıyla birlikte iken ister yalnız, (daima) Allah’ın huzurunda (bulduğunuzun bilincinde) olun.”** (Sebe Suresi 46)

**Ey Allahım!**

İnsanlardan utanmaktan korktuğum kadar senden utanmaktan korkmamışım. İnsanları ölçü aldığım kadar seni ölçü almamışım. Senin hesabının herkesin hesabından büyük ve zorlu olduğunu bilememişim. Şimdi tüm utancım ve pişmanlığım la kapına geldim. Sen öyle yüce bir rahmet sahibisin ki, tüm kalbimle inanıyorum, pişmanlıkla sana geleni geri çevirmeyeceksin.

## Hayırlısını İsteyelim ve Allah'tan Rız Olalım

Şu dünya hayatında, isteklerimizin yerine gelmesi için yapmayacağımız şey kalmaz çoğu zaman. Hayattan hep bir şeyler bekleriz; hiç bitmez isteklerimiz. Hep bir koşturmaca, bir tür telaş içindeyiz. Nefsimizin isteklerinin yerine gelmesi için aceleciyken, Allah'ın isteklerini yerine getirmek için tembeliz. Bu acele ve telaş içinde, ömür törpüsünde tükenir gideriz. Oysa gerçek anlamda edinebilmek için önce istemeyi bilmeliyiz. İstemek için önce hak etmeliyiz. Allah'tan isteklerimizin değil, hayırlısının olmasını dilemeliyiz.

Bazen kendisi için hayırsız olacağını bilse de bazı şeyleri ister insan. Yani kendi eliyle nefesine zulmeder. Allah ise bunca cahilliğimize rağmen, rahmet ve merhameti ile yine de bizim için hayırlı olanı diler. Çünkü bizim için gerçek anlamda hayırlı olanı yalnız Allah bilmektedir:

**“Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz.”** (Bakara Suresi 216)

İnsanın üzüntüye kapılıp ümitsizliğe düşmesinin sebebi, isteklerinin gerçekleşmemesidir. Allah'tan hayırlı olanı is-

teyen insan için isteğinin gerçekleşmemesi gibi bir şey söz konusu değildir. Sonuç ne olursa olsun isteyen, verenden razıdır. Böylesi için hüznün ve ümitsizlik yoktur. Çünkü her durumda Allah, kulunun durumundan haberdardır. Allah'tan razı olandan, Allah da razı olacaktır. Zaten gerçek anlamda Allah'a teslim olmak, Allah'tan razı olmaktır.

Ayetin ifadesiyle Allah'ın ayetlerine içtenlikle teslim olan, öncülük eden ve bu yüzden karşılaştıkları zorluklara göğüs geren erdemli kulların Allah'tan razı olması gibi Allah'tan razı olmamız gerekir:

**“Allah onlardan razı olmuştur onlar da Allah'tan.”**  
(Tövbe Suresi 100)

Allah, bu dünyada kendilerinden razı olduğu ve kendisinden razı olarak O'na sadakatle bağlanan kullarından ahirette de razı olacak, kulları da Allah'tan razı olacaktır:

**“Bugün, sözlerine sadık olanların sadakatlerinin hayrını görecekları gündür. Zemininden ırmaklar çağlayan, içinde ebedi kalacakları cennetler onlarıdır. Allah onlardan razı, onlar da Allah'tan razıdır: İşte bu muhteşem bir başarıdır.”** (Maide Suresi 119)

Dolayısıyla “Allahım neden isteklerime cevap vermiyor, neden beni duymuyorsun!” demeyelim. Çünkü Allah her an bize yakın, her an bizi duyan ve her halimizden haberdar olandır. Bize düşen Allah'a içtenlikle güven duymaktır:

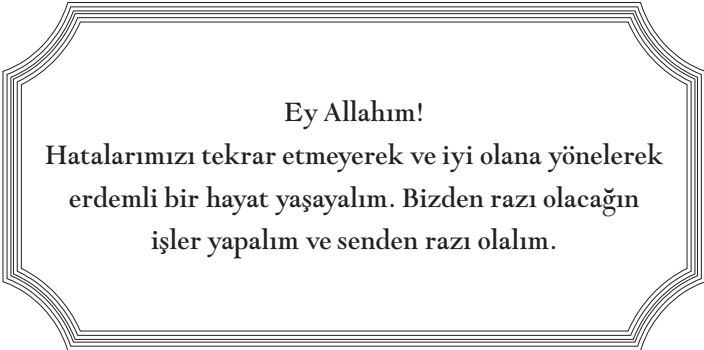
**“Eğer kullarım sana benden soracak olurlarsa, iyi bilsinler ki ben çok yakınımdır: Bana dua edenin çağrısına hemen karşılık veririm. Öyleyse onlar da bana karşılık versinler ve bana tam güvensinler ki, hak yoluna yöneltilsinler.”**  
(Bakara Suresi 186)

Gönülden inanan kul için ümitsizlik yoktur. Güzel düşünüp hayırlı işler yapanlar ve tam bir teslimiyet ile Allah’tan razı olanlar için Allah’ın rahmeti yakındır:

**“Ürpererek ve ümit ederek dua edin O’na. Hiç kuşkusuz, Allah’ın rahmeti, güzel düşünüp güzel iş yapanlara çok yakındır.”** (Araf Suresi 56)

Esasında imtihan dünyasında olduğumuzdan kul için asıl mesele bu dünya hayatındaki isteklerinin gerçekleşip gerçekleşmemesi değildir. Asıl mesele, Allah’ın razı olacağı ve Allah’tan razı olmuş biri olarak yaşamak, bu hal üzere ölmek ve bu hal üzere Rabb’ine dönmektir:

**“Ey mutmain (tatmin bulmuş) nefis! Razı edici ve razı edilmiş olarak dön Rabb’ine.”** (Fecr Suresi 27-28)



## Hak Ettiği Değeri Verelim Allah'a

Unutmamak gerekir ki ancak Allah varsa insanın bir anlam ve değeri var demektir. Allah bizi seven ve sahip olduğumuz tüm değeri bize verendir. Biz nankörlük ederek hak ettiği değeri vermesek de Allah'a, O, hak etmediğimiz kadar bize değer vermiştir. Bunun sebebi bellidir. Biz nefsimize zulmederek yüz çevirsek de Allah'tan, O yine de rahmet ve sevgisi ile bize fırsat vermiştir. Çünkü biz, dünyalık sevgi ve tutkulara karşı zengin ama Allah'a olan sevgi ve muhabbetimizde fakirken, O, bize olan sevgi ve muhabbetinde zengin ve cömerttir.

Hak etmediğimiz bir durum ve davranış ile karşılaştığımızda ve üstelik sevdiğimiz insanlar bize bunu yaptığında derin bir sarsıntı duyuyor ve haliyle bunu hak edecek bir şey yapmadığımızı düşünüyoruz. Peki, nasıl oluyor da kendimize hak etmediğimiz şekilde davranılmasını istemiyorken Allah'a hak etmediği bir şekilde davranabiliyor ve O'nunla aramıza mesafe koyabiliyoruz? Nasıl oluyor da bize hiç ama hiç ihtiyaçı olmayan ve dilediği anda bizi yok edebilecek olan Rabb'imize gönül koyar ya da naz yapar gibi davranabiliyoruz?



Bizim için çok değerli olan ve çok sevdiğimiz biri ile aramız açılrsa günlerce kendimize gelemiyorken seilmeyi en çok hak eden ve bizi herkesten çok seven Rabbimiz ile aramızı açıyor ve bundan dolayı hiç üzüntü çekmiyoruz. İnsan çok sevdiği ve güvendiği insanların yakınında olmak ister. Zorluk ve sıkıntı anında onlardan destek alır. Esasen gerçek anlamda iman bilincine erişmiş kul için insanı tam olarak tatmin edecek yakınlık Allah ile kurulandır.

Yine sevdiklerimiz bizi terk etse, “Sensiz yaşayamam ben. Ne olur terk etme beni” deriz. Peki, bunu Allah için söyleyebilir miyiz? Çok sevdiğimiz biri hayatımızdan çıktığında bazen yaşamanın anlamının kalmadığını söyleriz. Peki, Allah olmadan yaşayabilir miyiz? İçinde Allah’ın olmadığı bir hayata anlamlı ve değerli bir yaşam diyebilir miyiz?

Birisi anne babamızın, eşimizin, evladımızın ya da çok sevdiğimiz bir yakınımızın hayatını kurtarsa bir düşünelim ne kadar minnet duyar ve borçlu hissederiz kendimizi ona. “Sana bir hayat borçluyum” deriz ve vefalı biriysek şayet belki de bir ömür kendimizi ona borçlu hissederiz. Yine örneğin bir doktor yoğun çabaları sonucu ölümü beklenen bir yakınımızı son anda kurtarsa, “Dile benden ne dilersen” der ve ne yapsak da ona olan borcumuzu ödeyemeyeceğimizi düşünürüz. Bizim ya da bir yakınımızın hayatını kurtardığını düşündüğümüz bir insana karşı kendimizi bu kadar borçlu ve minnet altında hissediyorken kurtarılan o hayatı bize veren ve kurtarılması için sebepleri vesile kılan Allah’a olan minnetimiz ve borcumuz nerede? Şayet son andaki müdahale ile ölümün elinden kurtulsak, birçoğumuza göre yetiştirildiğimiz hastane ve bize müdahale eden doktordur bizi hayata bağlayan ve teşekkürü hak eden. Yakınımızın hayatı son bulduğundaysa işte o zaman Allah olur onu zamansız

bir şekilde bizden alan ve şikâyeti hak eden. İşte bu kadar uzağızdır Allah'a. Oysa veren de O'dur, alan da. Bu yüzden verdiğinde de şükretmek gerekir, aldığında da.

Nasıl bir durumla karşı karşıya olursak olalım en fazla değeri Allah'a vermemiz ve yine en fazla O'na yakın olmamız gerekir. Çünkü insan en fazla Allah'a yakın olduğu zaman güvende hisseder kendini. Allah bizi bu kadar seviyor ve bize yakın duruyorken nedir bizdeki bu soğukluk, uzaklık ve güvensizlik? Şüphesiz Allah kendisine yakın olmak isteyen kullarına yakın olan ve onların yakarışlarına en güzel şekilde karşılık verendir:

**“Yalnız Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) yarattı ve onda ömür geçirenler kıldı. Öyleyse günahlarınız sebebiyle O'ndan bağışlanma dileyin ve sonra da tövbe ve pişmanlık ile O'na yönelin. Şüphesiz benim Rabb'im, (kendisine yönelen herkese) yakınlık gösterendir, (dualara) en güzel şekilde karşılık verendir.”** (Hud Suresi 61)

**Ey nefsim!**

**Herkesten çok sevilmeyi hak edecek birine mi  
muhtaçsın? Şöyle bir bak etrafına, Allah'tan başka  
kimi bulacaksın?**

## Nefsimizi Dünyaya Değil, Allah'a Adayalım

İnsanın hayatı başkaları için değil, Allah için olmalıdır. O'nun verdiği hayat, O'ndan başkası için yaşanmaz. İnsan varlığını, varlığını borçlu olduğuna adanmalıdır. Nefsini, benlik iddiasından sıyrıp, Allah'a gönülden teslim olmanın ateşi ile yakmalıdır. Nefsine değil, Allah'a tapmalıdır. Kendi eliyle kendini ateşe değil, erdemli kullar arasına sokmalıdır. Allah'a adanmayan bir hayat dünyaya adanır. Hayatını dünyaya adayan insan, aldanır. Oysa dünya hayatı amaç değil, Allah rızasına uygun erdemli işler yapmamız için araçtır. Bu gerçeği unutarak kendini dünya hayatına adayan insan, araç olanı amaç haline getirir.

Kuran, nefsimiz ile yüzleştirerek şöyle sorar bize:

**“Ey insan, bu kadar yüce ve cömert olan Rabb'ine karşı seni aldatıp yanıltan nedir?”** (İnfitar Suresi 6)

Yine ayetler bu geçici dünya hayatını ahirete tercih ettiğimizi söyler bize:

**“Hayır siz, dünya hayatını seçip üstün tutuyorsunuz. Oysa ahiret daha hayırlı ve sürekli­dir.”** (Alâ Suresi 16-17)

Oysa insan, dünya ve ahiret arasında Allah'ın ayetlerine uygun bir denge gözetmelidir. Dünyasından da geçmemeli, ahiretini de terk etmemelidir. Dünya hayatı, ahiret bahçesi için ekim yeridir. Dünya tarlasına güzel şeyler ekenler, ektikleri güzel şeylerin meyvesini hem dünyada hem de ahirette yerler. Dünya tarlasına kötü ve çirkin şeyler ekenler ise hem bu dünyada hem de ahirette ektiklerini kendilerine zehir ederler.

Kuran ayetleri gerekli her konuda olduğu gibi bu konuda da insanı kendi ile yüzleştirir. Dünya hayatında kendimizi kalıcı sanarak nefsimizin arzularına göre bir hayat yaşarız. Oysa insan, yaptıklarından dolayı ahlaken sorumlu tutulmadan dilediği gibi hareket etsin diye yaratılmamıştır:

**“İnsan, başıboş bırakılacağını ve dilediği gibi hareket edebileceğini mi sanır?”** (Kıyamet Suresi 36)

Bu dünyada, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarız. Oysa hesap günü tekrar diriltildiğimizde dünya hayatındaki yaşamımızın bir göz açıp kapama süresi kadar olduğunu anlarız. Gelmesinde hiç şüphe olmayan o güne tanıklık ettiğimizde bizi kendimizle yüzleştiren o müthiş soru çarpar yüzümüze:

**“Bizim, sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sandınız?”** (Müminun Suresi 115)

Şüphesiz bu dünya hayatı bir amaç ve anlamdan yoksun değildir. İnsanın var olmasının çok derin bir anlamı vardır. İnanan insan, hayatını, varlık amacına uygun programlamalıdır. Dünya hayatının amaçsız ve anlamsız olduğu düşüncesi, inkâr etmekte ısrar eden kişilerin iddiasıdır:

**“Biz gökleri, yeri ve bunlar arasındakileri bir amaç ve anlamdan yoksun yaratmadık; bu, inkârda direnenlerin bakış açısıdır.”** (Sad Suresi 27)

Şüphesiz kendi kendimizi kandırmamıza sebep olan ve bizi yanıltan nefsimizdir. Allah’a adamamız gereken nefsimizi dünyaya adarız. Oysa dünya hayatı, insanın kendini oyalayıp kandırdığı bir aldanış aracından başkası değildir:

**“Bu dünya hayatı, aldatıcı ve geçici bir tatmin aracından başka bir şey değildir.”** (Hadid Suresi 20)

Nefsimize zulmederek kendimizi aldatıcı bu dünya hayatına adarsak şayet hesap günü gerçek ile yüzleştiğimizde kendi nefsimiz aleyhinde tanıklık edeceğiz:

**“Ey cin ve insan topluluğu, içinizden size ayetlerimi aktarıp okuyan ve size bu karşı karşıya geldiğiniz gününüzle sizi uyarıp korkutan elçiler gelmedi mi? Onlar: ‘Nefislerimize karşı tanıklık ederiz’ derler. Dünya hayatı onları aldattı ve gerçekten gerçeği yalanladıklarına dair kendi nefislerine karşı tanıklık ettiler.”** (Enam Suresi 130)

Böylesi bir utançtan korunmak için nefsimizi Allah’a adayarak erdemli bir hayat yaşamamız gerekir.

Gerçek anlamda inanmak ve inancının gereğini yerine getirmek isteyen akıl ve vicdan sahibi kişinin, dünya hayatının aldatıcı ışıltısından kendini koruması, hem gerçek hem de kalıcı olanın Allah katında olduğunu bilmesi ve sürekli olarak bu gerçeği hatırında tutması gerekir:

**“(Unutmayın ki) size ne verildiyse bu dünya hayatından (geçici) bir zevk almanız içindir. Allah katında olan ise daha iyi ve daha kalıcıdır. (Bu ödül) iman eden ve Rab’lerine güvenenler (içindir).” (Şûra Suresi 36)**

**Ey nefsim!**

**Unutma ki bizi aldatan bu dünya,  
istediğimiz her şeyi alabileceğimizi sandığımız  
ama sahip olduğumuz her şeyi bizden alan bir  
dünyadır. Kalıcı ve güzel olan hayat,  
Allah katındadır.**

İnsan bu dünyada kalıcı olduğunu sanarak oyalanmakta, ölüm gerçeğini ve asıl gerçek hayatın ahiret olduğunu unutmaktadır. Bu unutkanlığın sebebi ise aklımızı gerektiği gibi kullanmamamızdır. Çünkü aklını gerektiği gibi kullanan insan, böylesi bir gerçek karşısında duyarsız ve dikkatsiz olamaz:

**“(Şayet akıllarını kullansalardı bilirlerdiler) bu dünya hayatı, yalnızca bir oyun ve (eğlence türünden) tutkulu bir oyalanmadır. Gerçekten ahiret yurdu ise, asıl hayat odur. Keşke bunu bilselerdi.” (Ankebut Suresi 64)**

Gerçek anlamda iman eden ve aklını kullanan bir insan, dünya hayatının geçici süsüne aldanmaz. Dünya hayatının geçici süsüne ancak gerçeği inkâr edenler aldanırlar. Ger-

çeği inkâr edenler dünyaya aldandıkları için, ahiret hayatını dünya hayatına tercih eden iman sahiplerini anlamaz ve onlar ile alay ederler. Oysa kıyamet günü gerçek apaçık ortaya çıkacak ve iman edenler, gerçeği örten inkârcılardan üstün bir konumda olacaklar:

**“Gerçeği örten inkârcılara dünya hayatı güzel görünür; bu yüzden inananlarla alay ederler. Sorumluluk bilinci ile hareket eden (inananlar) kıyamet günü onlardan üstün bir konumda olacaklar. Allah dilediğine hesapsız rızık verir.”** (Bakara Suresi 212)

Erdemli insan, farkında olan ve sorumluluk bilinci ile davranan insandır. Varlığının bir amacı olduğunu bilen ve varlığını, kendisine bu varlığı verene armağan edendir. Bu yüzden ayetler peygamberimiz üzerinden tüm insanlara seslenerek bu gerçeği zihnimize ve kalbimize yazmamızı istemektedir:

**“Rabb’inin adını an ve bütün varlığınla kendini O’na ada.”** (Müzzemmil Suresi 8)

Gerçek anlamda iman etmek ve imanın gereğini en güzel şekilde yerine getirmek isteyen erdemli kullar, Allah’a olan kulluklarını hem ibadetleri hem de hayra ve barışa yönelik güzel eylemleri ile ortaya koyarak sorumluluk bilinci içinde yaşarlar. Aynı zamanda onlar, Allah uğrunda üstün bir çaba ortaya koyarak mücadele ederler:

**“Ey iman edenler! (Allah’ın huzurunda) eğilin, yere kapanın ve (yalnızca) Rabb’inize kulluk edin ve iyi işler yapın ki, kurtuluşa, esenliğe erişesiniz! Ve Allah uğrunda üstün çaba sarf ederek gereği gibi mücadele edin.”** (Hac Suresi 77-78)

Tüm peygamberler insanları, Rab’lerinin terbiye ediciliğine gerçek anlamda teslim olan ve vahyin yol göstericiliğinde önce kendine sonra da başkalarına, vahyin güzelliklerini göstermeye adanmış kullardan olmaya çağırılmışlardır:

**“İlahi kelamın bilgisini yayarak ve kendiniz (onu) derinlemesine inceleyerek kendini Allah’a adayan kullar olun!”** (Âli İmran Suresi 79)

İşte ancak böyle bir hayat yaşanılmaya değerdir ve ancak böyle yaşanan bir hayatın hakkı ve hesabı verilebilir:

**“De ki: Benim tüm istek ve arzum, bütün ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabb’i olan Allah içindir.”** (Enam Suresi 162)

Kendimizi Allah’a adamamız gerektiği gibi, yetiştireceğimiz çocuklarımızı da Allah’ın izni ve yardımı ile adanmış kullar olarak yetiştirmeye gayret etmemiz gerekir. Bir anne ve babanın çocuğuna yapabileceği en büyük iyilik, onun iman, erdem ve şahsiyet sahibi biri olarak yetişmesine ve örnek bir insan olmasına destek vermektir. Yine bir anne babanın çocuğuna bırakabileceği en büyük miras imanlı ve erdemli bir hayattır. Biz genelde daha annesinin karnında



olan çocuğumuza gelecekle ilgili planlar yapar ve meslekler seçeriz. “Benim oğlum-kızım doktor, mühendis, sporcu ya da sanatçı olacak” deriz:

**“Mal, mülk ve çocuklar geçici dünya hayatının süsleridir; ama ürünü kalıcı olan dürüst ve erdemli davranışlar ise, karşılığı bakımından, Rabb’inin katında daha değerli ve bir ümit kaynağı olarak daha verimlidir.” (Kehf Suresi 46)**

Peygamberlerde olduğu gibi gerçek anlamda inancını içselleştirmiş erdemli kullarda da bizim için güzel örnekler vardır. Hz. Meryem’in annesi, daha yavrusu karnındayken onu Allah’a adanmış ve bu adamasının Allah tarafından kabul edilmesini istemişti:

**“Hani İmran’ın kadını demişti ki: Rabbim! Karnımdaki çocuğu, (her tür iç ve dış ayartmalardan) özgür olarak sana adadım: Benden kabul buyur! Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.” (Âli İmran Suresi 35)**

**“Ben onu ve soyunu taşlanmış şeytanın şerrinden korumanı diliyorum.” (Âli İmran Suresi 36)**

Allah, onun duasını kabul etmiş ve Hz. Meryem’in güzel bir çiçek gibi yetiştirilmesini nasip etmişti. Kendini ve karnındakini Allah’a adayan kullar, Allah’ın lütuf ve izni ile adanmış kullar doğururlar. Hz. Meryem de Allah’ın izni ile kendini Allah’a adayanların ve gerçek erdem sahibi olanların en önde gelenlerinden biri olan Hz. İsa’yı dünyaya getirmiştir.

Kendimize şunu sormamız gerekir: Biz çocuğumu-  
zu Allah'a adayabilir miyiz? Ya da şöyle de sorabiliriz: Biz  
çocuğumuzu bizi verene verebilir miyiz? Şayet onları ger-  
çekten seviyor ve hem bu dünyalarını hem de ahiretleri-  
ni önemsiyorsak onları erdemli ve şahsiyet sahibi bireyler  
olarak yetiştirerek Allah'a adamamız gerekir. Çünkü Allah  
kadar kuluna sahip çıkacak, onu en güzel şekilde koruyup  
kollayacak ve onun için en hayırlı olanı nasip edecek başka  
kimse yoktur. Bu eşsiz adanmışlığın hepimize güzel bir ör-  
nek olması ve bize, Allah'ın has kullarından olma yolunu  
göstermesi gerekir.

**Ey nefsim!**

**Kulluk görevlerinin önüne geçmişse şayet,  
sahip olduğun tüm görev ve sorumlulukları unut!  
En öncelikli ve şerefli görevin; Rabb'ine kulluk.**

## Allah'ı Çok Sevelim ve Sevgisini Hak Edelim

Küçük yaşlardan itibaren Allah ile korkutulmuş bir toplumda; Allah'ın sevginin, rahmetin, merhametin ve tüm güzelliklerin kaynağı olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesine şaşırılmamalıdır. Allah'ın sevgisini kaybetmek ile değil, bize ceza verip azap etmesiyle korkutulmuşuz. Bu korku sebebiyle çoğu zaman farkında olmadan, Allah ile olan en doğal sevgi ve güven bağımızı bozmuşuz. Yaptığımız hatalar çocuktur denilerek hoş karşılanmamış ve bazı büyüklerimizden “Allah seni sevsin” cümlesi yerine “Allah cezanı versin” cümlesini duymuşuz.

Oysa sürekli olarak “Allah çarpar!” “Kuran çarpar!” ya da “Anne babanı üzersen, dediklerini yapmazsan, Allah seni cezalandırır!” şeklinde çocuk üzerinde otorite kurmak ve istediğini yaptırmak için Allah'ı sürekli cezalandıran bir güç olarak tanıtmak çok yanlıştır. Bazı anne ve babaların isteklerini yapmadıkları bir anda başlarına bir şey gelen çocuklara, “Bak işte dediğimi yapmadığın için Allah seni cezalandırdı!” şeklinde cümleler kurmaları sebebiyle Allah, o masum zihne sahip çocuğun hayal dünyasında korkutucu ve cezalandırıcı bir varlığa dönüşmektedir.

Oysa çocuk doğru olmayan bir davranış sergilediğinde “Allah seni cehennemde yakar!” “Taş yapar!” “Kör eder!” gibi tehditlerle değil, “Allah bu tarz davranışlardan hoşlanmaz, bu davranışı sevmez...” ya da “Allah şu davranışları daha çok sever...” gibi sevgi dolu cümleler ile ifade etmek ve doğrudan çocuğu değil eylemi hedef almak gerekir. Çocuk, korktuğu için değil, Allah’ı sevdiği için O’nun hoşlanmayacağı bir şeyi yapmaktan uzak durması gerektiğini bilmelidir. Çocuk bazı şeyleri fark etmeye başladığı andan itibaren en çok Allah’ı sevmesi gerektiğini hissetmelidir. Bunun için anne ve babanın da en çok Allah’ı sevmeleri ve bu sevgilerini her durumda ortaya koymaları gerekir. Buna rağmen çocuklara, “Annemi mi yoksa babanı mı daha çok seviyorsun?” der ve duygu istismarı ile aile içi sevgi yarışına gireriz ama en çok Allah’ı sevmeleri gerektiğini onlara hiç hissettirmeyiz.

Peki, yetişkinlere anlatılan bundan farklı bir Allah mı? İnsanlara Allah’ı ve dini anlatırken genellikle ceza, bela ve azap gibi korkular üzerinden anlatım yapıyor ve Allah’ın affedici, merhametli ve kullarına karşı sevgi dolu olduğunu ve pişmanlıkla tövbe edenlerin tövbesini kabul edeceğini çoğu zaman göz ardı ediyoruz. Biz hem kendimizi hem de başkalarını Allah’a yaklaştırmaya mı yoksa Allah’tan uzaklaştırmaya mı çalışıyoruz? İnsan sevdiğine yaklaşır, korktuğundan ise uzaklaşır. Şüphesiz Allah, gerektiğinde hak edenlere ceza da verir. Ancak rahmetinden önce azabından ve sevgisinden önce öfkesinden söz etmenin nedeni nedir? Rahmeti bu kadar geniş olan bir Rabb’imiz varken, insanları korkutup sindirmeye çalışmak neden?

Kendi hata ve günahlarımıza bakmadan, kendi nefsimizi kınamadan, sürekli birilerini kınıyor, Allah’tan bir yetki

almışız gibi insanları dinden çıkarıyor ya da cehennemlik ilan ediyoruz. Bunları yapabildiğimize göre demek ki gerçek anlamda Allah'tan hiç korkmuyoruz. İnsan ancak, Allah'a olan sevgisi ve muhabbeti sebebiyle içten gelen bir istekle kötülükten uzak durabilir. Sorsak Allah'tan korkan bir sürü insan var. O halde neden bu kadar kötülük var? İnsan korktuğu kişi için değil sevdiği kişi için fedakârlık yapar. Sevdiği kişi için sorumluluk üstlenir. Kulun önce Rabb'ini gönülden sevmesi gerekir. Gerçek sevgi zaten beraberinde o sevgiden mahrum kalma korkusunu getirecektir.

Allah'ın apaçık ayetleri kendisine hatırlatılmasına rağmen onlardan yüz çeviren kişi kendi nefsinin zalimidir. Onların hesabı Allah'a kalmıştır. Allah dilerse pekâlâ yaptıkları kötülüklerin acısını onlara tattıracaktır:

**“Rabb'inin ayetleri kendisine hatırlatılıp da, ardından onlara sırt çeviren kimseden daha zalim biri olabilir mi? Elbette biz, günahı hayat tarzı haline getirenlere yaptıklarının acısını tattırmayı biliriz.”** (Secde Suresi 22)

Allah'ın hesabı Allah'a aittir. Bizi ya da bir başkasını alıkadar etmez. Bize düşen, doğru, iyi ve güzel olanı en başta kendi nefsimize sonra da başkalarına göstermeye ve olabilecek en güzel tavır ve en yumuşak dille gerçekleri ortaya koymaya çalışmaktır. Gerisi özgür irade sahibi insanın kendi seçimine kalmıştır.

Korku dili değil sevgi dilidir insanı özü ile buluşturacak olan. Çünkü Allah, Vedud'dur; sevginin, muhabbetin ve tüm güzelliklerin kaynağı, seven ve sevilmeyi en çok hak edendir. İçimizdeki sevgi hissi en çok Allah'ı sevelim ve O'nu gönül tahtımızın tek gerçek hâkimi kılalım diye,

gerçek sevginin ve muhabbetin sahibi olan Allah tarafından verilmiştir bize. Çünkü Allah gerçek anlamda inanan, samimi, erdemli ve hakikatli bütün kullarını sevmektedir. Kuran'da geçen "hubb" ve "vudd" kelimeleri bu sevgi ve muhabbeti ifade etmektedir:

**"Ey inananlar! Eğer imanınızı kaybederseniz, Allah, zaman içinde (sizin yerinize) O'nun sevdiği ve O'nu seven insanlar geçirecektir."** (Maide Suresi 54)

Allah hem bizi hem de sevdiğimiz her şeyi yaratan ve hem kendisini hem de sevdiklerimizi bize sevdirendir. Tüm güzel duygu ve hisleri içimize verendir. Hatalarımıza rağmen bize karşı şefkatli olan ve her fırsatta bizi affetmek isteyenidir. Kendi rahmetinden ümit kestirmeyen ve hatalarımızdan dönmemiz için bize fırsat verip yol gösterendir. Öyle ki Allah sadece kendisine inanan, kulluk ve ibadet edenlere karşı değil, kendisini inkâr edenlere karşı bile rahman ve rahimdir. Azgınlıkları sebebiyle kullarına hemen ceza vermeyen ve kendileri ile yüzleşmeleri ve hatalarını fark etmeleri için cezalarını erteleyendir. Yeryüzünde kendi rızıkını taşımaktan âciz olan nice canlıları dahi rızıklandırandır. Allah, yaratıklarına olan sevgi ve muhabbeti sebebiyle vermiş olduğu nimetleri sayılamayacak derece çok olandır:

**"Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız, asla böyle bir işin altından kalkamazsınız! Gerçek şu ki, çok acıyan çok esirgeyen gerçek bağışlayıcı elbette Allah'tır."** (Nahl Suresi 18)

Kulunu, hak ettiğinden çok daha fazla seven ve ona karşı şefkatli olan Rabb'inin sevgisini karşılıksız bırakabilir mi

akıl, vicdan ve vefa sahibi biri? Onu bırakıp da başkalarına yöneltebilir mi sevgisini? O'ndan daha fazla sevlmeyi kim hak edebilir ki? Hangi şey insana, Allah'ın sevgisinden ve rızasından daha sevimli ve hoş gelebilir ki? O'nun bizi sevdiği kadar kim bize vefalı olabilir ki? Şüphesiz kimse olamaz.

Ancak buna rağmen biz hayatımızdaki birçok şeyi, Allah'ın sevgisinin önüne geçiririz. Kuran'da şu sözler ile dikkat çekilir bu gerçeğe:

**“De ki: Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, mensubu bulunduğunuz topluluk, kazandığınız mallar, kötüye gitmesinden kaygı duyduğunuz ticaret ve kendisiyle huzur bulduğunuz konaklar; Allah'tan, O'nun Elçi'sinden ve O'nun yolunda mücadele etmekten daha sevimli geliyorsa size, Allah'ın buyruğu gerçekleşinceye kadar bekleyin! Şüphesiz Allah, sorumsuzca davranan bir toplumu doğru yola yöneltmez.”** (Tövbe Suresi 24)

Oysa Kuran bize gerçek anlamda iman etmiş olanların Allah'ı her şeyden daha fazla sevdiğini söyler:

**“Halbuki imana ermiş olanlar, Allah'ı başka her şeyden daha çok severler.”** (Bakara Suresi 165)

Allah'ın bizi sevmesi ve gerçek anlamda O'nu sevebilmemiz için O'nun sevgisini hak edecek erdemlere sahip olmamız gerekir. Allah, kararlı bir iman ile bu imana uygun erdemli bir hayat yaşayan kullarına sevgisini bahşedecek, yarattıklarını onlara sevdirecek, insanlar tarafından da sevilen kullar olmalarını nasip edecek ve onlar için tarifsiz bir sevgi var edecektir:

**“Rahman (sınırsız rahmet kaynağı olan Allah), iman edip dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyanlar için, tarifsiz bir sevgi var edecektir.”** (Meryem Suresi 96)

Kendilerine sevgi ve muhabbet duyduğumuz yakınlarımızı ya da arkadaşlarımızı sevmemiz son derece doğaldır. Çünkü onlarla aramızdaki sevgiyi yaratan Allah’tır. Ancak Allah’tan başkalarını severken ölçülü olmamız gerekir. Bazen sevdiklerimize abartılı sözler sarf eder ve onları ölümsüz bir sevgi ile sevdiğimizi söyleriz. Ya da yine erdemli ve inanan bir insana yakışmayacak şekilde cümleler kurar ve “Senin için her şeyimi veririm. Gerekirse senin için ölebilirim” deriz. Peki, Allah için her şeyimizi verebilir miyiz?

Başkalarına olan sevgimizi Allah’ın sevgisinin önüne geçiririz. Şarkı sözlerine de yansımıştır bu tarz ölçsüz ve abartılı sevgi cümlelerimiz. Bazı şarkı sözlerinde “Bir Tanrı’ya taptım bir sana taptım...” “Sevdim seni Rabb’im kadar...” “Seni nasıl sevdim biliyor musun? Kulların Tanrı’yı sevdiği gibi...” “Evela Huda’yı tanımasaydım, vallahi güzel sen benim Allah’ım olurdun...” “Suçum nedir, seni Allah gibi bilip sana gönül verdiğim mi?” “İyi ki varsın. Sen gördüğüm en son ilahsın...” “Tapılacak kadınsın...” “Ben sana öylesi taptım inan. Böylesi aşka yasak tanımam...” “Sana taptım Allah gibi, söyle ne gelir elden?” “Seninle cehennem ödülüdür bana, sensiz cennet bile sürgün sayılır...” “Neyleyim sen yoksan eğer ahretin cennetini?” “Cenneti değişmem saçının teline...” “Benim sana yaptığım canım, aşk tadında ibadet...” şeklinde insanı Allah’a ortak koşmaya götürebilecek türden cümleler bulunmaktadır.

Bu şarkıları yazan ya da seslendiren kişilerin böyle bir kasıtı ve amacı olmasa da, ne kadar çok sevip gönül verdiklerini



ifade etmek için böyle abartılı cümleler kurmuş olsalar da yine de böylesi büyük bir hataya düşmekten uzak durmamız gerekir. Bazen hiç farkında olmadan bu tür şarkı sözlerine eşlik ediyor ve büyük bir günaha giriyor olabiliriz. Bu türden hatalara düşmekten Allah'a sığınmamız gerekir. Allah'a verilmesi gereken sevgi, başka hiç kimseye verilemez. Kimse Allah kadar sevilemez. Böyle uygunsuz sözler sarf etmemek için ne söylediğimizin bilincinde olmamız gerekir.

Üstelik bu iddialı sözlerimizin arkasında duracak kadar samimi de değildir. Bırakın ahiretteki zorluğu bu dünyadaki zorluklarda dahi hemen kendimizi düşünür ve yok olur gider aklımızdan bir anda "Senin için ölüyorum" dediğimiz sevdiklerimiz. Biz böyle iddialı sözler ile kendimizi ve çevremizi kandırsak da, kıyametin dehşeti karşısında yapacaklarımızdır bizim asıl gerçeğimiz:

**"O gün gökyüzü yanık yağ tortusu gibi kıpkızıl olacak. Bütün dağlar hallaç pamuğu gibi atılmış olacak. Bir dost başka bir dostu soramayacak. Onlar birbirlerinin görüş alanında olacakları (halde böyle olacak). O gün günahı tabiat edinmiş kişi, azaptan kurtulmak için öz evlatlarını fidye olarak vermek isteyecek. Eşini, kardeşini, kendisine sığınak olmuş bütün yakınlarını; dahası yeryüzünde yaşayan herkesi (fidye olarak vermek isteyecek) yeter ki kendisi kurtulabilsin diye."** (Mearic Suresi 8-14)

İşte insanlar olarak budur tek gerçeğimiz. Bu yüzden haddimizi bilmemiz ve altından kalkamayacağımız sözler etmekten uzak durmamız gerekir.

Gerçek anlamda ölümsüz bir sevgi, ölümlü olan bir insana değil ancak ölümsüz olan Allah'a verilebilir. Sevgi ve

muhabbeti var eden Allah, en çok sevilmeyi hak edendir. Bu yüzden içten bir iman ile Allah'a teslim olmuş biri, hiçbir sevgiyi Allah'ın sevgisinin önüne geçirmemeli ve başkalarını, Allah'ın razı olacağı şekilde sevmelidir. Bu yüzden kararlı bir tutku ile sevicek ve her türlü sevginin önüne geçirilecek tek varlık vardır, o da Allah'tır. Gerçek anlamda inanan bir kulun en büyük korkusu, Allah'ın sevgisinden mahrum kalmak olmalıdır. Gerçek sevgi, insanı güzel kılar. Güzel insan erdemli insandır. Erdemli insan, etrafına huzur, güven ve güzellik veren insandır.

Dünya nimetlerinin sevgisi imtihanın bir gereği olarak insana süslü ve çekici kılınmıştır. Ancak insan için en güzel ve hayırlı gelecek Allah katındadır:

**“Kadınlara, oğullara, altın ve gümüş cinsinden yığılmış servetlere, gözde nişan vurulmuş atlara, sürülere ve ekinlere tutkulu bir sevgi duymak insanoğluna cazip kılındı. Bütün bunlar dünya hayatının geçici zevkleridir, fakat en güzel gelecek Allah katındadır.”** (Âli İmran Suresi 14)

Gerçek kurtuluşa erişmek istiyorsak şayet günahlarımız için içten gelen bir pişmanlık ile tövbe etmeli ve hem rahmetin hem de sevginin kaynağı olan Rabb'imize yönelmeliyiz:

**“Öyleyse günahlarınız için Rabb'inizden bağışlanma dileyin ve sonra da tövbe ve pişmanlık içinde O'na yönelin! Şüphesiz Rabb'im, Rahim'dir, (rahmet ve merhametin kaynağıdır); Vedud'dur (sevginin kaynağı ve sevilmeyi en çok hak edendir).”** (Hud Suresi 90)

Şayet gerçekten Allah'ı seviyorsak ve O'nun tarafından da sevilme istiyorsak O'nun bizim hayır ve iyiliğimiz için göndermiş olduğu ayetlerini dikkate almamız gerekir. Bu gerçek, peygamberimiz üzerinden insanlara yapılan çağrı ile şu şekilde ifade edilir:

**“De ki: Eğer siz Allah'ı seviyorsanız beni izleyin ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın! Zira Allah çok bağışlayandır, eşsiz merhamet kaynağıdır.”** (Âli İmran Suresi 31)

**Ey Allahım!**

**Sevdiğin ve seni gönülden seven kullarımın arasına  
kat beni. Senin sevgin en büyük zenginliğimdir;  
hiçbir şeyi senden daha fazla sevmeyeyim.  
Dünya malı, onu isteyen olsun.  
Sen sevgin ile zengin et beni.**

## Hayatımızı Allah'ın Boyası ile Renklendirelim

Dünya hayatı insan için süslü ve çekici kılınmıştır. İnsan için sayısız güzel nimet yaratılmıştır. Ancak hayatın gerçek güzelliklerini görebilmek ve hayattan gerçek anlamda tat alabilmek için maddi boyutumuz yeterli değildir. Maddi anlamda alınan hazlar ve zevkler geçicidir. Güzelliklerin içine nüfuz edebilmek ise insanın ruhunda kalıcı ve güzel izler bırakır. Örneğin güzel bir çiçek sadece güzel renkleri ve kokusu olan bir bitkiden öte olur insan için. Onu sadece kafa gözü ile değil gönül gözü ile de görebilen kişi, Allah'ın muhteşem sanatının inceliklerini de görür ve bu bakış onda derin bir takdir ve hayranlık hissi uyandırır. Hayatın içindeki tüm güzelliklere aynı zamanda gönül gözü ile de bakabilmek ve ruhumuzun motiflerini bir kanaviçe gibi örecekle işleme-leri, bu hayranlık ve takdir duygusu ile yapabilmek gerekir. İnsan gerçekten görülmesi gerekeni ancak gönül gözüyle de bakabildiği zaman görebilir. Çünkü tek başına göz, gerçeği görmek için yeterli değildir.

Böyle olmayınca bizim için her şey sadece maddi boyutundan ibaret kalacak ve bu sığ bakış, bir anlamda bizi akıllı makinelere dönüştürecektir. Hayata doludizgin bağ-

lanan ve hiç ölmeyecekmiş gibi yaşayan insanların önemli bir kısmının hayattan beklentilerini karşılayamamalarının ve yaşamayı bu kadar sevmelerine rağmen yine de gerçek anlamda tatmin olamamalarının temel nedenlerinden biri, hayata yönelik bu sığ bakıştır. Bir düşünelim ne kadar çok şeye sahip olsak da yine de bir şekilde renksiz gelir hayatımız bize. Sürekli birbirini tekrar edip duran plan ve programlarımız zamanla boğmaya başlar bizi. Bir süre sonra iş hayatındaki amansız mücadelemizden ve sürekli olarak bir yerlere yetişme telaşımızdan da usanırız. Çoğumuz şikâyet ederiz esasında yaşadığımız hayattan ve sonunda “Hayatıma renk katmalıyım” diyerek arayışa başlarız.

Oysa hayatımıza gerçek anlamda renk katacak şey hayatımızı Allah’ın boyası ile renklendirmemizdir. İnsanın yaradılışı ile tam uyum gösterecek olan renk, Allah’ın insana sürmüş olduğu renktir. Bu gerçek Kuran’da şu şekilde ifade edilir:

**“(De ki: Hayatımız) Allah’ın boyası ile renklenir! Kim (hayata) Allah’tan daha güzel renk verebilir? Eğer gerçekten O’na kulluk ediyorsak!”** (Bakara Suresi 138)

Allah, özümüzü tertemiz kılıp en güzel şekilde var etmiştir. Biz ise kendi elimizle kendi özümüze ihanet ederek kendimizi kirletmişizdir. Kendi nefsimize yapmış olduğumuz bu ihanet, ayetlerde şu şekilde ifade edilmiştir:

**“Gerçek şu ki biz insanı en güzel şekilde yaratırız ve sonra onu aşağıların en aşağısına indiririz. İman edip erdemli ve kararlı işler yapanlar hariçtir. Onlar için kesintisiz bir ödül vardır. Öyleyse (ey insan) nedir bu ahlaki değerler sistemini (dini ya da hesap gününü)**

**yalanlamana yol açan? Allah hüküm verenlerin en iyi hükmedeni değil midir?” (Tin Suresi 4-8)**

Özümüze dönebilmek için nefsimizdeki kirlere ve paslardan arınmamız ve ruhumuza temiz hava aldirmamız gerekir. Bunun yolu, Allah'ın bize yaratılışımızdan vermiş olduğu fitrat (yaratılış) dinine dönmektir:

**“Böylece sen, batıl olan her şeyden uzaklaşarak yüzünü (özünü) kararlı bir şekilde (hak olan) dine çevir ve Allah'ın insan bünyesine nakşettiği fıtrata uygun davran (ki) Allah'ın yarattığında bir bozulma ve çürümeye meydan verilmesin. İşte dimdik ayakta duran din (budur). Ancak insanların çoğu bilmezler.” (Rum Suresi 30)**

Esasen bu, bir anlamda fabrika ayarlarına dönmek gibidir. Allah insanı güzel bir yaratılış üzerinde var etmiştir. Yaratılışına uygun davranarak özüne dönen insan, özünü bozan ve kirlen şeylerden arınır.

Gerçek anlamda Allah'a kulluk etmek istiyorsak şayet, hayatımızı renklendirmek için Allah'ın boyasını esas almamız gerekir. Ruh binamızın temeli, duvarları ve çatısı, Allah'ın boyası ile renklendirilmiştir. Biz nefsimize zulmederek özümüzden uzaklaştıkça, ruhumuzun renkleri de solmaya başlar. Ruhumuzun solan renklerini dünya hayatının yapay renkleri ile boyamaya çalışırız. Ancak ruhumuz yapay boya tutmaz. Zamanla kötü bir renk almaya ve koku yapmaya başlar. Yapay boya ruhumuzun gözeneklerini tıkar. Ruhumuz daralmaya başlar. Bir süre sonra nefes alamaz hale gelir. Bu esnada beden, dışarıda anlık mutluluklar yaşamaktadır. Oysa insan kendi eliyle içdünyasını karartmaktadır.

Kendi elimizle bunu yapmayalım kendimize. Allah'ın boyasını esas alalım, özümüze dönelim ve kendimize gelelim. Hayatımızı Allah'ın boyası ile renklendirelim. Bizi Allah yarattığına göre, Allah'tan daha güzel kimse renk veremez bize:

“Evet, gerçekten her kim tüm benliğini (özünü) Allah'a teslim eder ve iyilik yapanlardan olursa, Rabb'i katında mükâfatını görecektir ve böyleleri ne korkacak, ne de üzülecekler.” (Bakara Suresi 112)

Ey nefsim!

Şayet merak ediyorsan kendine en çok yakışacak rengi, kendine bir iyilik yap ve Allah'ın boyası ile boya kendini. Hayatına Allah'tan daha güzel kim renk verebilir ki?

## En Sağlam ve Güvenilir Bağ, Allah ile Kuralım

Aile bağı, akraba bağı, dostluk bağı, sahip olduğumuz mal ve mülk ile olan bağıımız, iş dünyasındaki bağlarımız, siyasi ve sosyal bağlarımız gibi birçok bağıımız vardır hayatta. Çoğu işimizde bu bağlarımızı güvenir ve ona göre hareket ederiz. Oysa gerçek anlamda inanmak ve inancının gereklerini yerine getirmek isteyen kişi için en sağlam ve en güvenilir bağ, Allah ile kurulandır. Kul, Rabb'ine sımsıkı sarılıp bağlanmalıdır:

**“Şu halde, artık salatı (namaz ve duayı) hakkını vererek yerine getirin ve zekâtı içten gelerek verin; bir de Allah'a sımsıkı bağlanın: O'dur sizin tek efendiniz; O ne güzel koruyup kurtarıcı ve O ne güzel yardımcıdır!”**  
(Hac Suresi 78)

Allah ile kurulan bağ dışındaki diğer tüm bağlar yıkılıp bozulabilir. Bizi hayal kırıklığına uğratabilir. Biz bunu hak edecek bir şey yapmamış olsak da insanlar tek taraflı olarak bizimle olan bağlarını koparabilirler.



Bu dünyada gerçek anlamda sağlam bir bağ kurmak ve kurduğu bağdan emin olmak isteyen kişi en sağlam bağ olan Allah'ın bağına, sıkıca sarılmalıdır. Çünkü insan o bağı ve güveni bozmadıkça Allah o bağı bozmayacaktır:

**“Kim güzel davranarak özünü Allah'a teslim ederse o, en sağlam kulpa yapışmıştır. Bütün işlerin sonu Allah'a varır.”** (Lokman Suresi 22)

Ey nefsim!

Şayet merak ediyorsan en sağlam ve güvenilir bağı,  
Allah ile kurulandır bağların en sağlam ve güvenilir  
olanı. Allah'tan daha güzel bağ kuran var mı?

## Rahata Erdiğimizde de Sağlam ve Kararlı Duralım

Allah, kulluğumuzdaki samimiyetimizin ortaya çıkması için çeşitli sınavlardan geçirir bizi. Bazen zorluklarla karşılaşır, ne yapacağımızı bilemez ve işin içinden çıkamayız. Güç yetiremediğimizi anladığımızdaysa içtenlikle Allah'ın destek ve yardımına sığınırız. O an öyle hissiyatı güçlü bir şekilde teslimiyet duyarız ki Allah'a, neredeyse içinde bulunduğumuz durumdan memnun olacak hale geliriz. Bazen sözlerimiz boğazımıza düğümlenir, bazen de gözyaşı dökeriz. Allah, kullarına olan rahmet ve sevgisinin bir yansıması olarak her zorlukla beraber bir kolaylık ve ferahlık yaratmıştır. Bu gerçek, sözlerin en güzeli olan Kuran'da şu şekilde yer almıştır:

**“Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Evet, her zorlukla beraber tarife sığmaz bir kolaylık vardır. Öyleyse (sıkıntıdan) kurtulduğun zaman da sağlam dur ve (özünü) yalnız Rabb'ine dön ve artık hep (O'na) yönelip meylet.”** (İnşirah Suresi 5-8)

Gerçek iman ve erdem sahipleri, zorluk anında olduğu gibi rahatlık ve ferahlık zamanında da içten ve kararlı bir şekilde Allah'a yönelir ve rahata erdiklerinde gevşeklik göstermeyerek sağlam duruşlarına devam ederler.

Biz çoğu zaman zorluk ve sıkıntı anında Allah'a yönelip yakarır, Allah bizi rahatlığa kavuşturduğunda ise O'na olan kulluk ve vefa borcumuzu unutarak dünya hayatına dalarız. Bu gerçek ayetlerde şu şekilde ifade bulur:

**“İnsana bir zarar dokunduğu zaman, gönülden katıksızca yönelmiş olarak Rabb'ine dua eder. Sonra ona kendinden bir nimet verdiği zaman, daha önce O'na dua ettiğini unuttur.”** (Zümer Suresi 8)

Unutanlardan ve yanılanlardan olmamak için her an Allah'a ihtiyaç içinde olduğumuzu hatırlamamız, rahatlık zamanında da en az zorluk zamanında olduğu kadar içtenlikle O'na yönelmemiz, zorluk anında sabrederek, ferahlık zamanında da şükrederek kulluğumuzdaki samimiyetimizi ortaya koymamız gerekir:

**“Eğer insana katımızdan bir rahmet tattırsak, sonra da onu kendisinden çekip alsak, hemen (önceki rahmetimizi) nankörce unutup umutsuzluğa düşer. Yine, başına gelen bir darlıktan, sıkıntıdan sonra bir bolluk, bir genişlik tattıracak olsak hemen ‘Tüm sıkıntı ve kötülükler benden uzaklaştı’ der (ve bunu kendinden bilir). Bu durumda o, bir sevinç şımarığı, bir kendini beğenmiş olur. Ancak sabreden, erdemli ve iyi işler yapan kimseler (bu**

tavrı takınmazlar); işte onlar için, ilahi bir bağış ve muhteşem bir karşılık vardır.” (Hud Suresi 9-11)

Ey nefsim!

Her defasında ümitsizliğe düşüp çaresiz kalınca mı  
Allah'a yöneleceksin? Her an O'na muhtaç olduğunu  
ne zaman öğreneceksin?

## Allah'ın Rızasını ve En Yüksek Cennetlerini Hedefleyelim

Sonsuza kadar yaşamak, hep var olmak isteriz. Bir anlamda yaratılışımızda kodludur bu isteğimiz. Oysa dünya hayatındaki varlığımız diğer tüm yaratılmış varlıklarda olduğu gibi ölümlü ve sonludur. Peki, bir gün öleceğimizi biliriz de neden hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarız? Herhalde bunun bir sebebi zihnimizi ve kalbimizi bu gerçeğe kapamış olmamız diğeri ise ölmek istemememizdir.

Oysa Allah, hayatta kalma ve ölmek istememe arzumuzu bu dünya hayatı için değil, ahiret yurdu için bize vermiştir. Belki de bize sunulacak en büyük nimet ve imkânların başında Allah'ın izni ile ahirette ölümün olmayışı gelmektedir. Allah, insanoğlunu ahiret yurdunda sonsuza kadar yaşatacağını söylemektedir. Bu yüzden insanın içine de yaratılışından itibaren sonsuz yaşama isteği verilmiştir. Şeytanın, Hz. Âdem ve eşine oynadığı oyun da onları sonsuzca yaşama tutkusuna ve ölümsüz olmaya kışkırtmak ve Allah'ın yasak ederek imtihan kıldığı ağaca yönelmelerini sağlamaktı (Araf Suresi 19-25).

Akıl sağlığı yerinde bir kişi ölmek istemez. Çünkü var olmak güzel ve arzulanan bir şeydir. Allah bize, bu dün-

yadaki davranışlarımızın bir karşılığı olarak ahirette bir daha hiç ölüm tatmama imkânı verecektir. Ancak söz konusu bu ölümsüzlüğün cennet nimetleri içinde mi yoksa cehennem azabında mı yaşanacağını insanın bu dünyadaki seçimleri belirleyecektir. Hepimiz yaşadığımız hayatta yapmış olduklarımızın bir karşılığı olarak hak ettiklerimizi orada göreceğiz.

Kuran ayetlerinde cennet ve cehennemle ilgili kesitler sunularak insanoglu bir anlamda müjdelenmek ve terbiye edilmek istenir. Ancak birçoğumuz tarafından genellikle göz ardı edilen ve bilinmeyen bir şey vardır ki o da cennet ve cehennemin dereceleri olduğu gerçeğidir.

Kendini samimi ve dünyevi beklentisi olmadan Allah yoluna adanmış, bu yolda didinip çaba gösteren erdemli bir inanan ile Allah'a iman etmek ile O'nu inkâr etmek arasında kalan ve O'na kıydan kıyıya ibadet eden ancak kendisine gelen bir imtihan karşısında hemen Allah'tan yüz çeviren biri aynı olmayacaktır:

**“İnsanlardan kimi de vardır ki, Allah'a (imanla inkârı birbirinden ayıran) sınırdaki kulluk eder; öyle ki, başına bir iyilik gelse, O'ndan hoşnut olur; ama başına sınavı bir güçlük gelse hemen bütünüyle yüz çevirir ve böylece dünyayı da, ahireti de kaybeder; zaten, hiçbir şeyle kıyaslanamayan kayıp da gerçekte budur!”** (Hac Suresi 11)

Yine bunlar arasında sayılamayacak kadar çok derecedeki insanın ahiretteki mükâfatı da bir olmayacaktır. Kuran ayetleri açıkça şöyle sormaktadır:

**“Yoksa siz, gece boyunca (namazda) secde ederek yahut ayakta durarak kendini (Allah’a) ibadete adayan, öteki dünyayı gözeten ve Rabb’inin rahmetini dileyen kimse ile kendinizi bir mi tutuyorsunuz?”** (Zümer Suresi 9)

Bazı insanlar başkalarına zararı olmadan kendi halinde nefisine yenilerek günahlara girer ve pişmanlık duyarak tövbe etmeden ölürlür. Bazı kişiler ise bile isteye Allah’ın emirlerine karşı gelir, yeryüzünde bozgunculuk yapar, kendilerine gerçeği getiren peygamberlere zulmeder, iman edenlere her anlamda eziyet eder ve insanlık onurunu ayaklar altına alan eylemlerde bulunurlar. Bazı kişiler ise sözüm ona din adına Allah’tan yetki almışçasına insanlara baskı ve zulüm uygular, Allah’ın apaçık ayetlerini hiçe sayar, Allah ile kulu arasında din polisliğine soyunarak insanları Allah’tan ve dinden soğuturlar. Bu kişilerin cezaları da bir olmayacaktır. Gerçek adalet bunu gerektirmektedir.

Ayetlerde çeşitli cennetlerden bahsedilmekte ve bu cennetlerle ilgili kesitler sunulmaktadır. Hatta öyle üst mertebede cennetler vardır ki onlara sadece kendisini Allah yoluna adayan, oluştta ve yarışta önde giden erdemli inananlar ulaşacaktır. Bunların büyük çoğunluğu, ayette geçtiği şekliyle peygamberimizden önce yaşamış inananlardan, az bir kısmı ise peygamberimizden sonraki inananlardan oluşacaktır (Vakıa Suresi 10-14).

Allah’ın rızası ve hoşnutluğunun kazanılması ise tüm cennetlerden daha büyük ve önemlidir (Tövbe Suresi 72). Yine ayetlerde cehennemnin yedi kapısından ve her kapıya ayrılmış bölük bölük inkârcılardan bahsedilir (Hicr Suresi 44). Yedi sayısı çokluğu ifade etmek için de kullanıldığını-

dan bunların gerçek sayısını sadece Rabbimiz bilmektedir. Ancak ayetlerden hareketle söyleyebileceğimiz bir şey varsa o da cehennemde çekilecek olan azabın da dereceleri olacağıdır.

İşte tam da bu noktada yaygın olan cennet anlayışımız açısından konunun önemi ortaya çıkmaktadır. İçinde az da olsa Allah'a saygı ve cehennemde ceza görmekten çekinme korkusu olanlarımız, halk arasındaki yaygın ifadesiyle "Bir şekilde cennete girelim de nasıl girersek girelim" anlayışında oluruz. Böyle düşünmemize sebep olan şey, cennetlerde sunulacak imkân ve nimetlerin aynı olacağını sanmamızdır.

Çoğu zaman dünya hayatında maddi heveslerin peşine takılarak doyumsuz oluruz ama konu ahiret yurdu ve cennet olduğunda kıyısından kenarından olsa da cennete girmeyi yeterli buluruz. Ya da çoğu zaman "Biz iyi insanız kimseye bir kötülüğümüz yok, etliye sütlüye karışmayız, kendi halimizde yaşarız" şeklinde açıklamalar ile Allah'ın emirlerini sadece kendi halinde iyi biri olmakla sınırlarız. Genelde kendimizi olabilecek en kötü dindar modelleri ya da bizim yaptıklarımızı yapmayan kişiler ile mukayese ederek, cenneti en çok hak eden kişilerden görmeyi ve "Canım biz de girmeyeceksek kim girecek cennete?" tarzında söylemlerde bulunmayı severiz.

İnsanların maddi ve manevi birtakım özellikleri için örneğin sağlıklı, mutlu, zengin, güzel, çirkin, güçlü, kuvvetli gibi çeşitli sıfatlar kullanırız. Ancak şunu biliriz ki pek çok insan zengin sınıfına girse de, zenginlikleri arasında büyük fark olabilmektedir. Örneğin Türkiye'nin sayılı zenginlerinden olan bir kişi, ülkemiz insanları için ulaşılmaz bir zenginlikte görülürken dünya zenginler sıralamasında ismi dahi geçmemektedir. Ancak bizim bu insanların büyük ço-



ğunluğu için kullandığımız genel bir ifade zengin olduklarıdır. İşte diğer pek çok insani özelliklerde de ortaya çıkan bu derece farkı cennet ve cehenneme girecek olan insanlar için de aynıdır. Yine insanların güzellikleri ve becerileri de eşit değildir. Ancak bunlar için de genel ifadeler olarak güzel ya da becerikli yakıştırmaları yaparız. Aynen bu örnekte olduğu gibi, cennetlik ve cehennemlik olacaklar arasında da farklar olacaktır.

Genellikle erdemli bir hayat yaşayarak sorumluluk bilinci ile davranmayı ve üstün ahlaki değerler sistemi olan dini, gerektiği gibi yaşamayı, hayatımızın son demlerindeki emeklilik uğraşları gibi algılar, gençliğimizi ve geride bıraktığımız yıllarımızı kendi istek ve tutkularımızın peşinde harcarız. Kişinin hayatını dünyevi zevk ve saadetler peşinde geçirip yaşlılığında dahi olsa bazı gerçekleri anlayıp pişman olması yine de takdir edilebilecek bir davranıştır. Çünkü kimi ne şekilde affedeceğini sadece Allah bilir. Ancak Allah bizi affetse dahi boşa geçirmiş olduğumuz yıllarımızı geri getirebilmemiz ve bu yılları hayra yönelik işlerle geçirebilmemiz mümkün olmadığı için her açıdan yine zarardayızdır. Haramlara girebilme imkân ve kudretimiz varken haramlardan sakınabilmemiz ile gerek fiziki gerekse manevi manada bu kudretimizi yitirdiğimizde haramlardan uzak kalmamız arasında oldukça önemli bir fark vardır.

Samimi ve erdemli bir inananın en büyük hedefi, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmak ve Allah'ın emir ve yasaklarına en güzel şekilde uymak olmalıdır. Zaten yüce yaratıcımız samimi ve ihlaslı bir şekilde hayırlı işlerle uğraşan, emir ve yasaklarına uyan kullarının ahiretteki mükâfatlarını eksiksiz olarak sunacaktır. Biz kullara düşen, Rabb'imizin takdirini Rabb'imize bırakmak ve dünyevi

beklenti içinde olmadan en başta Rabb'imizin rızasını sonra da üst mertebedeki cennetlerini hak edebilmek için hayırlı işlerde yarışmaktır:

**“Rabb’inizden bir affa ve Allah ile resulüne inananlar için hazırlanmış bulunan, eni de yerle göğün eni kadar olan bir cennete doğru yarışarak koşun. Bu, Allah’ın dilediğine vereceği bir lütuftur. Allah, o büyük lütfun sahibidir.”** (Hadid Suresi 21)

**Ey nefsim!**

**Vakit ve fırsat bulamıyorum diyerek kandırma kendini. Kendini düzeltmek isteyen için burada vakit de fırsat da çok. Ahirette ise vakit çok ama fırsat yok!**

## Dünyamız ve Ahiretimiz İçin Allah'ın Kurallarına Uyalım

Sorumluluk bilincine sahip erdemli kullar, en güzel şekilde Allah'ın kurallarına uyarlar. Allah bize doğru olanı eğri olandan ayırmamız için gerçeği apaçık gösteren deliller indirmiştir. Allah, kötülükten sakınan ve erdemli olan kullarını rızası ve cennet mükâfatları ile müjdelemiş, nefesine zulmederek haksızlıklara sapan kullarını ise uyarıp tehdit etmiştir. Allah'ın bizi tehdit etmesi bile sonsuz rahmetinin bir neticesidir. Allah bizi korkutmak için değil gerçeği göstermek ve korumak için tehdit etmiştir. Kurallar insanlar içindir. Allah için uyulan her kural, kul ile Allah'ı birbirine bağlar. Kulu Allah'a yakın, hatadan uzak tutar. Bizi Allah yarattığı için, bizi kötülükten alıkoyarak iyi olana yönelmemizi sağlayacak şeyleri de en iyi O bilir. Hem dünyamızı hem de ahiretimizi düşünüyorsak eğer Allah'ın kurallarına kulak vermemiz gerekir.

Allah, kurallarını bizim için bildirmiştir. İnsan, kendisi için hayırlı olana yönelmelidir. Gerçek anlamda iman etmek ve inancının gereklerini en güzel şekilde yerine getirmek isteyen kişi, öğretilerin en güzeli olan ilahi mesaj karşısında derin bir saygı ve ürperti duymalı ve Allah'ın rahmet ve merhametinin büyüklüğü karşısında yatışarak Allah'ın rehberliğinde yol almalıdır:

“Allah, bütün öğretilerin en güzelini, kendi içinde tutarlı, (gerçeğin) her türlü ifadesini çeşitli biçimlerde tekrarlayan bir ilahi kelimede indirir; (bir ilahi kelime ki) Rab’lerine karşı derin bir saygıyla titreyenlerin ondan tüyleri ürperir; (fakat) sonunda Allah’ı(n rahmetini) hatırlayınca kalpleri ve tenleri yumuşar, sakinleşir. İşte Allah’ın rehberliği böyledir: (Doğruya yönelmek) isteyen bu şekilde doğru yola erdirtir; Allah’ın saptırdığı (sapmayı dileyen) (kişi) ise, hiçbir yol gösterici bulamaz.” (Zümer Suresi 23)

İnsanlığın doğru yol rehberi Kuran, Allah’a kulluk bilinci içinde sorumluluklarını bilen, en güzel şekilde yerine getirmek isteyen, insan onuruna yaraşır imanlı ve erdemli bir hayat yaşamak için gönülden bir çaba gösteren kullar için ilahi kuralları bildirir. Kuran ayetlerinden hareketle dikkat etmemiz gereken en temel şeyleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Allah’a içtenlikle inanalım ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayalım.
2. Aklımızı kullanalım. Aklımızı başkalarına teslim etmeyelim.
3. Kuran’ı anlamak ve hayatımıza yansıtma üzere okuyalım. Peygamberlerin ve inananların güzel özelliklerini örnek alalım.
4. İhlâslı ve samimi olalım.
5. Öldürmeyelim. Allah’ın aziz kıldığı cana kıymayalım.
6. Haksızlık/Adaletsizlik etmeyelim.
7. Haram ve günahlardan uzak duralım.

8. Nefsimize yenik düşmeyelim. Kendi kendimizi kınamayı bilelim.

9. Ahlaklı ve erdemli olalım.

10. Daima şükredelim, nankörlük etmeyelim.

11. Sözümüze sadık olalım. Yakınlarımız aleyhine dahi olsa şahitlikten kaçınmayalım.

12. Yalandan uzak duralım. Yalan yere yemin edip şahitlik yapmayalım.

13. Kibirilenmeyelim. Yürüyüşümüzde, davranışlarımızda ve ses tonumuzda ölçülü ve doğal olalım.

14. İnsanlardan yüz çevirmeyelim. İhtiyaç sahiplerini gözetelim.

15. Yaptığımız iyilikleri çok görerek başa kaktırmayalım.

16. Okuyalım, düşünelim, araştıralım.

17. İçtenlikle dua ve ibadet edelim.

18. Allah'tan af dileyelim. O'nun rahmetinden ümit kesmeyelim.

19. Allah'ın rızasına uygun yaşayalım. Allah'tan razı olalım.

20. İçtenlikle tövbe edelim. Hatalarımızda ısrar etmeyelim.

21. Sabır ve güven içinde Allah'tan yardım dileyelim.

22. Affedelim, merhamet edelim. Affedilmeyi hak edelim.

23. Öfkelenmeyelim. Kabalık etmeyelim. Özür dilemeyi bilelim.

24. Güzel söz konuşalım. Güzel söz ve öğüde kulak verelim.

25. Lüzumsuz söz ve davranışlardan uzak duralım. Vaktimizi boşa harcamayalım.

26. Öğüt verip hatırlatalım. Hatırlatırken nefsimizi unutmayalım.

27. Dinde baskı ve zorlama yapmayalım. İnsanları Allah'tan ve dinden uzaklaştırmayalım.

28. Barışı esas alalım. Savaş ve kargaşaya engel olalım.

29. Fedakâr olalım. Malımızla ve canımızla Allah yolunda seferber olalım.

30. Çalışkan olalım. Bir iş bitince hemen yeni bir işe koyulalım.

31. İşlerimizi birbirimize danışalım. Yardımlaşalım.

32. Emaneti ehil olanlara verelim. Yakınlarımızı kayırmayalım.

33. Dedikodu yapmayalım. İnsanlara kötü lakaplar takmayalım.

34. Çirkin iş ve edepsizliği yaymayalım. Zanna uymayalım. Açık delil üzere olalım.

35. Mezheplere ayrılmayalım. Ötekileştirmeyelim. Birlik olalım.

36. Hayırlarda yarışalım. Birbirimize destek olalım.

37. Zalimlere eğilim göstermeyelim. Haksızlık karşısında dik ve kararlı duralım.

38. Allah yolunda mücadele edelim. Maddi menfaat gözetmeyelim. Karşılığı yalnız Allah'tan bekleyelim.

39. Allah'a dayanıp güvenelim. Allah'ın da güveneceği biri olalım.

40. Allah'ın sınırlarını aşmayalım. Şeytanın adımlarını izlemeyelim.

“Şimdi Rabb’inizden size (bu ilahi kelam yoluyla) anlama ve kavrama araçları verilmiştir. O halde, kim (vahyin gösterdiği hakikati) görmek isterse kendi lehine ve kim de körlüğü tercih ederse kendi aleyhine davranmış olur. Ve (kalbi katılaştırmış olanlara de ki): Ben sizin beçiniz değilim!” (Enam Suresi 104)

Ey Allahım!

Sen bizi bizden daha iyi bilen ve bize merhameti ile muamele edensin. Sen kurallarını bile bizi düşünerek koyansın. Sen kural koyanların en hayırlı olanısın.

“Ey mutmain (tatmin bulmuş) nefis!  
Razı edici ve razı edilmiş olarak dön Rabb’ine.  
Gir (erdemli) kullarımın arasına. Gir cennetime.”  
(Fecr Suresi 27-30)